

85.

Elena Doina Ghica

Ghid de practică pedagogică

Nivelul I de pregătire psihopedagogică

Drept

Colecția Paedagogia

presa
universitară
clujeană

ELENA DOINA GHICA

GHID DE PRACTICĂ PEDAGOGICĂ
Nivelul I de pregătire psihopedagogică – Drept

ELENA DOINA GHICA

GHID DE PRACTICĂ PEDAGOGICĂ

Nivelul I de pregătire psihopedagogică – Drept

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ

2024

Colecția *Paedagogia*
este coordonată de Mușata-Dacia Bocoș.

Referenți științifici:

Prof. univ. dr. Loredana Vișcu

Conf. univ. dr. Ioana Eva Cădăriu

ISBN 978-606-37-2446-6

© 2024 Autoarea volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără acordul autoarei, este interzisă și se pedepsește conform legii.

Universitatea Babeș-Bolyai
Presa Universitară Clujeană
Director: Codruța Săcelean
Str. B.P. Hasdeu nr. 51
400371 Cluj-Napoca, România
Tel.: (+40) 744 687 884
E-mail: editura@ubbcluj.ro
editura.ubbcluj.ro | libraria.ubbcluj.ro

Cuprins

Cuvânt-înainte	7
SECȚIUNEA I. Aspecte generale privind practica pedagogică	9
1.1. Repere legislative în activitatea de practică pedagogică.....	9
1.2. Obiectivele practicii pedagogice.....	11
1.3. Practica pedagogică. Elemente și conținut.....	13
1.3.1. <i>Componentele de bază ale conținutului practicii pedagogice</i>	13
1.3.2. <i>Structura practicii pedagogice</i>	15
1.3.3. <i>Organizarea și îndrumarea practicii pedagogice</i>	16
1.3.4. <i>Atribuțiile actorilor educaționali în formarea psihopedagogică a studenților</i>	20
1.4. Competențele actorilor educaționali în cadrul stagiului de practică pedagogică	22
1.4.1. <i>Competențele specifice cadrului didactic necesare în desfășurarea practicii pedagogice</i>	22
1.4.2. <i>Competențe ale studenților ce vor fi dobândite în stagiul de practică pedagogică</i>	25
1.4.3. <i>Atribuțiile cursantului pentru stagiul de practică pedagogică</i>	26
1.4.4. <i>Conținutul portofoliului de practică pedagogică nivel I pentru studenții practicanți</i>	28
1.4.5. <i>Metodologia de finalizare a programului de formare psihopedagogică</i>	30
SECȚIUNEA II. Proiectarea activității didactice	31
2.1. Proiectarea activității didactice.....	31
2.2. Proiectul de lecție/activitate didactică	34
2.3. Tipuri de lecții. Etapele unei lecții.....	35
2.4. Obiectivele operaționale și conținutul lor	39
2.5. Proiectarea lecției.....	42

2.6. Lecția – demers didactic eficient.....	44
2.7. Evaluarea performanțelor elevilor	51
SECȚIUNEA III. Cunoașterea psihopedagogică a elevului	55
3.1. Metodele și procedeele utilizate în cunoașterea și caracterizarea psihopedagogică a elevilor	55
3.2. Fișa de caracterizare psihopedagogică a elevului.....	57
3.3. Copiii cu cerințe educaționale speciale.....	69
3.3.1. <i>Program de intervenție personalizat</i>	69
3.3.2. <i>Fișa de evaluare continuă a elevilor cu CES</i>	70
3.3. Caietul dirigintei	73
SECȚIUNEA IV. Documentele profesorului mentor	75
4.1. Orarul profesorului mentor	75
4.2. Dosarul grupei	75
4.3. Fișa prezenței la practica pedagogică și catalogul notelor.....	76
4.4. Fișă de evaluare a lecției	77
4.5. Fișa de evaluare a competențelor debutantului	78
4.6. Feedback pentru mentorul meu	80
4.7. Fișa de asistență la lecțiile observative	81
4.8. Fișa de evaluare a activității colegilor de practică pedagogică	85
4.9. Chestionar de autoevaluare	86
Anexe	89
Bibliografie	147

Cuvânt-înainte

Prezenta lucrare este un instrument de pregătire psihopedagogică pentru studenții care doresc să se perfecționeze în vederea predării în învățământul preuniversitar, dar și pentru profesorii interesați de aspectul practicii pedagogice. *Ghidul de practică pedagogică* asigură bazele formării inițiale a viitoarelor cadre didactice, formare ce presupune atât familiarizarea cu activitățile specifice de predare în cadrul unităților școlare, oferindu-le informații cu caracter psihologic și pedagogic care să îi ajute în valorificarea eficientă a timpului afectat practicii psihopedagogice, dar și în dobândirea abilităților de a opera cu metode și tehnici de cunoaștere și de caracterizare psihopedagogică a elevilor, cât și inițierea acestora în problematica cercetării psihopedagogice.

Conținutul ghidului prezintă probleme referitoare la organizarea practicii pedagogice, modele și schițe pentru documentele necesare pe care e nevoie să le dețină și să le conceapă un cadru didactic. Documentul însă nu epuizează diversitatea și complexitatea problemelor întâlnite în procesul de predare-învățare-evaluare, amintind că nu există un model unanim pentru planificarea și proiectarea didactică, ci doar anumite criterii. Pentru modelele regăsite în acest ghid de practică pedagogică au fost luate în considerare modelele cerute de Ministerul Educației, metodologia în vigoare și criteriile de evaluare a portofoliul cadrului didactic emise de Ministerul Educației.

Ghidul mai abordează aspecte privind cunoașterea particularităților dezvoltării fizice și psihice a copilului – condiție a realizării unui învățământ accesibil, diferențiat, individualizat. Scopul prezentei lucrări este acela de a îndruma organizarea activității studentului din cele două semestre în cadrul nivelului I de pregătire psihopedagogică, de a-i facilita accesul la informații și de a-l ajuta să întocmească lucrările de proiectare didactică pe parcursul specializării, dar și după aceea. Ghidul va constitui un sprijin și pentru profesorul-mentor, care își poate coordona activitatea având la îndemână documentele prezentate.

Lucrarea își propune să ajute practicanții, sub îndrumarea atentă a mentorilor, să își însușească treptat componentele de bază ale competențelor pedagogice. Aceste instrumente îi vor îndruma să realizeze analize pedagogice pentru fiecare etapă a procesului educațional, precum și pentru interacțiunile stabilite între aceste etape. În procesul complex de dezvoltare a experienței lor pedagogice, ghidul reprezintă un real punct de sprijin pentru studenții practicanți, menit să formeze bazele unui stil didactic propriu, studentul beneficiind de asistența și consilierea mentorului și ale coordonatorului de practică pedagogică. Printre obiectivele propuse în acest ghid amintim: creșterea abilităților în domeniul profesiei didactice prin formarea aplicanților în sistemul educațional cu valori psihopedagogice; promovarea profesiei didactice și a profesiei de mentor de practică pedagogică în sistemul de învățământ. *Ghidul de practică pedagogică* își propune să soluționeze aspectele pe care le vor întâlni viitorii profesori în procesul de învățământ, ajutându-i în formarea competențelor necesare exercitării profesiei didactice prin conturarea bazelor unui stil didactic inovativ.

Autoarea

SECȚIUNEA I.

Aspecte generale privind practica pedagogică

1.1. Repere legislative în activitatea de practică pedagogică

Conținutul *Ghidului de practică pedagogică* este în acord cu prevederile legislative în vigoare:

- Legea Învățământului Superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare;
- Legea Învățământului Preuniversitar nr. 183/2023, cu modificările și completările ulterioare;
- Ordin 4139/2022 din 29.06.2022 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare a programelor de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică de către departamentele de specialitate din cadrul instituțiilor de învățământ acreditate;
- OME (Ordinul Ministrului Educației) nr. 3693/2024 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea admiterii în învățământul superior în ciclurile de studii universitare de scurtă durată, de licență, de masterat și doctorat;
- OME nr. 5.957 din 13.08.2024 privind componența rețelei naționale a școlilor de aplicație pentru anul școlar 2024-2025;
- OMECT (Ordinul Ministrului Educației Cercetării și Tineretului) nr. 3955/2008 privind aprobarea cadrului general de organizare a stagiilor de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență sau masterat și a Convenției-cadru privind efectuarea stagiului de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență sau masterat.

Conform legislației în vigoare, studenții și absolvenții de învățământ superior care optează pentru profesia didactică au obligația să absolve cursurile unui masterat didactic cu durata de 2 ani sau programele de formare psihopedagogică de Nivel I, respectiv Nivel II.

Programul de formare psihopedagogică inițial (corespunzător Nivelului I) este stabilit la nivel național, fiind realizat în conformitate cu O.M. 4139/2022:

- Programul de formare psihopedagogică Nivel I poate fi urmat pe parcursul studiilor de licență sau în regim postuniversitar.
- Participarea studenților la Nivelul I de pregătire pentru cariera didactică se realizează în regimul activităților didactice opționale sau facultative.
- Programul de formare psihopedagogică inițială, corespunzător Nivelului I, este oferit studenților în mod eșalonat, pe parcursul studiilor de licență.

Nivelul I (inițial) acordă absolvenților de studii universitare dreptul să ocupe posturi didactice în învățământul preuniversitar, inclusiv în ciclul inferior al liceului, cu condiția acumulării a minimum 30 de credite transferabile din programul de formare psihopedagogică.

Nivelul II (aprofundare) acordă absolvenților de studii universitare dreptul să ocupe posturi didactice la toate nivelurile învățământului preuniversitar, prin îndeplinirea cumulativă a două condiții:

- acumularea a minimum 60 de credite transferabile din programul de formare psihopedagogică, obținute prin cumularea celor 30 de credite de la nivelul I cu cele 30 de credite de la nivelul II;
- absolvirea uneia dintre următoarele categorii de studii:
  - studii universitare de masterat;
  - studii universitare de lungă durată;
  - program postuniversitar cu durata de cel puțin un an și jumătate sau care asigură acumularea a cel puțin 90 de credite;
  - program de conversie profesională pentru dobândirea unei noi specializări, finalizat ulterior (art. 1, OME nr. 3693/2024).

Conținutul prezentului *Ghid de practică pedagogică* este realizat în concordanță cu politica și strategiile educaționale promovate de Ministerul Educației, cu standardele naționale și internaționale privind competențele cadrelor didactice ce sunt focalizate pe profesionalizarea psihopedagogică și evoluția în carieră a personalului didactic.

1.2. Obiectivele practicii pedagogice

Acest ghid urmărește să prezinte aspecte privind pregătirea cadrelor didactice în devenire și își propune să le ajute în formarea lor teoretică, dar și practică. La nivel național, conform Art. 3 din Regulamentul privind efectuarea stagiilor de practică pentru studenți, în cadrul Ministerului Educației, Anexă la Ordinul ministrului educației nr. 7.420/18.11.2024, activitățile de practică urmăresc atingerea următoarelor obiective generale:

- a) consolidarea și aprofundarea cunoștințelor teoretice, a abilităților și a capacităților formate în cadrul activităților didactice;
- b) formarea/însușirea unor deprinderi profesionale specifice activităților desfășurate în cadrul partenerului de practică;
- c) familiarizarea practicanților cu activitățile desfășurate de partenerul de practică, în domeniul de interes al acestora;
- d) cunoașterea normelor de conduită profesională și a valorilor spirituale specifice profesiei pentru care au optat.

În procesul de proiectare didactică, profesorul de practică pedagogică, în conceperea și redactarea scenariului Fișei disciplinei, precizează obiectivele, competențele, conținuturile, metodele de învățământ, numărul de ore alocate, formele de evaluare, bibliografia, în acord cu normele ARACIS. În acest context, obiectivele practicii pedagogice – drept pot fi, potrivit Fișei disciplinei de practică pedagogică: proiectarea, organizarea și observarea lecțiilor la disciplina de specialitate din planul-cadru pentru învățământul general obligatoriu, precum și realizarea unor activități educaționale complementare (Anexa 1, pp. 92-93).

În România, Fișa disciplinei este un document folosit ca instrument de asigurare a calității, menționat de către ARACIS în procedura de evaluare periodică a programelor de studii ale unei universități în diferite secțiuni cu privire la activitățile desfășurate și procedurile de evaluare utilizate, fiind corelată cu planul de învățământ. Fișa disciplinei poate fi privită ca un mini-ghid al derulării conținuturilor practicii pedagogice, aceasta devenind o hartă cognitivă a disciplinei predate.

Dintre obiectivele specifice practicii pedagogice, conform sursei mai sus precizate, amintim:

- familiarizarea cu modul specific de organizare, funcționare și conducere a unităților de învățământ și a claselor din învățământul general obligatoriu;
- înțelegerea principalelor responsabilități, îndatoriri și drepturi ale personalului didactic;
- realizarea produselor curriculare specifice cadrului didactic la disciplina de specialitate – planificare calendaristică, pe unități de învățare a lecției – pe baza produselor curriculare principale specifice învățământului general obligatoriu;
- observarea și analiza lecțiilor susținute de mentori la disciplina de specialitate;
- participarea la activitățile specifice școlii: activități de consiliere a elevilor, ședințe cu părinții, activități extrașcolare;
- consolidarea și aprofundarea pregătirii de specialitate, psihopedagogice și metodice;
- învățarea, exersarea și formarea abilităților și competențelor necesare exercitării profesiei didactice;
- cunoașterea documentelor școlare care fundamentează organizarea și conducerea procesului didactic;
- formarea capacității de cunoaștere a elevilor (individual și în grupul școlar), în vederea tratării diferențiate a acestora;
- cultivarea abilităților și a capacităților de autoevaluare și de integrare a rezultatelor autoevaluării în proiecția personală a dezvoltării profesionale.

În cadrul practicii pedagogice se vor îmbina metode tradiționale cu metode inovative, studenții vor participa și la proiectarea și derularea unor activități educative nonformale (proiecte de studiu sau de învățare prin activități în folosul comunității, vizite de studiu ale elevilor, expoziții, excursii tematice, serbări școlare etc.), workshopuri de reflecție, de autoevaluare și interevaluare pentru aprofundarea învățării practice, conferințe etc.

Formarea psihopedagogică a studenților urmărește atât achiziționarea unor cunoștințe generale, a unor cunoștințe de specialitate și pedagogice, care se regăsesc în informațiile ce vor fi oferite în acest ghid, dar și formarea practică a lor prin elementele de bună practică prezentate în această lucrare,

urmărind atingerea obiectivelor practicii pedagogice ca parte integrantă a procesului de învățământ.

1.3. Practica pedagogică. Elemente și conținut

1.3.1. Componentele de bază ale conținutului practicii pedagogice

Conținutul practicii pedagogice se axează pe dezvoltarea competențelor profesionale specifice, dar și a celor transversale, în concordanță cu Sistemul operațional al calificărilor din învățământul superior din România. Competențele ce urmează a fi prezentate oglindesc o parte din scenariul întocmirii Fișei disciplinei practică pedagogică – drept, nivelul I, ca model orientativ selectat (Anexa 1, 2024, p. 92). Acestea sunt grupate astfel:

Competențe profesionale generale:

- CG1. Proiectarea activităților didactice.
- CG2. Conducerea și monitorizarea procesului de învățare.
- CG3. Evaluarea activităților educaționale.

Competențe profesionale specifice:

- CS1. Interpretarea, proiectarea, aplicarea și evaluarea curriculumului național.
- CS2. Conducerea și monitorizarea procesului de formare și instruire a elevilor.
- CS3. Evaluarea elevilor și a activităților educaționale.

Competențe transversale:

- CT1. Dezvoltarea instituțională a școlii și a parteneriatului școală-comunitate.
- CT2. Cercetarea educațională aplicativă.
- CT3. Cooperarea eficientă în echipe de lucru profesionale, interdisciplinare, specifică desfășurării proiectelor și programelor din domeniul științelor educației.
- CT4. Autonomie și responsabilitate.

- CT5. Aplicarea principiilor și a normelor de deontologie profesională, fundamentate pe opțiuni de valori explicite, specifice specialistului în științele educației.
- CT6. Interacțiune socială.
- CT7. Comunicare persuasivă și flexibilă.

Conținuturile activităților propuse în desfășurarea practicii pedagogice sunt structurate și definitive așa cum prevede planificarea semestrială întocmită de profesor, structurată și gândită de acesta în Fișa disciplinei practică pedagogică – drept, nivelul I (a se vedea Anexa 1, 2024, pp. 93):

- Observarea lecțiilor susținute de mentori, analiza acestora și consemnarea observațiilor privind: proiectarea lecției, planificarea obiectivelor și a conținutului lecției, tipul și etapele lecției, metodele și strategiile de instruire și de evaluare.
- Analiza și elaborarea documentelor curriculare. Studierea documentelor curriculare: plan-cadru de învățământ, scheme, orare, programele disciplinelor. Realizarea documentelor curriculare: structura anului școlar; planificare calendaristică anuală; planificare a unei activități de învățare; proiecte de lecție.
- Utilizarea unor instrumente de evaluare/autoevaluare a lecției/sistemelor de lecții și a altor forme de organizare a procesului de învățământ; măsurarea și aprecierea realizării unor obiective și a lecției integral.
- Aplicarea în lecții a principalelor tehnici de învățare eficientă – stilul activităților intelectuale. Aplicarea unor metode și procedee de prevenire și combatere a rămânerii în urmă la învățătură a unor elevi.
- Exersarea unor atitudini pozitive față de elevi și profesie și a unor atitudini creative în desfășurarea activităților instructiv-educative.

Fișa disciplinei îndeplinește rol de minighid al derulării activității didactice, fiind în același timp un document de importanță crescută, ce descrie condițiile pentru reușita învățării exprimate prin competențe, obiective, conținuturi, activități de învățare și modalități de evaluare, plecând de la premisa că fișa disciplinei este rezultatul unui demers analitic complex, ce are la bază dezvoltarea de competențe printr-o abordare centrată pe student.

1.3.2. Structura practicii pedagogice

Autorii în domeniul cercetării practicii pedagogice Tudorică R. și Florea N. (2007, p. 4) prezintă o clasificare a structurării practicii pedagogice, amintind că aceasta se desfășoară pe următoarele etape și secvențe:

- **etapa pregătitoare** este cea în care se realizează primul contact cu realitățile unităților școlare și se asigură cunoașterea de către studenți a tuturor elementelor teoretice și a instrumentelor necesare pentru trecerea la efectuarea propriu-zisă a activităților practice;
- **practica observatorie** urmărește formarea capacităților de identificare a principalelor componente ale procesului de învățământ și de precizare a etapelor activităților didactice în succesiunea lor, precum și a capacității de observare a fiecărui eveniment al diferitelor forme de activități didactice (tipuri de lecții, activități educative școlare și extrașcolare, dirigenție etc.);
- **proiectarea didactică** se concretizează în realizarea următoarelor documente școlare: planificare calendaristică; proiectarea unei unități de învățare; proiectarea principalelor tipuri de lecții; stabilirea, în timp util, a datelor necesare acțiunilor de proiectare; analiza curriculumului școlar; identificarea obiectivelor-cadru/competențelor generale și a obiectivelor de referință/competențelor specifice; diagnoza nivelului de pregătire a elevilor ca premisă în formularea obiectivelor operaționale ale lecției;
- **desfășurarea lecțiilor de probă și a lecțiilor finale** presupune: construirea de demersuri didactice bazate pe adoptarea de strategii didactice adecvate conținuturilor și finalităților educaționale urmărite; integrarea acțiunilor evaluative în funcție de celelalte componente ale procesului didactic; exersarea capacităților de stimulare a creativității, motivației, interesului elevilor prin intermediul interacțiunilor și al comunicării educaționale;
- **integrarea feedbackului în proiectia personală a dezvoltării profesionale** prin analiza și autoanaliza activităților educaționale (lecții, activități extrașcolare, ore de dirigenție) desfășurate.

Regulamentul de desfășurare a practicii pedagogice amintește că practica este „disciplină de bază a (...) formării inițiale, se desfășoară prin îmbinarea a

două dimensiuni, una care vizează partea de instruire și se materializează în practica observativă, și alta de exercițiu, de aplicabilitate practică, aceasta deținând cea mai mare suprafață în economia de timp a practicii pedagogice și care îmbracă forma practicii operaționale. Sunt prevăzute de asemenea un număr de ore de studiu individual care se pot realiza și în afara instituției școlare” (extras din Regulamentul de desfășurare al practicii pedagogice și publicat pe site-ul DPPD).

Pregătirea practică a viitorilor profesori se realizează prin intermediul practicii pedagogice, în cadrul căreia cursantul programelor de formare psihopedagogică, viitorul cadru didactic, își valorifică și își dezvoltă competențele în vederea pregătirii carierei didactice. Practica pedagogică, în calitate de disciplină de bază a formării inițiale, se desfășoară prin îmbinarea a două dimensiuni: una vizează partea de instruire și se materializează în practica observativă, iar cealaltă este de exercițiu, de aplicabilitate practică, și îmbracă forma practicii operaționale.

1.3.3. Organizarea și îndrumarea practicii pedagogice

Practica pedagogică a studenților este reglementată prin Ordinul ministrului educației nr. 5041 din 10.07.2023 privind înființarea, organizarea și funcționarea bazelor de practică pedagogică și OM nr. 5.957 din 13.08.2024 privind componența rețelei naționale a școlilor de aplicație pentru anul școlar 2024-2025. Bazele de practică pedagogică (BPP) se constituie în jurul unei unități de învățământ preuniversitar liceal cu statut de școală de aplicație, denumită școală de aplicație coordonatoare, care încheie acorduri de parteneriat cu alte unități de învățământ, în scopul organizării și desfășurării activităților de practică pedagogică și de mentorat didactic, constituind un consorțiu școlar, așa cum amintesc studiile de specialitate în prezentarea autoarelor Petrache, A.D., Ciobotaru, A., Dumitru, A., în lucrarea de specialitate *Ghid de practică pedagogică* (2023, p. 24).

O unitate de învățământ nu poate fi cuprinsă decât într-un singur consorțiu școlar de tip BPP. Școlile de aplicație coordonatoare pentru BPP sunt unități de învățământ preuniversitar prevăzute și în anexa nr. 2 la Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.813/2020 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea unităților de învățământ preuniversitar cu statut de unități-pilot, experimentale și de aplicație.

În sursa amintită mai sus, autoarele precizează câteva aspecte privind organizarea și îndrumarea practicii pedagogice în învățământul superior, amintind că școlile de aplicație coordonatoare pentru BPP au una dintre următoarele caracteristici:

1. au profil pedagogic;
2. au un alt profil decât profilul pedagogic și fac dovada: existenței unor cadre didactice cu statut de profesori mentori și/sau profesori cu experiență didactică și cu activitate metodică; a existenței unei baze materiale adecvate pentru organizarea și desfășurarea stagiilor practice pedagogice din cadrul programelor de formare inițială și continuă; a accesibilității și versatilității instrumentelor, resurselor și mijloacelor educaționale; a participării la programe/proiecte educaționale internaționale de mobilitate a elevilor și a cadrelor didactice, de tip Erasmus, eTwinning, alte proiecte și programe organizate de organisme internaționale cu profil educațional, științific sau cultural.

Structura unui consorțiu școlar de tip BPP include obligatoriu următoarele tipuri de unități de învățământ preuniversitar:

- a) școala de aplicație coordonatoare – unitatea de învățământ liceal după care aceasta se va identifica și va fi denumită BPP;
- b) o unitate de învățământ care școlarizează elevi ce provin din medii vulnerabile pe criteriul social/medical (școală de spital)/de rasă/etnie/economic/geografic;
- c) o unitate de învățământ care școlarizează pentru nivelurile primar și gimnazial;
- d) unitate de învățământ de tip vocațional.

Pentru constituirea unei BPP care cuprinde un număr de unități de învățământ mai mare decât 4, pe lângă tipurile de unități de învățământ prevăzute, școala de aplicație coordonatoare se poate asocia și cu unități de învățământ din mediul rural și/sau cu unități care au structuri pentru educație timpurie și/sau cu alte unități de învățământ de același tip (unități de învățământ liceal teoretic, vocațional, tehnologic), aflate în același județ/în municipiul București, sau în județe învecinate.

Pentru stabilirea componenței unui consorțiu școlar de tip BPP, școlile de aplicație coordonatoare vor avea în vedere asigurarea de contexte practice diverse: școlarizare pe niveluri de învățământ diferite, tipuri de comunități

școlare variate (rural-urban, centru-periferie), învățământ vocațional, alternative educaționale recunoscute de Ministerul Educației și diverse modalități de organizare a procesului de învățământ (învățământ simultan, școlărirea în grupe/clase în spitale, învățământ particular acreditat).

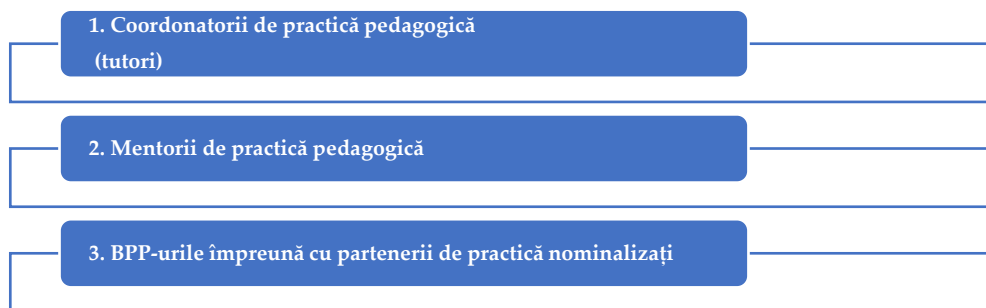
BPP se înființează prin decizie a inspectoratului școlar pe raza căruia funcționează școala de aplicație coordonatoare, la propunerea conducerii școlii de aplicație coordonatoare, emisă pe baza acordurilor consiliilor de administrație ale unităților de învățământ preuniversitar.

OM nr. 5.957 din 13.08.2024 privind componența rețelei naționale a școlilor de aplicație pentru anul școlar 2024-2025 stabilește, în articolul 3 alin. 1: *„Pentru organizarea și desfășurarea stagiilor practice pedagogice, instituțiile de învățământ superior încheie contracte cu școli de aplicație din rețeaua națională, precizate în anexa OM nr. 5.957, în care să existe profesori mentori și/sau profesori cu experiență didactică și cu activitate metodică, care predau discipline pedagogice sau care au experiență metodică relevantă/de mentorat didactic în specialitatea disciplinelor/domeniilor pentru care se organizează stagii practice pedagogice”*, stipulând în alin. 3 al aceleiași reglementări și condițiile de organizare și desfășurare a practicii pedagogice care pot fi stabilite în contractul încheiat între instituția de învățământ superior și școala de aplicație.

În situația în care instituția de învățământ superior nu identifică în rețeaua națională a școlilor de aplicație o unitate de învățământ care să poată asigura realizarea obiectivelor sale și cu care să poată încheia un contract, ordinul mai sus amintit în art. 3 alin. 3 statuează că *„aceasta poate încheia contract pentru organizarea practicii pedagogice în anul școlar 2024-2025, cu avizul inspectoratului școlar, cu alte unități de învățământ decât cele nominalizate în anexa ordinului”*.

Practica pedagogică este o disciplină obligatorie în Planul de învățământ al programului de studii psihopedagogice (a se vedea Anexa 2, Plan de învățământ, 2024, p. 96), componentă curriculară necesară în vederea obținerii certificării competențelor pentru profesia didactică.

În privința actorilor educaționali implicați în formarea viitorilor studenți, aceștia sunt:

Autoarele Dumitru, A., Ciobotaru, A., Anca-Denisa Petrache, A.D., în lucrarea *Ghid de practică pedagogică* (2023, p. 19), clarifică semnificația termenilor mai sus amintiți astfel:

- **coordonatorii de practică pedagogică (tutori)** – sunt cadre didactice universitare cu competențe în domeniul psihopedagogic, prin raportare la misiunea instituțională;
- **BPP-urile împreună cu partenerii de practică nominalizați:** școlile de aplicație coordonatoare pentru BPP sunt unități de învățământ preuniversitar prevăzute și în anexa nr. 2 la Ordinul ministrului educației și cercetării nr. 4.813/2020 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind organizarea și funcționarea unităților de învățământ preuniversitar cu statut de unități-pilot, experimentale și de aplicație;
- **mentorii de practică pedagogică** – sunt cadre didactice care fac parte din corpul de mentori de practică pedagogică și/sau mentorat didactic și predau discipline în învățământul preuniversitar corespunzător cu specializarea studiilor universitare pe care le urmează studentul sau cu specializarea înscrisă pe diploma de licență/absolvire, după caz.

Potrivit aceleiași surse amintite mai sus (2023, p. 13), practica pedagogică a studenților se poate organiza în două moduri: **practică pedagogică colectivă și practică pedagogică individuală.**

Detaliem specificul acestora în descrierea următoare:

Practica pedagogică colectivă este forma de practică pedagogică ce se desfășoară pe grupe de studenți, săptămânal, sub îndrumarea profesorului coordonator de practică pedagogică din universitate și a mentorilor de practică pedagogică din BPP/școli de aplicație, conform numărului de ore/săptămână aferent planului de învățământ al programului de studiu frecventat de studenți (program psihopedagogic de certificare pentru profesia didactică/

masterat didactic). Planul de învățământ pentru programul de formare psihopedagogică oferit prin DPPD prevede 3 ore de practică pe săptămână, pe tot parcursul anului III de studii (2 semestre), în cazul nivelului I (a se vedea Anexa nr. 2, pag. 96), și 3 ore pe durata unui semestru, în cazul nivelului II.

Practica pedagogică individuală este forma de organizare a practicii pedagogice efectuată de către un student, pe durata programului școlar al unei zile, sub îndrumarea profesorului coordonator de practică din universitate și a mentorului de practică pedagogică din BPP/școli de aplicație; se realizează conform numărului de ore/săptămână din planul de învățământ al programului de studiu frecventat de studenți (PIPP, PPS/program psihopedagogic de certificare pentru profesia didactică/masterat didactic).

1.3.4. Atribuțiile actorilor educaționali în formarea psihopedagogică a studenților

Autoarele Dumitru, A., Ciobotaru, A., Petrache, A.D., în lucrarea *Ghid de practică pedagogică* (2023, p. 24-25), definesc atribuțiile actorilor educaționali implicați în organizarea și desfășurarea practicii pedagogice, punctând următoarele aspectele esențiale pentru fiecare în parte:

Coordonatorul de practică pedagogică din cadrul universității partenere are următoarele atribuții:

- comunicarea cu mentorii de practică pedagogică din școlile de aplicație din cadrul BPP;
- organizarea și repartizarea grupelor de studenți pe școli de aplicație, clase și mentori, cu cel puțin o săptămână înainte de debutul practicii pedagogice;
- monitorizarea și îndrumarea activităților desfășurate de studenți în școlile de aplicație, pe tot parcursul derulării practicii, în sistem de învățământ în format fizic, blended learning și/sau online;
- oferirea de consultații studenților cu privire la proiectarea și realizarea lecțiilor/activităților (extra)curriculare, la completarea portofoliului de practică pedagogică;
- participarea la lecțiile asistate/susținute de studenți, precum și la activitățile de analiză și evaluare a acestora, în sistem de învățământ în format fizic, blended learning și/sau online;

- evaluarea continuă și finală (activități desfășurate de student pe parcursul practicii pedagogice și în cadrul colocviului).

Mentorul are următoarele atribuții:

- familiarizarea studenților cu specificul activității instructiv-educative, cu problemele instituției de învățământ în care se desfășoară practica pedagogică, cu documentele școlare de tip reglator și managerial (planul de dezvoltare al instituției de învățământ, planul managerial al consiliului de administrație, regulamentul de organizare și funcționare a instituției, regulamentul de ordine interioară, regulamentul școlar, în special documentele comisiei metodice: planificarea activității metodice, materiale prezentate în comisia metodică ș.a.);
- punerea la dispoziția studenților a documentelor curriculare specifice (planificări calendaristice, programe școlare, proiecte de lecții, programe elaborate de profesor pentru curriculumul la decizia școlii, alte materiale curriculare care îi pot fi utile studentului pe parcursul practicii pedagogice);
- susținerea unor lecții demonstrative – în format fizic, blended learning și/sau online – și (auto)evaluarea acestora cu grupa de studenți;
- îndrumarea studenților în pregătirea lecțiilor: transpoziția/prelucrarea didactică a conținutului științific, elaborarea proiectului de lecție, selectarea/realizarea mijloacelor de învățământ și a materialelor didactice utilizate la clasă etc.;
- participarea la lecțiile de probă susținute de studenți, în format fizic, blended learning și/sau online, respectiv la lecția finală obligatoriu în format fizic (excluzând cazurile excepționale), precum și la activitățile de analiză și evaluare a acestora;
- completarea fișelor de prezență a studenților și de evaluare a activității de practică pedagogică.

BPP/școlii de aplicație îi revin următoarele atribuții:

- coordonatorul BPP (directorul școlii de aplicație coordonatoare) și profesorul mentor coordonator asigură derularea optimă a activităților de practică pedagogică și de mentorat didactic din toate școlile de aplicație care sunt cuprinse în consorțiul pe care-l formează;

- coordonatorul BPP și profesorul mentor coordonator răspund de buna derulare a practicii pedagogice în BPP/școala de aplicație;
- BPP, prin persoanele desemnate, asigură integrarea și implicarea studenților în realizarea activităților unității de învățământ: activități extrașcolare, concursuri școlare, activități în cadrul diferitelor comisii de lucru de la nivelul instituției, cercuri pedagogice, susținerea publică a lucrărilor de grad didactic I etc.;
- profesorul mentor coordonator poate monitoriza activitatea derulată și prin intermediul claselor virtuale de pe platforma de e-learning a școlii, ca suport educațional pentru activitățile specifice practicii pedagogice și/sau activităților de mentorat didactic.

În concluzie, practica pedagogică, în ansamblul său, este coordonată de către Departamentul pentru Pregătirea Personalului Didactic și se efectuează în școlile-pilot de aplicație, stabilite de inspectoratele școlare, pe baza unor protocoale încheiate între rectoratul universității și inspectorate.

Studiile de specialitate cu privire la stagiile de practică afirmă că acestea reprezintă contexte care transpun studenții în lumea reală, îi implică în rezolvarea de probleme, le dezvoltă gândirea critică și abilitățile retorice, care sunt îmbunătățite în mediul educațional.

1.4. Competențele actorilor educaționali în cadrul stagiului de practică pedagogică

1.4.1. Competențele specifice cadrului didactic necesare în desfășurarea practicii pedagogice

Pedagogul Oprescu Nicolae consideră că „*practica pedagogică reprezintă o sinteză aplicativă a pregătirii psihopedagogice și metodice a viitorilor învățători, instructori, profesori, fiind corolarul formării profesionale*” (Oprescu, N., 1996, p. 95).

În literatura de specialitate, autorii Diaconu, M., Jinga, I. (2004, pp. 45-49) precizează competențele profesorului și rolul acestuia de a conduce activități instructiv-educative cu elevii, amintind sarcinile sale în:

- analiza pedagogică a conținuturilor nou introduse în programe;
- diagnoza și evaluarea inițială a capacităților, a cunoștințelor și a comportamentelor elevilor;
- proiectarea instruirii;

- conducerea proceselor de învățare;
- evaluarea rezultatelor învățării;
- comunicarea eficientă cu elevii și părinții;
- dezvoltarea personalității elevilor;
- îndeplinirea unor îndatoriri organizatorice, administrative.

Pregătirea practică a viitoarelor cadre didactice se realizează prin intermediul practicii pedagogice, latură esențială în formarea psihopedagogică a studenților. În final, viitorul cadru didactic își valorifică și își dezvoltă competențele.

Potrivit studiilor unor cercetători în domeniu: Nechita, A. M., Barkoczi, N. (2021, p. 9), competențele specifice cadrului didactic se structurează astfel:

1. Competențe în specialitate:

- asimilarea conținutului științific propriu disciplinelor predate;
- realizarea corelațiilor intra- și interdisciplinare la nivelul conținuturilor;
- sistematizarea și actualizarea permanentă a conținuturilor;
- formarea în rândul elevilor a unui mod de gândire specific disciplinei de învățământ;
- comunicarea fluentă, coerentă și expresivă a conținutului;
- adaptarea conținutului științific la specificul psihic al elevilor.

2. Competențe psihopedagogice:

- asimilarea noțiunilor fundamentale care vizează pedagogia generală, teoria educației, didactica specialității, psihologia vârstelor etc.
- sistematizarea și corelarea conținuturilor asimilate;
- transpunerea conținuturilor în situații educaționale specifice;
- personalizarea conținutului;
- cunoașterea particularităților psihicului copilului și al adolescentului;
- proiectarea activităților instructiv-educative;
- dirijarea procesului de predare-învățare-evaluare astfel încât să formeze capacități (comunicare, control, valențe creatoare etc.) și să ofere un feedback real;
- inițierea acțiunilor instructiv-educative cu scop remedial.

3. Competențe psihorelaționale:

- organizarea grupurilor (elevi, părinți);
- comunicarea cu grupurile;
- manifestarea comportamentului empatic;
- responsabilizarea și motivarea constantă a membrilor grupului;
- orientarea grupului spre valori autentice (transformarea într-un grup educogen).

4. Competențe manageriale:

- organizarea și coordonarea grupului școlar;
- gestionarea optimă a resurselor.

Autoarele amintesc că distincțiile dintre cele patru categorii nu sunt tranșante, întrucât competențele interacționează, se înlănțuie și se manifestă unitar în stilul de învățământ. Enumerarea lor nu are pretenția de a fi completă, ci eșalonează principalele linii după care se coordonează activitatea cadrului didactic. Rolul profesorului s-a extins de la simpla transmitere a cunoștințelor la facilitarea dezvoltării globale a elevului/ studentului, incluzând competențe cognitive, sociale și emoționale. Trebuie menționat faptul că dezvoltarea competențelor didactice este un proces continuu, pe tot parcursul carierei de dezvoltare profesională, și presupune îmbinarea învățării teoretice cu practica, interacțiune și reflecție în desfășurarea actului educațional, activități ce determină creșterea profesională și furnizarea unei educații de calitate pentru elevi și studenți.

Legea învățământului preuniversitar nr. 198/2023 prevede, la art. 166 alin. (1), faptul că profilul profesional al unui cadru didactic include ansamblul de competențe necesare pentru realizarea activității didactice, este adaptat pe etape ale carierei și pe niveluri de învățământ și determină setul de standarde de calitate pentru programele de formare inițială și setul de standarde profesionale pentru funcțiile didactice. Aceași sursă, la art. 167, definește principalele roluri ale cadrului didactic:

- a. planificator și organizator al procesului de predare-învățare-evaluare;
- b. facilitator al învățării;
- c. conector între toți beneficiarii procesului de educație, direcți sau indirecti;

- d. dezvoltator de resurse educaționale și instrumente de evaluare curentă;
- e. suport pentru elevi, prin consiliere și mentorat;
- f. promotor al inovației în educație.

Profesorii noului context educațional cunosc modul în care învață elevii/studentii, conform ultimelor descoperiri din neuroștiințe, precum și modul în care experiența școlară a elevilor/studentilor este marcată de mediul socioeconomic în care trăiesc.

1.4.2. Competențe ale studenților ce vor fi dobândite în stagiul de practică pedagogică

Definim competențele ca fiind ansambluri structurate de cunoștințe și deprinderi dobândite prin învățare care permit identificarea și rezolvarea în contexte diverse a unor probleme caracteristice unui anumit domeniu. Competențele generale se definesc pe obiect de studiu și se formează pe durata unei forme de învățământului; acestea au un grad ridicat de generalitate și complexitate. Competențele specifice se definesc pentru fiecare obiect de studiu și se formează pe durata unui an școlar, ele fiind deduse din competențele generale și constituie etape în dobândirea acestora.

În procesul desfășurării stagiului de practică profesională în instituțiile-bază, activitățile educaționale sunt orientate spre dobândirea de către studentul stagiar a competențelor de bază.

Competențele studenților care vor fi dobândite în stagiul de practică sunt:

- consolidarea și aprofundarea pregătirii de specialitate, dar și a celei psihopedagogice, metodice, manageriale și de comunicare didactică;
- exersare și formarea de abilități și comportamente necesare exercitării profesiei didactice;
- familiarizarea cu documente școlare care fundamentează organizarea și conducerea procesului didactic;
- aplicarea, la disciplinele de învățământ specifice specializării lor, a componentelor procesului general de predare-învățare-evaluare (principiile, finalitățile, conținutul, metodele, formele de organizare și de evaluare a rezultatelor școlare);
- dezvoltarea abilităților practice de proiectare didactică;

- exersarea de acțiuni specifice procesului de învățământ pe baza pregătirii lor teoretice în domeniile: psihologia educației, pedagogie, didactica specializării, managementul clasei de elevi, instruire asistată de calculator;
- formarea capacității de a cunoaște, într-o manieră sistematică, elevii (individual și ca grup școlar), în vederea abordării diferențiate a acestora;
- cultivarea abilităților și capacităților de autoevaluare și de integrare a rezultatelor autoevaluării în practica personală specifică oricărei dezvoltări profesionale.

1.4.3. Atribuțiile cursantului pentru stagiul de practică pedagogică

În acest context, pot fi amintite:

- activități de cunoaștere a școlii ca instituție specializată în oferirea de servicii educaționale;
- activități instructiv-educative desfășurate în clasă;
- activități de observație;
- activități instructiv-educative susținute de către studenți;
- alte tipuri de activități desfășurate în școală: ședințe cu părinții, participarea la comisii metodice, cercuri pedagogice, consultații cu elevii, cercuri științifice pentru elevi, proiectarea și elaborarea materialelor necesare desfășurării activităților didactice și educative;
- implicarea în desfășurarea unor activități educative nonformale organizate de școală.

Autoarele Dumitru, A., Ciobotaru, A., Petrache, A.D., în lucrarea *Ghid de practică pedagogică* (2023, pp. 24-25), stabilesc următoarele atribuții ale studentului:

- participă la toate activitățile desfășurate în perioada de practică pedagogică, în format fizic, blended learning și/sau online, în conformitate cu planificarea acesteia;
- întocmește fișele de observație și analiză pentru fiecare lecție/activitate asistată;
- întocmește proiectele didactice și fișele de evaluare pentru fiecare lecție/activitate susținută;

- participă activ la toate analizele lecțiilor, ale activităților asistate sau susținute;
- participă la lecția/activitatea precedentă celei pe care o susține;
- completează portofoliul de practică pedagogică cu toate materialele solicitate;
- parcurge și utilizează documentele care stau la baza proiectării și desfășurării activităților instructiv-educative din unitatea de învățământ:
- documentele curriculare – programele școlare, planurile de învățământ, planificările calendaristice anuale și semestriale, proiectul unităților de învățare, proiectul didactic;
- documente referitoare la rolurile/funcțiile cadrului didactic, inclusiv la funcția de diriginte – statutul cadrelor didactice, fișa de autoevaluare, fișa postului, programul de dezvoltare profesională, catalogul (completare, regulament, rubricatură, înregistrarea absențelor și a notelor), condica de prezență;
- documente de cunoaștere și caracterizare a elevilor – fișe psihopedagogice, plan individualizat de învățare, portofoliul elevului etc.

În cazul în care studentul a absentat de la practică din motive obiective (caz de boală sau alte motive întemeiate), în timp util, acesta va anunța coordonatorul și mentorul pentru stabilirea unui program de recuperare a activităților.

Studentii care urmează programul PIPP, învățători și/sau educatori calificați, cu gradul didactic I, în baza competențelor profesionale și transversale, pot beneficia de recunoașterea activităților didactice de asistență la lecțiile predate de profesorul mentor/studenti, având obligativitatea de a susține doar lecția finală, în format fizic.

Stagiul de practică pedagogică I urmărește să îi introducă treptat pe studenți în problematica organizării și desfășurării procesului de învățământ preuniversitar, familiarizându-i cu tehnicile necesare proiectării, predării, învățării și evaluării activității educaționale și didactice.

Desfășurarea optimă și realizarea corespunzătoare a obiectivelor practicii pedagogice implică în mod necesar participarea efectivă și responsabilă a studenților la toate acțiunile, proiectele și programele înscrise în sistemul general al practicii pedagogice, componentă organică, esențială a pregătirii pentru profesiunea didactică, dar și parcurgerea cu succes a procesului de evaluare.

Evaluarea va consta în susținerea colocviului de practică pedagogică, la data stabilită conform calendarului activităților semestriale, și presupune îndeplinirea următoarelor sarcini:

1. să studieze planul de învățământ, programa școlară și manualele alternative;
2. să-și reactualizeze cunoștințele asimilate referitoare la organizarea metodică a lecției și la documentele școlare;
3. să asiste la lecțiile demonstrative susținute de tutori;
4. să întocmească fișele pe baza acestor observații;
5. să participe la analiza lecțiilor demonstrative;
6. să întocmească proiectele didactice ținând seama de cerințele impuse;
7. să-și autoevalueze lecțiile susținute;
8. să prezinte spre corectare tutorilor și coordonatorilor de practică proiectele didactice ale lecțiilor ce urmează a fi susținute;
9. să participe la evaluarea lecțiilor susținute de colegii de grupă;
10. să completeze fișa psihopedagogică pentru unul dintre elevii unei clase;
11. să realizeze portofoliul de practică la finalul fiecărui semestru, cu ajutorul pieselor realizate până atunci.

Studentii au obligația de a respecta normele de conduită morală impuse de deontologia profesiei didactice, precum și normele de conduită profesională specifice impuse de instituția de învățământ unde se efectuează practica.

1.4.4. Conținutul portofoliului de practică pedagogică nivel I pentru studenții practicanți

Pregătirea pentru profesia didactică presupune o formare teoretică și practică ce urmărește achiziționarea unor cunoștințe generale, cunoștințe de specialitate și pedagogice care se regăsesc printre informațiile de psihologie, pedagogie, sociologie și printre cele de didactica diferitelor discipline, informații frecvent utilizate în activitatea la clasă.

Evaluarea stagiului de practică pedagogică I se realizează atât pe perioada de desfășurare a practicii, cât și la finalizarea acestei activități. Pe parcursul practicii are loc evaluarea curentă a studenților, prin care metodisti

și mentorii apreciază cu note proiectele didactice și activitățile didactice asistate, pe baza următoarelor criterii: respectarea structurii unui proiect didactic, corectitudinea științifică a proiectului, corectitudinea, plenitudinea prezentării structurii, corectitudinea științifică și metodică a prezentării, coerența exprimării, originalitatea prezentării.

Competențele vizate presupun realizarea de activități diverse, ele fiind evaluate atât prin observarea sistematică și evaluarea orală pe parcursul desfășurării activităților de practică (pondere 40% din nota finală), cât și printr-un portofoliu de practică (pondere 60% din nota finală) ce vizează evaluarea activității din practica observativă și profesională (de proiectare, realizare de resurse, evaluare și/sau autoevaluare) și a activității independente a studentului în cadrul practicii. Pentru finalizarea activității de practică, studentul trebuie să îndeplinească cumulativ următoarele cerințe:

Semestrul I (conform cerințelor din Fișa disciplinei, Anexa 1, 2024, p. 94):

- un număr de 8-10 fișe de asistență la lecțiile desfășurate de mentorul de practică pedagogică pe parcursul semestrului I;
- structura anului școlar;
- planul-cadru de învățământ pentru gimnaziu;
- o planificare calendaristică anuală pentru disciplina la care studentul desfășoară practica pedagogică;
- o planificare a unei unități de învățare;
- trei proiecte de lecție pentru o lecție de probă desfășurată la clasa unde studentul desfășoară practica pedagogică în semestrul I al anului școlar;
- fișă de activitate – consilierea elevilor, ședințe cu părinții, activități extrașcolare.

Semestrul II:

- proiectul unei unități de învățare pentru semestrul II al anului școlar;
- 8-10 fișe de asistență la lecțiile desfășurate de mentorul de practică pedagogică pe parcursul semestrului II;
- trei proiecte de lecție pentru o lecție de probă desfășurată la clasa unde studentul desfășoară practica pedagogică în semestrul II al anului școlar;
- o fișă de autoevaluare a modului în care a proiectat și desfășurat lecția/lecțiile de probă;

- câte o fișă de evaluare a lecțiilor desfășurate de doi colegi din grupa de practică.

1.4.5. Metodologia de finalizare a programului de formare psihopedagogică

Evaluarea finală se realizează la sfârșitul perioadei de practică, în baza prevederilor *Metodologiei de finalizare a programului de formare psihopedagogică a Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic, Universitatea Tibiscus Timișoara*. Aceasta prevede, la Art. 1.: „Programul de formare psihopedagogică se finalizează cu examen de absolvire pentru fiecare nivel de certificare.”

Metodologia prevede, la art. 2, că „examenul constă în elaborarea și susținerea unui portofoliu didactic. Acesta este un pachet de documente care reflectă sintetic nivelul și calitatea competențelor dobândite de absolvenți prin parcurgerea programului de formare psihopedagogică” (extras din metodologia UTT, DPPD).

În ceea ce privește structura portofoliului didactic, *Metodologia* prevede, la articolul 3, că structura și conținutul acestuia vor include:

- caietul de practică;
- planificarea anuală și semestrială;
- proiectele de lecție pentru lecțiile de probă și pentru lecția finală;
- cel puțin un proiect pentru activități educative;
- alte produse cu caracter metodic (fișe de lucru, teste docimologice, referate tematice etc.).

Portofoliul de practică pedagogică va cuprinde lucrările prevăzute în fișa disciplinei și va respecta cerințele pedagogice, psihologice și metodologice specifice fișelor disciplinelor de predare corespunzătoare programul de formare.

Evaluarea activității la practica de profil se realizează în cadru organizat, în instituția organizatoare de practică. La baza evaluării stau fișele de activitate din Caietul de practică, ce reflectă activitatea desfășurată de studentul practicant pe durata perioadei de stagiu.

Evaluarea este prevăzută în planul de învățământ prin colocviu, atât la sfârșitul perioadei de practică, dar și la sfârșitul modulului I de pregătire psihopedagogică, și este bazată pe susținerea Portofoliului de practică pedagogică.

SECȚIUNEA II.

Proiectarea activității didactice

Proiectarea și planificarea activității didactice reprezintă un ansamblu de procese și operații de anticipare a activității de predare-învățare-evaluare realizate deliberat de către profesor. Instrumentele de care uzitează profesorul sunt: **planificările anuale, planificările pe module, pe unități de învățare și proiectul de lecție.**

2.1. Proiectarea activității didactice

Proiectarea didactică „*este procesul de anticipare a pașilor ce urmează a fi parcurși în realizarea activității didactice*”, așa cum afirmă pedagogul Cucoș C. (1998, p. 126). În ceea ce privește nivelurile de proiectare pedagogică, amintim că *aceasta* se poate elabora pe: ciclu, an, module, săptămână, oră.

În funcție de orizontul de timp luat ca referință, distingem două tipuri fundamentale de proiectare pedagogică:

- **proiectarea globală** – are drept referință o perioadă mai mare din timpul de instruire: de la un ciclu școlar la un an de studiu; se concretizează în elaborarea **planurilor de învățământ și a programelor școlare**;
- **proiectarea eșalonată** – are drept referință perioade mai mici de timp și se concretizează în:
  - planificarea anuală;
  - planificarea pe module în sistemul preuniversitar/pe semestre în sistemul universitar;
  - proiectarea unităților de învățare;
  - proiectarea lecției.

Proiectele sunt elaborate pe: arii curriculare, disciplină școlară, temă, subiect.

Planificarea calendaristică este un document administrativ care asociază elemente ale **programei școlare** cu alocarea de timp considerată optimă de către profesor pe parcursul unui an școlar. Aceasta oferă o imagine de ansamblu asupra întregului demers didactic desfășurat pe parcursul unui an școlar. Documentul mai poartă numele de **planificare anuală**.

În elaborarea planificării calendaristice, programa școlară reprezintă documentul de referință. Planificarea nu se realizează pe baza manualelor școlare, acestea fiind materiale curriculare adresate elevilor. O **planificare anuală** corect întocmită trebuie să acopere integral programa școlară la nivel de competențe specifice și conținuturi și să se încadreze în numărul total de ore alocate disciplinei respective. Planificările calendaristice se realizează la începutul fiecărui an școlar.

Atașăm, în cele ce urmează, machete care prezintă conținutul proiectării anuale, planificări pe module, planificări pe unități de învățare. Pornind de la faptul că instrumente utile viitorului profesor sunt planificările anuale, planificările pe unități de învățare și proiectul de lecție, detaliem câteva exemple, precizând structura de concepere a lor detaliată în anexe (a se vedea Anexa 5, pp. 99-101).

Proiectarea anuală

Planificarea reprezintă prima operație pe care o realizează cadrul didactic la începutul anului școlar. Activitatea de proiectare pedagogică valorifică acțiunile și „*operațiile de definire anticipativă a obiectivelor, conținuturilor, strategiilor învățării, probelor de evaluare și mai ales a relațiilor dintre acestea în condițiile unui mod de organizare a procesului de învățământ*”, așa cum susțin autorii Cerghit, I. și Vlăsceanu, L. (1988, p. 249).

Documentul de la care se pornește în planificare este reprezentat de **programa școlară**, unde sunt indicate obiectivele generale, capitolele, temele și numărul de ore disponibil pentru tratarea lor. Proiectarea demersului didactic constituie o activitate prin care profesorul își propune etape și acțiuni de parcurs și se finalizează în predare-învățare-evaluare.

Planificarea anuală presupune organizarea conținutului prin delimitarea capitolelor și precizarea numărului de ore alocat pentru fiecare. În elaborarea planificării procedăm astfel:

1. citim atent programa;
2. stabilim succesiunea de parcurgere a conținuturilor;
3. corelăm fiecare conținut în parte cu obiectivele de referință vizate;
4. verificăm concordanța dintre traseul educațional propus și oferta de resurse didactice (manuale, ghiduri, caiete);
5. alocăm timpul necesar pentru fiecare conținut, în concordanță cu obiectivele de referință vizate. O planificare anuală orientativă se poate realiza pe următoarea structură (model detaliat în Anexele nr. 3, 4,5, pp. 97-101):

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Propunător:

PROIECTAREA ANUALĂ

Nr. crt.	Unități de învățare	Nr. ore	Modulul	Observații

Proiectarea pe module/pe unități de învățare

Unitatea de învățare constituie un ansamblu de lecții, grupate în jurul unei teme centrale și al unui set de competențe specifice, care se finalizează cu evaluarea. Proiectarea unității de învățare urmărește realizarea unui demers didactic personalizat în funcție de caracteristicile de grup, dar și individuale ale elevilor clasei și care oferă o imagine de ansamblu mult mai clară a procesului de predare-învățare-evaluare decât defalcarea sa pe lecții separate, conform precizărilor făcute în *Ghidul de practică pedagogică*, autori Nadia Barkoczi și Alina Maria Nechita (2021, p. 28).

Metodologia de proiectare a unei unități de învățare presupune o succesiune de etape, care contribuie la detalierea conținuturilor, în vederea atingerii obiectivelor de referință. Etapele proiectării sunt aceleași, oricare ar fi unitatea de proiectare vizată.

Proiectarea unei unități de învățare ține seama de următoarele aspecte:

- centrarea demersului didactic pe obiective (nu pe conținuturi);

- implicarea în proiectare a următorilor factori: activități de învățare, resurse, evaluare.

Propunem următoarea structură orientativă în proiectarea unei unități de învățare:

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Propunător:

PROIECT PE UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE

Nr. crt.	Competențe specifice	Unitatea de învățare/modulul	Nr. de ore pe săpt.	Săptămâna	Resurse	Evaluare

Proiectarea pe modul

În proiectarea unui modul se ține cont de contextul din care acesta face parte, de relațiile aceluși modul cu celelalte componente ale sistemului. Propunem următoarea structură orientativă:

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Propunător:

Nr. crt.	Comp. specifice	Ob. op.	Conținuturi	Activități	Nr. ore/ săpt.	Săpt.	Strat. did.	Ev.

2.2. Proiectul de lecție/activitate didactică

În proiectarea lecției se pornește de la conținutul precizat prin programele școlare. Calitatea lecției depinde în mare măsură de: calitatea planificării calendaristice; calitatea planificării unităților de învățare; calitatea manualelor școlare și a surselor bibliografice folosite pentru proiectarea lecției.

Nu există însă un model unic de proiect de lecție. Conceperea acestuia depinde de o serie de variabile precum: natura conținutului, obiectivele urmărite, nivelul de pregătire al elevilor, tipul strategiilor didactice utilizate și cui se adresează. În cele ce urmează, prezentăm un model conform Anexelor 6 și 7, pp. 102-136:

Unitatea de învățământ:

Aria curriculară:

Disciplina:

Clasa:

Unitatea de învățare:

Tema:

Data:

Propunător:

Competențele specifice:

Obiectivele operaționale ale lecției

- *cognitive:*

- *psihomotorii:*

- *afectiv-motivaționale:*

STRATEGIA ȘI SCENARIUL DIDACTIC

Etapile lecției/timp	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevilor	Metode, procedee și tehnici didactice	Mijloace de învățământ	Forme de organizare	

2.3. Tipuri de lecții. Etapele unei lecții

Nu există o tipologie unică a lecțiilor, după cum nu există nici o structură unică pentru fiecare tip de lecție. Lecția reprezintă o modalitate fundamentală de organizare a activității didactice, ea este „*forma de bază principală, dominantă, la nivelul procesului de învățământ*” (Cerghit, I., 1983). Structura pe care o prezentăm este relativă și orientativă, nu absolută și obligatorie, situațiile concrete în predare impunând adaptări și nuanțări specifice. Tipurile

de lecție înseamnă „*un mod de concepere și realizare a lecției, o categorie a lecției ce prezintă o unitate structurală cu valoare orientativă*” (Cucoș C., 1998, p. 202).

Diversitatea variantelor de lecții este determinată de: specificul obiectului de învățământ; particularitățile elevilor; condițiile materiale locale; competențele cadrului didactic. Important este ca strategia didactică propusă să contribuie la îndeplinirea obiectivelor operaționale, în lecție să fie prezente elementele-cheie: verificarea/reactualizarea, activitatea propriuzisă și evaluarea, iar cadrul didactic să poată justifica de ce anume a ales respectiva succesiune.

Modelul de structurare a lecției are la bază modelul Gagne (apud. Crăciun, D., Jeflea I., 2022). Modelul lui Gagne este un model de învățare care descrie mai multe etape sau condiții necesare pentru ca un individ să își dezvolte competențe și abilități. Lecția, ca unitatea de bază a activității didactice, poate fi construită secvențial pe baza modelului Gagne (1977), utilizând următoarele momente didactice:

1. moment organizatoric – organizarea activității, prezența etc.;
2. verificarea cunoștințelor însușite anterior – verificarea cunoștințelor anterioare, a temei de casă;
3. captarea atenției elevului – prin apel la interesele acestuia;
4. comunicarea titlului și a obiectivelor lecției – informarea elevului cu privire la obiectivul urmărit, pentru ca el să știe când a realizat învățarea;
5. reactualizarea cunoștințelor anterioare – stimularea reactualizării informațiilor învățate anterior, stabilindu-se relații logice ce duc la integrarea noilor cunoștințe în sistemul cunoștințelor anterioare;
6. prezentarea materialului noului conținut și a sarcinilor de învățare – a materialului-stimul implicat în performanța ce va reflecta învățarea;
7. dirijarea învățării – comunicări care sugerează direcția gândirii, elevul fiind pus în situația „de învățare”;
8. obținerea performanței – când elevul știe cum să procedeze și arată acest lucru (intervenția profesorului este minimală);
9. asigurarea feedbackului – cu privire la gradul de corectitudine a performanței elevului (feedbackul este evenimentul care conduce la reglarea comportamentului profesorului și al elevului, profesorul putând decide dacă este cazul să treacă la un alt moment al lecției, iar elevul conștientizând gradul de stăpânire a materiei);

10. evaluarea performanței – arată dacă învățarea a avut loc, în raport cu obiectivele învățării;
11. intensificarea retenției – recapitulări și situații pentru regăsirea deprinderilor intelectuale;
12. asigurarea transferului – oferirea unor sarcini noi și variate în care să se facă transferul cunoștințelor dobândite anterior;
13. aprecieri (încheierea activității) – presupun un feedback organizatoric între profesor și elevi, urmărind specificarea comportamentelor dezirabile și indezirabile (din timpul activității recent încheiate) observate la ambele părți.

Abordarea unui model orientativ de planificare a lecției reprezintă un scenariu managerial necesar pentru perfecționarea practicii de proiectare pedagogică a fiecărui cadru didactic. Aceasta presupune valorificarea din perspectiva proiectării-dezvoltării curriculare și a pedagogiei diferențiate, individualizate. Nu toate secvențele amintite sunt obligatorii într-o lecție, există doar o structură orientativă pentru un anumit tip de lecție, clasificare ce poate fi făcută în funcție de momentul/sarcina dominantă. Astfel, o clasificare posibilă a principalelor tipuri de lecție poate fi:

PRINCIPALELE TIPURI DE LECȚIE ȘI ETAPELE LOR

Tabel 1. Prelucrare proprie

TIPURI DE LECȚII	ETAPE
Lecția mixtă – denumirea este dată de urmărirea simultan a mai multor obiective didactice: transmitere de cunoștințe, fixare, evaluare.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Moment organizatoric. 2. Reactualizarea cunoștințelor. 3. Captarea atenției. 4. Anunțarea subiectului și a obiectivelor. 5. Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării. 6. Fixarea cunoștințelor. 7. Asigurarea retenției și a transferului. 8. Aprecieri și recomandări.
Lecția de transmitere și asimilare de noi cunoștințe: prin acest tip de lecție se urmărește achiziția de cunoștințe și formarea capacităților elevilor de a opera cu acestea, de a le interpreta, aplica și evalua.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Moment organizatoric. 2. Reactualizarea cunoștințelor și deprinderilor. 3. Captarea atenției. 4. Anunțarea subiectului și a obiectivelor. 5. Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării. 6. Fixarea cunoștințelor. 7. Asigurarea retenției și a transferului. 8. Aprecieri și recomandări.

TIPURI DE LECȚII	ETAPE
<p>Lección de formare de deprinderi: variantele acestui tip de lecție pot fi identificate, în principal, în funcție de specificul domeniului de activitate și de locul desfășurării activității.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Moment organizatoric. 2. Reactualizarea cunoștințelor necesare. 3. Captarea atenției. 4. Anunțarea temei și a obiectivelor. 5. Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării: <ul style="list-style-type: none"> - demonstrația model; - executarea independentă a sarcinilor, îndrumarea; - analiza, sinteza, fixarea. 6. Evaluarea produselor realizate/aprecieri. 7. Asigurarea retenției și a transferului. 8. Aprecieri și recomandări.
<p>Lección de recapitulare și consolidare a cunoștințelor, priceperilor și deprinderilor – prin acest tip de lecție se urmăresc: consolidarea, sistematizarea, aprofundarea, completarea cunoștințelor și deprinderilor elevilor.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Moment organizatoric. 2. Enunțarea subiectului și a obiectivelor lecției. 3. Dirijarea învățării: <ul style="list-style-type: none"> - eactualizarea cunoștințelor necesare; - descrierea și explicarea sarcinilor; - munca independentă/munca în grup; - analiza muncii independente sau a muncii în grup; - concluzii; - evaluare/aprecieri – criterii; 4. Asigurarea retenției și a transferului. 5. Aprecieri și recomandări.
<p>Lección de verificare și apreciere: pune în evidență în special funcțiile de diagnoză și conexiune inversă ale evaluării.</p>	<p><i>Verificarea orală</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Moment organizatoric. 2. Anunțarea temei și a obiectivelor operaționale. 3. Chestionarea frontală sau individuală. 4. Aprecierea și notarea elevilor. 5. Concluzii. Corectare și perfecționare. 6. Aprecieri și recomandări. <p><i>Verificarea scrisă</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Moment organizatoric. 2. Anunțarea temei și a obiectivelor operaționale. 3. Rezolvarea independentă. 4. Evaluarea performanțelor. 5. Asigurarea conexiunii inverse. 6. Aprecieri și recomandări.

Profesorul este însă cel care stabilește titlul lecției, tipul lecției, selectează competențele generale și specifice vizate în lecție, utilizând informațiile din planificarea unității de învățare și programa școlară.

2.4. Obiectivele operaționale și conținutul lor

Obiectivele operaționale sunt definite în termeni de activități observabile și măsurabile și în general se exprimă folosind verbe de acțiune, puse la modul conjunctiv. Pentru a formula corect un obiectiv trebuie să respectăm condițiile privind operaționalizarea obiectivelor educaționale, ce presupune două acțiuni complementare:

- trecerea progresivă de la nivelul idealului, al scopurilor și al obiectivelor generale la formularea obiectivelor operaționale;
- specificarea criteriilor sau a indicatorilor pe baza cărora un obiectiv devine operațional.

Pentru a formula obiective operaționale, profesorul trebuie să consulte mai întâi obiectivele cadru și de referință ale disciplinei pe care o predă. De asemenea, el trebuie să distingă conținutul tipului de obiective urmărite (cognitive, afective, psihomotorii), dar și nivelul vizat a fi atins de elevi.

Esențial pentru operaționalizare este faptul că se precizează ceea ce va face elevul, performanța sau competența de care va fi capabil acesta după parcurgerea unei anumite secvențe a procesului de predare-învățare.

Obiectivele operaționale se caracterizează prin aceea că:

- sunt centrate pe elev;
- sunt centrate pe rezultat, și nu pe proces;
- descriu comportamente concrete (măsurabile), și nu vagi (presupuse).

Taxonomia lui Bloom (1956) a fost revizuită de Anderson și colaboratorii (2001), pentru a face diferența între **a ști cum** – rezolvare de problemă și **a ști ce** – conținutul gândirii, acesta fiind la rândul său împărțit în patru categorii:

- cunoștințe factuale (elementele de bază pe care elevii trebuie să le cunoască pentru a fi familiarizați cu o disciplină sau pentru a rezolva probleme);
- cunoștințe conceptuale (relațiile dintre elementele de bază dintr-o structură mai largă care le permit să funcționeze împreună, clasificări, categorii);
- cunoștințe procedurale (cum se realizează ceva – criterii de utilizare a algoritmilor, tehnicilor și metodelor);

- cunoștințe metacognitive (cunoștințe despre gândire în general și despre gândirea proprie în special).

Verbele cu ajutorul cărora se pot operaționaliza obiectivele se regăsesc în următorul tabel (conform taxonomiei lui Bloom și Bloom revizuite):

Tabel 2. Prelucrare proprie

CUNOAȘTERE: a defini a identifica a enumera a numi a denumi a reproduce a alege a formula	RECEPTARE: a diferenția a separa a izola a asimila a alege a combina a accepta (puncte de vedere, reguli, evenimente)
ÎNȚELEGERE: a distinge a estima a explica a extinde a generaliza a exemplifica a parafraza a rescrie a rezuma	REAȚIE: a aproba a discuta a practica
APLICARE: a schimba a demonstra a descoperi a manipula a modifica a prezenta a folosi	VALORIZARE: a renunța a specifica a asista a încuraja a nega a protesta a argumenta
ANALIZĂ: a diferenția a distinge a ilustra a alege a separa a dirija	ORGANIZARE: a discuta a compara a defini a formula a armoniza
SINTEZĂ: a aborda pe categorii a combina a compune	CARACTERIZARE: a schimba a revizui a completa

a imagina a explica a modifica a organiza a planifica a rescrie a rezuma	a evita a rezista a dirija
EVALUARE: a aprecia a compara a contrasta a descrie a justifica a interpreta a argumenta	

Un alt aspect în cunoașterea pedagogică este înțelegerea procedurii de operaționalizare a lui R.F. Mager, care presupune parcurgerea a trei etape în elaborarea unui obiectiv operațional:

1. *specificarea comportamentului final*, a rezultatului care se așteaptă de la elev la finalul activității, luând ca referință categoriile taxonomice și verbele-acțiune, indicatoare de comportamente;
2. *precizarea condițiilor* în care elevii urmează să demonstreze că au dobândit performanța preconizată, prin formule verbale ca: „având acces la...”, „fiind date...”, „pus în situația de...”, „utilizând...”, „cu ajutorul...”, „alegând un...”, „pe baza...”, „sub forma...” etc.;
3. *precizarea criteriilor de evaluare*, adică specificarea nivelului de reușită minimală sau a nivelului la care să se situeze cunoștințele și deprinderile elevilor pentru a decide asupra realizării sau nerealizării obiectivelor, de exemplu: numărul minim de răspunsuri corecte solicitate, numărul maxim de greșeli tolerate, reușita estimată în procente, intervale de timp acordate pentru rezolvarea sarcinilor, indici de viteză, precizie și calitate pentru modul de lucru al elevilor.

Autorii Crăciun, D. și Jeflea, I. (2022, p. 38) amintesc, conform tehnicii lui Mager, cele patru indicații precise pe care trebuie să le urmărească un profesor în procesul de redactare corectă a obiectivelor operaționale:

- **cine** va produce comportamentul dorit;
- ce **comportament observabil** va dovedi că obiectivul este atins;

- în **ce condiții** trebuie să se manifeste comportamentul dorit;
- pe baza **căror criterii** ajungem la concluzia că rezultatul este satisfăcător.

Obiectivele operaționale, elaborate pentru fiecare lecție în parte de către cadrul didactic, denumesc comportamente observabile, măsurabile pe care le manifestă elevii în timpul activității didactice, prevăd condiții minime de performanță, stau la baza elaborării itemilor de evaluare.

2.5. Proiectarea lecției

Lecția este demersul pedagogic cu ajutorul căruia se organizează procesul instructiv-educativ al elevilor, organizați pe clase, pe grupe sau individual. Ca formă de organizare a procesului de învățământ, lecția a fost pusă în practică de pedagogul I.A. Komensky.

În opinia lui Gilbert de Landsheere (1979), designul lecției presupune:

- a defini obiectivele învățării la unul sau mai multe niveluri;
- a sugera teme de activitate susceptibile să provoace învățarea în sensul dorit;
- a oferi posibilitatea de alegere a metodelor și mijloacelor de predare și învățare;
- a presupune instrumente de control al predării și învățării;
- a determina condițiile prealabile necesare unei activități de învățare eficientă.

Cercetările în pedagogie reflectă mai multe tipologii ale etapelor proiectării didactice. Aderăm la proiectarea lecției ce presupune un demers anticipativ, pe baza unui algoritm procedural ce corelează următoarele patru întrebări (Jinga, Negreț, 1982), corespunzătoare celor 4 etape fundamentale în proiectarea lecției:

- *Ce voi face?*   Identificarea obiectivelor lecției
- *Cu ce voi face?*   Analiza resurselor
- *Cum voi face?*   Elaborarea strategiilor didactice optime
- Cum voi ști dacă am realizat   Elaborarea instrumentelor
- ceea ce mi-am propus? de evaluare

Aceste patru întrebări sunt expresia celor patru etape fundamentale în proiectarea lecției:

Etapa I: Identificarea obiectivelor lecției

Obiectivul este expresia anticipării unui rezultat așteptat într-un context concret al instruirii. **Obiectivul** indică ce se urmărește în fiecare secvență a procesului instructiv-educativ și cum se evaluează performanțele finalizate.

Etapa a II-a: Analiza resurselor

În urma stabilirii obiectivelor lecției, profesorul efectuează o analiză detaliată a principalelor categorii de resurse folosite în desfășurarea activității didactice:

- resurse umane:
- *elevul* (trăsături de personalitate, interese, trebuințe de învățare);
- *profesorul* (pregătire științifică și psihopedagogică, competență comunicativă);
- *resurse de conținut didactic*: reprezintă ansamblul valorilor educaționale (cunoștințe, priceperi, deprinderi, capacități, atitudini) ce fac obiectul procesului de predare/învățare;
- Selecția conținuturilor didactice se face:
- în funcție de obiectivele identificate (abordare curriculară);
- pe baza planului de învățământ, a programei școlare, a manualului școlar și a altor materiale informative cu caracter didactic;
- *resurse de ordin material*: materiale didactice și mijloace tehnice care pot contribui la eficientizarea activității;
- *locul desfășurării activității* (clasă, laborator, atelier, etc.);
- *timpul disponibil* pentru o activitate didactică.

Etapa a III-a: Elaborarea strategiilor didactice optime

Succesul activității didactice depinde în mare măsură de calitatea demersului de selectare și corelare a celor mai potrivite metode, mijloace și materiale didactice; această etapă mai e cunoscută și ca etapa selectării și corelării celor trei „M” (*Metode, Materiale, Mijloace*).

Principali factori care contribuie la selectarea și îmbinarea celor „trei M” într-o *strategie didactică* sunt:

- *specificul activității* (comunicare/însușire de cunoștințe, evaluare);
- obiectivele operaționale identificate;
- contextul psihopedagogic al instruirii (nivelul pregătirii elevilor);
- *contextul material al instruirii* (materiale și mijloace didactice disponibile);
- stilul și personalitatea profesorului.

Etapa a V-a: Elaborarea instrumentelor de evaluare

Evaluarea este o componentă esențială a procesului instructiv-educativ, a triadei instruire-predare-evaluare, având ca scop cunoașterea efectelor activității desfășurate, în vederea optimizării ei, a organizării și a interpretării rezultatelor obținute prin intermediul instrumentelor de evaluare.

După modul în care se integrează în desfășurarea procesului didactic, putem identifica trei strategii:

- evaluare inițială, realizată la începutul demersurilor instructiv-educative, pentru a stabili nivelul la care se situează elevii;
- evaluare formativă, care însoțește întregul parcurs didactic, presupunând verificări sistematice în rândul tuturor elevilor din toată materia;
- evaluarea sumativă, care se realizează, de obicei, la sfârșitul unei perioade mai lungi de instruire.

Proiectarea pedagogică reprezintă un complex de procese și operații deliberate, de anticipare a activității de predare-învățare-evaluare, propuse de profesor, ce vor fi parcurse la nivel macro- și microeducațional.

2.6. Lecția – demers didactic eficient

Conform Dicționarului Explicativ al Limbii Române, „lecția este o formă a organizării instructiv-educative în școală, desfășurată cu o clasă de elevi, într-un timp determinat, sub conducerea unui învățător sau profesor, în conformitate cu programa de învățământ”. Autoarele Alina Maria Nechita și Nadia Barkoczi (2021) definesc lecția ca o unitate sistemică formată dintr-un complex de variabile precum:

- scopul și obiectivele instructiv-educative prestabilite;
- activitatea comună a profesorului și a elevilor;
- conținutul științific;
- strategia de instruire (metode, mijloace, procedee, materiale);
- modalități de organizare a elevilor;
- resurse de timp;
- rezultatele obținute.

Prezentăm în cele ce urmează condițiile didactice de organizare științifică ce trebuie îndeplinite în proiectarea unei lecții:

- să aibă un scop didactic precis, fapt ce rezultă din necesitatea de a le contura elevilor un anumit interes, care ușurează mobilizarea și menținerea lor în activitate;
- să vizeze un echilibru rezonabil între aspectul instructiv și cel educativ al procesului didactic;
- lecția să beneficieze de o elaborare metodică; aceasta constă în organizarea conținutului pe fiecare etapă a lecției, corelarea fiecărei etape cu metodele, procedeele și mijloacele de învățământ necesare;
- în lecție, să se coreleze în modul cel mai convenabil activitatea individuală cu cea colectivă;
- proiectarea, realizarea lecției și evaluarea rezultatelor ei să se producă într-o viziune sistematică.

În procesul instructiv-educativ, putem spune că o lecție este eficientă dacă în proiectare, pe lângă cele amintite, se mai urmăresc și aspectele:

- dacă proiectarea lecției a contribuit la formarea competențelor specifice vizate în cadrul unității de învățare pentru toți (majoritatea) elevilor;
- dacă proiectarea lecției a fost realizată folosind eficient timpul, prin creșterea densității sarcinilor de învățare;
- dacă proiectarea lecției a avut o succesiune logică a momentelor didactice;
- dacă proiectarea lecției a adoptat variante structurale, care au dus la implicarea și motivarea pentru învățare a elevilor;
- dacă proiectarea lecției a afirmat rolul profesorului de partener în procesul didactic, a condus la o reacție pozitivă a clasei pe parcursul procesului;

- dacă proiectarea lecției a favorizat realizarea și desfășurarea activității independente în clasă și în afara ei;
- dacă proiectarea lecției a prevăzut dozarea optimă a gradului de dificultate și de realizare al conținuturilor.

Conceperea și realizarea **proiectului de lecție** este o activitate necesară pentru studenți și profesorii debutanți, având în vedere faptul că aceștia nu au încă o perspectivă globală asupra materiei ce urmează a fi predată. Proiectul de lecție descrie în detaliu activitatea profesorului și pe cea a elevilor într-o lecție, stabilind strategia didactică și conținutul disciplinar propus. Ca ansamblu, proiectul de lecție cuprinde:

- o parte introductivă ce oferă date generale despre lecție;
- o parte ce vizează scenariul didactic propriu-zis.

Nu există o formă standardizată pentru scenariul didactic. Tipologia lecției rămâne flexibilă și permisivă pentru noi ipostaze și asocieri. Practica educativă poate sugera sau induce noi modalități de structurare a evenimentelor, de prefigurare a priorităților unei lecții. Prezentăm în continuare câteva modele de proiectare, bazate pe modelul secvențial al lui Gagne (1977), care se pot folosi la disciplina didactica specialității drept, dar nu numai. Reamintim că, în funcție de **sarcina didactică dominantă**, se structurează mai multe **tipuri de lecții**:

- lecția de comunicare-însușire de cunoștințe;
- lecția de formare a deprinderilor și priceperilor;
- lecția de recapitulare și sistematizare/fixare/consolidare;
- lecția de verificare și apreciere a rezultatelor școlare;
- lecția mixtă.

Modelul Gagne, care este un model de învățare ce descrie opt etape sau condiții necesare pentru ca un individ să își dezvolte competențe și abilitățile, îl putem utiliza, în funcție de tipul lecției desfășurate, astfel:

Proiect didactic

Data:

Propunător:

Unitatea de învățământ:

Clasa:

Disciplina de învățământ:

Unitatea de învățare:

Subiectul/Tema lecției:

Tipul lecției:

Scopul lecției:

Competențe specifice vizate:

Obiective operaționale:

Metode, procedee și tehnici didactice:

Mijloace de învățământ:

Forme de organizare:

Durata:

Bibliografie:

I. LECȚIA DE COMUNICARE-ÎNSUȘIRE DE CUNOȘȚINȚE

Nr. crt.	Etapile lecției/timp	ob. op	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			Evaluare
			Activ. prof.	Activ. elevilor	Metode, procedee și tehnici did.	Mijloace de învă.	Forme de organizare	
1.	Momentul organizatoric							
2.	Reactualizarea cunoștințelor și deprinderilor *							
3.	Activitate/discuție introductivă**							
4.	Anunțarea temei și a obiectivelor							
5.	Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării***							
6.	Fixarea cunoștințelor****							
7.	Asigurarea retenției și transferului*****							
8.	Aprecieri și recomandări							

* verificarea temei și a achizițiilor realizate în lecția/lecțiile anterioară/e;

** pregătirea elevilor pentru receptarea noului conținut, sensibilizarea acestora cu privire la tema nouă abordată;

*** transmiterea noului conținut informațional prin diverse modalități; antrenarea elevilor în rezolvarea unor sarcini didactice variate, introduse gradual, în funcție de nivelul de dificultate, de componentele psihice implicate în procesul de învățare; activități diferențiate și individualizate, raportate la particularitățile psihologice de vârstă și individuale;

**** repetare, sistematizare a cunoștințelor, aplicații ce implică transfer al cunoștințelor în contexte diferite de cele create în etapa de dirijare a învățării;

***** precizarea temei pentru acasă, însoțită de explicațiile necesare pentru continuarea învățării și pentru asigurarea operării cu noile cunoștințe în condiții/contexte noi.

Obs.: În practică, din considerente didactice, secțiunea *Eșalonarea conținutului* își subsumează două rubrici distincte, vizând activitatea profesorului și, respectiv, activitatea elevilor. Respectarea acestui format se impune numai în cazul studenților practicanți și al profesorilor debutanți/grad didactic definitiv (conform Strategiei comune de acțiune privind proiectarea didactică a ISJ Timiș în prezent, https://www.isj.tm.edu.ro/public/data_files/specializari/fisier-4300.doc).

II. LECȚIA DE FORMARE A DEPRINDERILOR ȘI PRICEPERILOR

Nr. crt.	Etapetele lecției/timp	ob. op	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			Evaluare
			Activ. prof.	Activ. elevilor	Metode, procedee și tehnici did.	Mijloace de învă.	Forme de organizare	
1.	Momentul organizatoric							
2.	Reactualizarea cunoștințelor și deprinderilor*							
3.	Activitate/discuție introductivă**							
4.	Anunțarea temei și a obiectivelor							
5.	Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării***							
6.	Evaluarea produselor realizate****							
7.	Asigurarea retenției și transferului*****							
8.	Aprecieri și recomandări							

* verificarea temei (dacă este cazul); actualizarea cunoștințelor și a deprinderilor ce vor fi utilizate în efectuarea lucrării;

** pregătirea elevilor pentru receptarea noului conținut, sensibilizarea acestora cu privire la tema nouă abordată;

*** descrierea elementelor deprinderii și/sau a etapelor de realizare a produsului/produselor; demonstrația/execuția model; precizarea criteriilor de evaluare a produsului/produselor realizat(e) de către elevi; exersarea deprinderii (unde este cazul, cu ajutorul profesorului); realizarea independentă a produsului/produselor;

**** analiza modului de execuție și aprecierea produsului/produselor prin raportare la criteriile comunicate anterior;

***** tema pentru acasă (în cazul în care produsul nu a fost finalizat în clasă), însoțită de precizări privind continuarea activității.

III. LECȚIA DE RECAPITULARE ȘI SISTEMATIZARE/FIXARE/ CONSOLIDARE

Nr. crt.	Etapile lecției/timp	ob. op	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			Evaluare
			Activ. prof.	Activ. elevilor	Metode, procedee și tehnici did.	Mijloace de învăț.	Forme de organizare	
1.	Momentul organizatoric							
2.	Anunțarea temei și a obiectivelor*							
3.	Dirijarea învățării**							
4.	Asigurarea retenției și transferului***							
5.	Aprecieri și recomandări							

* prezentarea planului de recapitulare, stabilit și comunicat elevilor în lecția anterioară;

** dirijarea procesului de recapitulare/consolidare: sistematizarea, reorganizarea, aprofundarea cunoștințelor și/sau deprinderilor, stabilirea unor noi relații între acestea; transfer în contexte instrucționale noi, bazat pe rezolvarea unor sarcini didactice variate, cu grade diferite de dificultate; lucrări de sinteză, individuale sau de grup; activități diferențiate și individualizate;

*** precizarea temei pentru acasă, însoțită de explicațiile necesare pentru continuarea învățării și pentru asigurarea operării cu setul de achiziții realizat (cunoștințe, strategii cognitive etc.) în condiții/contexte noi.

IV. LECȚIA DE VERIFICARE ȘI APRECIERE A REZULTATELOR ȘCOLARE

Nr. crt.	Etapile lecției/timp	ob. op	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			Evaluare
			Activ. prof.	Activ. elevilor	Metode, procedee și tehnici did.	Mijloace de învăț.	Forme de organizare	
1.	Momentul organizatoric							
2.	Anunțarea obiectivelor de evaluare/ a competențelor de evaluat*							
3.	Evaluarea performanțelor**							
4.	Asigurarea conexiunii inverse ***							
5.	Aprecieri și recomandări							

*se prezintă tematica propusă pentru evaluare și modul în care se va derula acest demers; în cazul verificării unui conținut amplu, tematica va fi stabilită și anunțată în prealabil;

**această etapă este condiționată de specificul metodei (în general, probe scrise, orale sau practice) și al instrumentelor de evaluare elaborate; se comunică elevilor baremul și/sau criteriile de evaluare;

*** verificare frontală/individuală a rezultatelor; evidențierea greșelilor tipice, însoțită de explicații suplimentare pentru corectarea acestora, pentru clarificarea problemelor și/sau pentru completarea lacunelor.

LECTIA MIXTĂ

Nr. crt.	Etapale lecției/timp	ob. op	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			Evaluare
			Activ. prof.	Activ. elevilor	Metode, procedee și tehnici did.	Mijloace de învăț.	Forme de organizare	
1.	Momentul organizatoric							
2.	Reactualizarea cunoștințelor și deprinderilor *							
3.	Activitate/ discuție introductivă**							
4.	Anunțarea temei și a obiectivelor							
5.	Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării***							
6.	Fixarea cunoștințelor****							
7.	Asigurarea retenției și transferului*****							
8.	Aprecieri și recomandări							

* verificarea temei și a achizițiilor realizate în lecția/lecțiile anterioară(e);

** pregătirea elevilor pentru receptarea conținutului, sensibilizarea acestora cu privire la tema abordată;

*** prezentarea conținutului prin diverse modalități (acțională, iconică, simbolică), în funcție de natura acestuia; antrenarea elevilor în rezolvarea unor sarcini didactice variate, introduse gradual, în funcție de nivelul de dificultate, de componentele psihice implicate în procesul de învățare; activități diferențiate și individualizate, raportate la particularitățile psihologice de vârstă și individuale;

**** repetare, sistematizare a cunoștințelor și deprinderilor, aplicații ce implică transfer al cunoștințelor și deprinderilor în contexte diferite de cele create în etapa de dirijare a învățării;

***** precizarea temei pentru acasă, însoțită de explicațiile necesare pentru continuarea învățării și pentru asigurarea operării cu noile cunoștințe și deprinderi în condiții/contexte noi.

Câteva recomandări pentru studenți în vederea realizării Proiectului Didactic în perioada de practică pedagogică (Crăciun, D., Jeflea, I., 2022, p. 50):

1. Realizează proiectul didactic având în vedere aspectele teoretice evidențiate anterior.
2. Stabilește împreună cu tutorele de practică obiectivele operaționale și asigură integrarea corectă și logică a lecției predate în succesiunea activităților didactice, dată de proiectul unității de învățare din care face parte.

3. Propune activități de învățare centrate pe elev, motivante și care să se pleze pe modelul investigativ.
4. Utilizează activități practice, experimente și/sau tehnologia pentru a aduce un plus de dinamism lecției.
5. Utilizează material-stimul ce vizează canale de receptare diverse.
6. Evaluează nivelul de îndeplinire a obiectivelor propuse, utilizând diverse metode de evaluare formativă.
7. Ține cont de eterogenitatea colectivului clasei, preferințe de învățare, profil de inteligență.

2.7. Evaluarea performanțelor elevilor

Literatura de specialitate oferă o imagine concludentă asupra diferențierilor care se creează între metodele tradiționale și cele moderne utilizate în sistemul de predare-învățare-evaluare. În acest context, în studiile de specialitate realizate (Cerghit, 2006, p. 99) sunt prezentate unele avantaje și dezavantaje privind folosirea **metodelor clasice și a celor moderne**, lipsurile pe care le conțin metodele practicate până în prezent și caracteristicile și facilitățile practicării metodelor moderne pe care le încearcă învățământul de azi:

a) Metode clasice	b) Metode moderne
- acordă prioritate instruirii;	- trec formarea înaintea instruirii;
- sunt centrate pe conținut, pe însușirea materiei, având o orientare intelectualistă;	- sunt centrate pe elev, pe exersarea și dezvoltarea capacităților și aptitudinilor acestuia;
- acordă întâietate activității profesorului (promovând un „învățământ magistral”);	- sunt axate pe activitatea și participarea elevului (studentului);
- pun accentul pe predare;	- trec învățarea înaintea predării, concomitent cu ridicarea exigențelor față de predare;
- elevul (studentul) este privit mai mult ca obiect al instruirii;	- elevul (studentul) devine, deopotrivă, obiect și subiect al actului de instruire și educare, al propriei sale formări;
- neglijează însușirea metodelor de studiu personal, de muncă independentă;	- sunt subordonate principiului învățării continue, urmărind însușirea unor tehnici de muncă independentă, de autoinstruire sau învățare autodirijată;
- sunt centrate pe cuvânt, fiind predominant comunicative, verbale și livrești;	- sunt centrate pe acțiune, pe explorare; unei științe comunicate i se preferă știința din experiența dobândită prin explorare, experimentare, cercetare și acțiune;

- sunt orientate spre produs; propun știința ca pe o sumă de cunoștințe finite;	- își îndreaptă atenția spre procesele prin care elevii (studenții) ajung la elaborări personale;
- propun o conducere rigidă a învățării;	- încurajează munca independentă, inițiativa, inventivitatea și creativitatea;
- promovează competiția;	- stimulează cooperarea și ajutorul reciproc;
- conferă profesorului un rol de purtător și transmițător de cunoștințe;	- rezervă profesorului un rol de organizator al condițiilor de învățare, de îndrumător și animator, ce catalizează energiile celor care învață;
- disciplina învățării este impusă prin constrângere.	- disciplina învățării derivă din organizarea rațională a activității.

Tabel preluat din Cerghit, I., 2006, p. 99

În lucrările de specialitate privind teoria și practica evaluării, Crăciun, D. și Jeflea, I. (2022, pp. 42-43) fac diferență între **metodele tradiționale de evaluare și cele complementare**, amintind o posibilă clasificare în:

1. Metodele de evaluare tradiționale. Acestea sunt concretizate în:

- **probe orale** – reprezentând o modalitatea de evaluare care se bazează pe conversație și conduce la verificarea gradului de însușire a cunoștințelor, a priceperii de a interpreta, prelucra și utiliza informațiile predate de profesor;
- **probe scrise** – concretizate în teste și extemporale;
- **probe practice** – presupunând verificarea cunoștințelor teoretice însușite, precum și a deprinderilor și priceperilor formate, exemple fiind realizarea unor experimente, acțiuni reale sau simulate, pe baza unui model, utilizând pe larg resursele instruirii asistate de calculator etc.

2. Principalele metode complementare de evaluare folosite în actul educațional sunt:

- **Observarea sistematică a activității și a comportamentului elevului.** Această metodă furnizează profesorului informații importante asupra performanțelor elevilor, din perspectiva capacității lor de acțiune și relaționare, a competențelor și abilităților de care dispun aceștia. Observația sistematică respectă regulile unei investigații științifice: pornește de la anumite ipoteze, recurge la verificări pe parcursul desfășurării, se poate reorienta în funcție de factorii spontani ce intervin etc., are

deci un caracter integral, sistematic și organizat. Se pot utiliza modalități de înregistrare a acestor informații: fișa de evaluare, scala de clasificare și lista de control/verificare.

- **Proiectul.** Este o metodă de evaluare complexă, având un dublu rol: de instrument de învățare și de evaluare. Proiectul este considerat o abordare centrată pe elev, dar și o metodă alternativă și complementară de învățare și evaluare, puternic motivantă și pentru elevi, deoarece acesta vizează aspecte teoretice și practice din domenii variate, implică un volum sporit de activități, prin respectarea particularităților de vârstă. Profesorul stabilește de la început reguli de realizare, obiectivele urmărite, criteriile de evaluare, dar modul de realizare și conducere a activității este la libera alegere a elevului. Profesorul va monitoriza permanent activitatea elevilor.
- **Portofoliul.** Este „o metodă de evaluare complexă, longitudinală, proiectată într-o secvență mai lungă de timp, care oferă posibilitatea de a se emite o judecată de valoare, bazată pe un ansamblu de rezultate” (Cucos, C., 2008, p. 140). Portofoliul relevă: nivelul general de pregătire, rezultatele deosebite obținute în unele domenii, ca și rezultatele slabe în altele, interese și aptitudini demonstrate, capacități formate, atitudini. Este un instrument utilizat în cadrul evaluării sumative, care permite estimarea progresului în învățare al elevului, prin raportare la achizițiile realizate în perioade de timp mai mari (semestru, an școlar sau chiar ciclul de învățământ).
- **Referatul.** Este o metodă de evaluare care contribuie la formarea sau dezvoltarea deprinderilor de muncă independentă ale elevilor; totodată, este și o posibilă probă de evaluare a gradului în care elevii și-au însușit un anumit segment al programei, cum ar fi o temă sau o problemă mai complexă dintr-o temă. Referatul este întocmit pe baza unei bibliografii minimale, recomandate de profesor. Se realizează în urma studierii anumitor surse de informare și trebuie să cuprindă atât opiniile autorilor studiați în problema analizată, cât și propriile opinii ale autorului său. Referatul are, de obicei, câteva pagini și este folosit doar ca element de portofoliu sau pentru acordarea unei note parțiale în cadrul evaluării efectuate pe parcursul instruirii (Baciu, S., 2010).

- **Autoevaluarea.** Este metoda de autoevaluare sau evaluare reciprocă ce poate fi aplicată de la autoaprecierea verbală și până la autonotarea supravegheată (mai mult sau mai puțin) de profesor. Profesorii pot utiliza multiple căi de formare și de educare a spiritului de autoevaluare obiectivă, inclusiv autocorectarea sau corectarea reciprocă – un prim exercițiu pe calea dobândirii autonomiei în evaluare. În aprecierea supravegheată a propriei activități, în cadrul unei verificări, elevul e solicitat să-și acorde o notă, care este apoi negociată cu profesorul sau împreună cu colegii. Profesorul are datoria să argumenteze și să evidențieze. În aprecierea reciprocă, elevii sunt puși în situația de a-și nota colegii, prin reciprocitate (Baciu, S., 2010).

Metodele de evaluare reprezintă căi alese de evaluator pentru a culege datele necesare procesului de evaluare. Ele sunt modalități de a verifica și aprecia nivelul de cunoștințe și competențe al elevilor.

SECȚIUNEA III.

Cunoașterea psihopedagogică a elevului

3.1. Metodele și procedeele utilizate în cunoașterea și caracterizarea psihopedagogică a elevilor

Cunoașterea fiecărui elev cu care lucrează profesorul este una dintre cele mai importante provocări pentru un cadru didactic. Este un proces complex și uneori dificil. În vederea realizării cunoașterii psihopedagogice a elevului, psihologia pune la dispoziția profesorului un ansamblu de metode.

Mihai Golu (2007) consideră că următoarele principii sunt direcții de acțiune funcționale pentru profesorii și diriginții care investighează cunoașterea elevilor în școli:

1. abordarea unitară a personalității elevului (sistemul psihic uman);
2. anticiparea dezvoltării personalității elevului (resursele de învățare);
3. autodeterminarea personalității elevului (relații sociale, școlare, personale).

În practica educațională, printre metodele și procedeele care sunt utilizate în cunoașterea și caracterizarea psihopedagogică a elevilor se numără:

1) *Observația psihosocială* – presupune un contact direct cu realitatea colectivului, asigurând obținerea unor date reale, care vor fi prelucrate și interpretate. Printre avantajele pe care le prezintă această metodă se află faptul că profesorul este o persoană ce deține cunoștințe psihopedagogice, fiind pregătit pentru a face astfel de observații și, mai mult decât atât, el este coparticipant la viața colectivului, exercitându-și calitatea de observator din interior, fără ca fenomenele și manifestările supuse observației să fie deturnate.

2) *Tehnicile sociometrice* – sunt destinate înregistrării și măsurării configurației și intensității relațiilor interpersonale din interiorul unui grup social. În ansamblul tehnicilor sociometrice sunt incluse: testul sociometric, matricea sociometrică, indici sociometrici, sociograme, cadranele sociometrice.

3) *Metoda chestionarului* – se bazează pe formularea unor întrebări, la care elevii urmează să răspundă verbal sau scris. Redactarea întrebărilor este precedată de stabilirea de către profesor a obiectivelor pe care le urmăresc acestea, a rezultatelor pe care și-a propus să le obțină în urma prelucrării răspunsurilor. Formularea și organizarea întrebărilor au rolul de a determina obținerea unor răspunsuri complete și sincere. Perspectiva formulării pe care o are în vedere chestionarul poate fi delimitată pe baza constatărilor ce au rezultat în urma aplicării celorlalte metode.

4) *Metoda scârilor de opinii și atitudini (scările de apreciere)* – se caracterizează prin posibilitatea elevilor de a-și exprima opiniile sau părerile în legătură cu fenomenele supuse cunoașterii diferențiat sub aspectul intensității. Răspunsurile sunt ordonate în formă ascendentă sau descendentă în funcție de intensitatea, fermitatea sau numărul de subiecte incluse care ar corespunde opiniei sau aprecierii celui ce răspunde.

5) *Metoda aprecierii obiective a personalității* – urmărește aprecierea făcută de elevi asupra diferitelor componente ale personalității propriilor colegi (atitudini, inteligență, caracter, temperament, calități individuale ale proceselor psihice). Este un instrument util pentru cunoașterea modului în care normele morale sunt asimilate și integrate în viața internă a colectivului, jalonând activitatea și comportamentul elevilor, contribuind la educarea simțului responsabilității în formularea unor judecăți de valoare cu privire la calitățile moral-volitve ale colegilor (atitudinea față de învățătură, cinstea, sinceritatea, spiritul organizatoric, colegialitatea, disciplina, ambiția, respectul).

Metoda aprecierii obiective este eficientă pentru că ajută profesorul în surprinderea atmosferei morale ce există în colectivul respectiv, în cunoașterea locului pe care elevul îl ocupă în ierarhia morală a colectivului pentru fiecare însușire în parte, stimulează procesul cunoașterii reciproce între elevi.

6) *Metoda experimentului acțional-ameliorativ* – presupune introducerea unor modificări care să determine un alt mod de desfășurare ulterioară a fenomenelor. Modificările introduse decurg în mod riguros din ceea ce s-a întâmplat până în acel moment în colectiv. Aceste modificări conduse și controlate acționează împreună cu celelalte influențe mai puțin determinate. Caracteristica experimentului acțional-ameliorativ este aceea că presupune o dublă determinare: retroactivă și proactivă, asigurând interdependența tuturor

celor trei componente, cunoaștere-acțiune-rezultat. Având toate informațiile pe care le putem obține prin intermediul acestor metode, îi vom putea solicita pe elevi să rezolve anumite sarcini care să conducă la atingerea anumitor performanțe, lăsându-ne astfel amprenta asupra dezvoltării personalității lor.

Datele culese prin aceste metode (și prin altele precum: teste, interviuri, sondaje etc.) vor fi consemnate în scris, apoi vor fi prelucrate, interpretate, iar concluziile vor fi înscrise în fișa de caracterizare psihopedagogică a elevului (a se vedea modelul propus: Anexa 9, pp. 145-149).

Fișa de caracterizare psihopedagogică a elevului conține consemnate comportamentele, atitudinile, faptele elevului, schimbările semnificative derulate la nivelul procesului de dezvoltare, ritmul și intensitatea de manifestare a fenomenelor (fiziologice, psihologice, sociale). Toate acestea evidențiază evoluția sau involuția personalității elevului.

3.2. Fișa de caracterizare psihopedagogică a elevului

Fișa de caracterizare a elevului oferă profesorului informațiile necesare pentru prestarea unui act didactic eficient pentru activitatea sa, dar îi favorizează și pe subiecții cărora li se adresează profesorul în lucrul diferențiat cu aceștia. Completarea fișei se face de către profesorul diriginte, cel care, în momentul în care constată anumite situații ce necesită o atenție aparte, este obligat să informeze colectivul profesoral, astfel încât fiecare dascăl să cunoască eventualele probleme și să vină (original și creativ) în întâmpinarea lor.

În alcătuirea unei fișe psihopedagogice a elevului, așa cum arată Nechita, A.M. și Barkoczi, N. în lucrarea *Caiet de practică pedagogică* (2021, p. 31), cadrul didactic trebuie să ia în considerare câteva principii precum: considerarea unitară a personalității copilului, cercetarea variabilelor de personalitate în interdependența lor, distingerea caracteristicilor dominante de personalitate, a celor de mediu și de educație, repere privind procesul de formare a elevului (de exemplu, în fișă vom întâlni ca indicatori datele personale ale copilului, date despre starea de sănătate, date privitoare la mediul familial, date asupra școlarității, asupra structurii psihologice a elevului, date privind orientarea școlară și profesională a acestuia etc.).

Elaborarea fișei psihopedagogice a elevului impune necesitatea respectării următoarelor condiții:

- să cuprindă date relevante;
- să evidențieze deopotrivă particularitățile pozitive, cât și pe cele negative ale personalității elevului;
- să se consemneze referiri la tendințele de dezvoltare a trăsăturilor psihice și intelectuale ale elevului pe parcursul perioadei determinate.

Pentru precizarea conținutului unei *fișe de caracterizare psihopedagogică a elevului* vom prezenta două modele, Varianta A și Varianta B, având la bază concepțiile profesorului Marin Manolescu (*Caiet de practică pedagogică*, 2024).

FIȘA DE CARACTERIZARE PSIHOPEDEGOGICĂ A ELEVULUI – Varianta A

I. Date personale

.....
1. Date de stare civilă (tata, mama).
.....

2. Școli frecventate și localitatea în care are domiciliul stabil.
.....
.....

II. Date asupra stării de sănătate

Antecedente ereditare și condiții de mediu
.....

Antecedente penale, defecte fizice, deficiențe senzoriale
.....

Starea generală a sănătății
.....

Mențiuni medicale cu importanță pentru procesul de învățământ
.....

III. Date asupra mediului familial

1. Familia.....

2. Caracteristicile vieții de familie .....
3. Gradul de integrare a elevului în familie.....
4. Atenția acordată formării copilului .....
5. Influențe extrafamiliale.....
6. Acțiuni ale școlii în colaborare cu familia.....

IV. Date asupra școlarității

1. Situația școlară.....
2. Gradul de integrare a copilului în școală.....
3. Succese deosebite la concursuri, olimpiade, competiții.....
4. Activitatea în cercurile de elevi .....
5. Preocupări în afara școlii .....
6. Factori explicativi ai reușitei sau nereușitei școlare .....
7. Recomandări pentru ameliorarea nivelului de pregătire și educație ....

V. Date asupra structurii psihologice

8. Caracteristicile proceselor intelectuale
  - a) Memoria
    - viteza de memorare a cunoștințelor (rapidă, medie, lentă)
.....
    - durata păstrării
.....
  - b) Imaginația
    - formele imaginației (reproductivă sau creatoare)
  - c) Gândirea
    - capacitatea de a utiliza operațiile gândirii (analiza, sinteza, comparația, abstractizarea, generalizarea, concretizarea)
.....
    - operațiile instrumentale (algoritmă și euristică)
.....
    - predominanța gândirii (convergența sau divergența)
.....
  - d) Limbajul
    - volumul vocabularului (bogat, sărac, mediu)

- .....
- forma de limbaj (concret, contextual, monologat, dialogat)
- .....
- limbajul general (coerent, incoerent, expresiv, inexpressiv etc.)
- .....
- construcția ideilor în cadrul comunicării cu adulții și între copii (exprimare bogată în idei, săracă)
- .....

e) Atenția

- stabilitatea atenției în timpul învățării (la școală, acasă)
- .....
- stabilitatea atenției în jocul individual și în grup
- .....
- concentrarea atenției în raport cu anumiți factori perturbatori (f. bună, bună, slabă)
- .....
- distribuția atenției în timpul orelor (f. bună, bună, slabă)
- .....

2. Caracteristici de personalitate

a) trăsături temperamentale

- mobilitate (rapidă, medie, lentă)
- .....
- stabilitatea conduitei (stabil, instabil)
- .....
- intensitatea reacțiilor (reținut, exploziv)
- .....
- rezistență la efort (rezistent, obosește ușor)
- .....

b) trăsături de caracter

- sociabilitate .....
- capacitate de comunicare .....
- spirit de prietenie .....
- sinceritate .....
- respect față de adult .....

- politețe .....
- simț de ordine .....
- hărnicie .....
- respect pentru muncă .....
- c) aptitudini
  - interese .....
  - înclinații .....
  - preocupări .....
  - aptitudini .....
  - talent .....

VI. Recomandări .....

Semnătura elevului .....

FIȘA DE CARACTERIZARE
PSIHOPEDAGOGICĂ A ELEVULUI – *Varianta B*

I. Date personale

1. Numele și prenumele:

.....

2. Locul și data nașterii:

.....

3. Domiciliul stabil (se încercuiește varianta potrivită):

a) cu ambii părinți

b) cu tata

c) cu mama

d) cu bunicii

e) la Casa de copii

f) alte cazuri

.....

Alte persoane care locuiesc în spațiul locuinței (se specifică gradul de rudenie, dacă este cazul, și identitatea lor), părinți plecați în străinătate.

4. Școala și clasa în care învață

.....

II. Date familiale

1. Părinți

	Numele și prenumele	Vârsta	Studii*	Profesia	Starea sănătății
Tata					
Mama					

2. Frați

NR..... Din care băieți ....., fete.....

Numele și prenumele	Vârsta	Studii*	Profesia	Starea sănătății

3. Alte situații:

.....

4. Tipul familiei (se încercuiește varianta potrivită):

- normală
- monoparentală
- părinți despărțiți
- părinți vitregi (unul, amândoi)

Relațiile dintre membrii familiei

Instrucțiuni: vă rugăm să marcați cu x în dreptul numărului care descrie cel mai bine situația indicată (1: armonie/înțelegere, 5: dezacord/ conflicte).

Relații	1	2	3	4	5
Cu frații					
Cu surorile					
Mamă – tată					
Mamă – fiu/fiică					
Tată – fiu/fiică					

Copilul este agresat (precizați persoana care agresează):

.....

DA – în ce fel? (încercuiți varianta corespunzătoare):

- abuz verbal;
- abuz fizic (bătăi);
- emoțional (jigniri, amenințări, umiliri);
- sexual.

NU

5. *Atmosfera în familie* (încercuiți varianta corespunzătoare):

1. Relaxată
2. Tensionată

6. *Climat educativ*

(bifați varianta corespunzătoare – 1: favorabil / 5: nefavorabil):

1	2	3	4	5

Factori ai climatului educativ (bifați varianta corespunzătoare):

	1	2	3	4	5	
Nivel material foarte bun						Nivel material foarte scăzut
Nivel cultural foarte ridicat						Nivel cultural foarte scăzut
Interes foarte mare pentru educația elevului						Interes foarte scăzut pentru educația elevului

Nivelul influențelor negative ale mediilor din afara școlii (vecinătate, grup de prieteni) – bifați varianta corespunzătoare:

Deloc	1	2	3	4	5	Foarte ridicat

Condiții de învățare (bifați varianta corespunzătoare):

Camera				Birou	Biblioteca	TV	Calculator/internet
Singur	Cu frații (câți)	Cu altă rudă	Altă situație				

III. Dezvoltarea fizică și starea sănătății

1. Îmbolnăviri:

a. anterioare intrării la școală:

.....
 .....

b. pe parcursul școlarității:

.....
 .....

2. Deficiențe (senzoriale, motorii etc.):

.....
 .....

IV. Rezultatele obținute de elev

1. Rezultate la învățătură

Medii (câte, la ce discipline)	Clasa							
	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
10 (zece)								
9 (nouă)								
8 (opt)								
7 (șapte)								
6 (șase)								
5 (cinci)								
4 (patru)								

Frecvența la cursuri (încercuiți varianta care descrie cel mai bine situația indicată):

- foarte bună
- bună
- medie
- slabă
- foarte slabă

2. Cercuri frecventate de elev:

Clasa	Denumirea cercului/clubului	Rezultate obținute

3. Participarea la concursuri școlare și extrașcolare

Clasa	Concursul	Rezultate obținute

4. Activitatea independentă a elevului (încercuți varianta/ele care descrie/u cel mai bine situația indicată):

- citește suplimentar din manual;
- rezolvă probleme în plus;
- utilizează și alte surse de informare (alte cărți, internet, reviste, mass-media etc.);
- alte ocupații (plastice, muzicale, sportive, coregrafice și sociale)

V. Procesele cognitive și stilul de muncă intelectuală

1. Caracteristici ale funcției senzorio-perceptive.

Specificați ce modalitate predomină în cazul dvs. în receptarea informației (notați cu note de la 1 la 5, unde 1 reprezintă nivel scăzut, iar 5, nivel foarte ridicat):

Vizualul	Auditivul	Ambele (atât percepția vizuală, cât și cea auditivă)	Percepție, difuză/superficială a materialului de învățare	Percepție complexă

2. Nivelul de inteligență (bifați varianta care descrie cel mai bine situația indicată):

Inteligență foarte bună	Inteligență bună	Inteligență medie	Inteligență scăzută	Inteligență .....

3. Memoria (bifați varianta care descrie cel mai bine situația indicată):

Foarte bună	Bună	Medie	Slabă	Foarte slabă

4. Imaginația (notați cu puncte de la 1 la 5, unde 1 semnifică foarte puțin, iar 5, foarte bine):

Săracă	Bogată	Creativă	Activități artistice	Activități tehnice

5. **Limbajul** (încercuiți varianta care descrie cel mai bine situația indicată):

Vocabular bogat	Exprimare corectă și elevată	Exprimare la nivel mediu de corectitudine	Vocabular redus, exprimare greoaie	Vocabular foarte sărac, exprimare incorectă

6. Stilul de muncă (încercuiți varianta care descrie cel mai bine situația indicată):

Cum lucrează:

- sistematic;
- organizat, ritmic, rămânând la limitele manualului;
- inegal, prezintă fluctuații, alternează pregătirea;
- neglijent, improvizează răspunsurile, copiază temele;
- învață în salturi, doar pentru a obține note de trecere.

Sârguința:

- foarte sârguincios;
- sârguincios;
- puțin sârguincios;
- leneș.

Independență, creativitate:

- inventiv, cu manifestări creative;
- ocazional are inițiativă, manifestă independență;
- lucrează mai mult șablonar, stereotip;
- nu manifestă deloc inițiativă și independență.

- VI. Conduita elevului la lecție și în clasă** (încercuiți varianta care descrie cel mai bine situația indicată):

1. Conduita la lecție:

- atent, participă activ, cu interes;

- atenția și interesul inegale, fluctuante;
- de obicei pasiv, așteaptă să fie solicitat;
- prezent numai fizic, cu frecvente distrageri.

2. Purtarea în general:

- exemplară, ireproșabilă;
- corectă, cuviincioasă, bună;
- cu puține abateri comportamentale;
- cu abateri comportamentale grave, deviante.

VII. Conduita în grup, integrarea socială a elevului (încercuiți varianta care descrie cel mai bine situația indicată):

1. Participarea la viața de grup:

- retras, rezervat, foarte puțin comunicativ în cadrul grupului;
- participă la activitatea de grup numai dacă este solicitat;
- este în contact cu grupul, se integrează, dar preferă sarcinile executive;
- caută activ contactul cu grupul, sociabil, comunicativ, stabilește ușor relații, vine cu idei și propuneri;
- activ, sociabil, comunicativ, cu inițiativă, bun organizator și catalizator al grupului.

2. Cum este văzut de colegi:

- bun, empatic, te împrietenești ușor cu el;
- preocupat mai mult de sine, individualist, egoist.

3. Colegii îl apreciază pentru:

- rezultatele la învățătură;
- performanțele extrașcolare.

VIII. Trăsături de personalitate (încercuiți varianta care descrie cel mai bine situația indicată):

1. Temperament

a. Introvertit-extrovertit

b. Temperament

- deschis, comunicativ, sociabil;
- coleric;
- închis, rezervat, puțin sociabil.
- sangvinic;

3.3. Copii cu cerințe educaționale speciale

3.3.1. Program de intervenție personalizat

Încadrarea într-un nivel de sprijin al copiilor cu cerințe educative speciale se face la începutul învățământului obligatoriu sau ori de câte ori este necesar, în baza unei evaluări de specialitate, prin teste standardizate, conform metodologiei aprobate prin ordin al ministrului educației, de către o comisie, potrivit legii. Un program de educație personalizat trebuie să pornească de la domeniile și principiile generale cu privire la dezvoltarea copilului. Dezvoltarea copilului se produce în următoarele domenii: motric, cognitiv, limbaj, socioemoțional, autonomie personală, volitiv-reglatoriu.

Planul de intervenție personalizat (PIP) are obiective pe termen mediu și scurt și modalități concrete de intervenție prin care se operaționalizează obiectivele. Învățarea se poate limita chiar și la un capitol din curriculumul școlar, suportul material concret fiind curriculumul adaptat. Timpul de acțiune poate fi restrâns chiar la o perioadă de luni sau săptămâni, având nevoie de o echipă restrânsă, formată numai din specialiști în psihopedagogie. PIP este realizat de o echipă de specialiști care lucrează direct cu copilul cu nevoi speciale în mod constant. Membrii echipei cooperează în întocmirea acestui plan de intervenție. Din echipa de realizare a planului fac parte, după caz: educatoarea, învățătorul, profesorul de la grupa/clasa în care este integrat copilul, profesorul de sprijin, logopedul, consilierul școlar etc.

Modelul prezent de *Plan de intervenție personalizat*, precum și *Fișa de evaluare continuă a elevilor cu CES* au la bază cercetarea domnului profesor Marin Manolescu concretizată în lucrarea *Ghid de practică pedagogică (Caiet de practică pedagogică, 2022, pp. 67-68)*.

Program de intervenție personalizat

Subiectul/elevul: .....

Vârsta: .....

Clasa: .....

Diagnostic medical: .....

Diagnostic psihologic: .....

Concluzii/rezultate obținute în urma evaluării inițiale:

.....

Domeniul de intervenție	Obiective generale de ordin terapeutic	Obiective de învățare operaționale	Strategii de intervenție	Criterii de evaluare

Durată: .....

3.3.2. Fișa de evaluare continuă a elevilor cu CES

Adaptarea curriculară presupune proiectarea și organizarea activităților didactice prin selectarea competențelor specifice, a sarcinilor de învățare și a modalităților de evaluare în funcție de particularitățile individuale ale fiecărui elev. Astăzi, mai mult ca oricând, școala incluzivă trebuie să răspundă nevoilor comunității și să asigure o participare egală a tuturor elevilor. Incluziunea prevede că fiecare elev contează și cu toții avem nevoie de mai multă răbdare și toleranță față de cei care sunt în situația de a fi diferiți. Specificul activităților de învățare în cazul copiilor cu cerințe educative speciale derivă din tipul și gradul deficienței cu care aceștia se confruntă. Evaluarea persoanelor cu cerințe educative speciale reprezintă un proces fundamental în psihopedagogia specială, prin care se urmărește cunoașterea complexă a acestora în plan medical, psihologic, educațional și social cuprinzând întreaga arie întâmpinată de aceștia în mediul lor obișnuit de viață. Copilul cu CES are nevoie de condiții de învățare speciale, care să stimuleze și să sprijine dezvoltarea sa, de un curriculum adaptat și individualizat.

O calitate esențială a curriculumului școlar actual este aceea că vizează un grad mare de flexibilitate, astfel încât să permită fiecărui copil să avanseze în ritmul său și să fie tratat în funcție de capacitățile sale de învățare. Pentru aceasta este nevoie ca formularea obiectivelor, stabilirea conținuturilor instruirii, modalitățile de transmitere a informațiilor în clasă și evaluarea elevilor să se facă diferențiat.

Evaluarea educațională continuă a elevilor cu CES are în vedere stabilirea nivelului de achiziții curriculare, a gradului de asimilare și corelare a

acestora cu posibilitățile și nivelul de dezvoltare cognitivă, psihomotorie și socioafectivă a copilului, precum și identificarea decalajelor curriculare, a particularităților de învățare și dezvoltare ale acestora.

Pentru a depăși aceste provocări existente în evaluarea continuă a elevilor cu CES și pentru a promova integrarea copiilor cu cerințe educative speciale este necesară o abordare holistică și de colaborare între actorii actului educațional. În acest context, de un real ajutor pentru cadrul didactic și colaboratorii lui în actul educațional este întocmirea *Fișei de evaluare continuă a elevilor cu CES*. Prezentăm în continuare un posibil model orientativ preluat din studiul domnului profesor Manolescu (*Caiet de practică pedagogică*, 2022, p. 68).

Fișa de evaluare continuă a elevilor cu CES (cerințe educative speciale)

Numele și prenumele elevului: .....

Clasa: .....

Data nașterii: .....

Certificat C.P.C. nr. .... din .....

Diagnostic medical: .....

Diagnostic psihologic: .....

Diagnostic educațional: .....

Tipul și forma de școlarizare: .....

EVALUAREA NIVELULUI DE DEZVOLTARE AL ELEVULUI ÎN PERIOADA

.....

Integrarea în colectivul clasei și al școlii

.....

Adaptare școlară

.....

Evoluție comportamentală

.....

Dezvoltare psihologică

.....

Nivel de dezvoltare intelectuală și de asimilare a cunoștințelor

.....

Progres școlar

.....

Recomandări psihopedagogice de orientare școlară și profesională

.....

Observații

.....

Coordonatorul Comisiei Interne de Evaluare Continuă

.....

Prof. psihodiagnostician: .....

Profesor diriginte: .....

Profesor educator: .....

Profesor terapii specifice: .....

Director: .....

Medic: .....

Asistent social: .....

Data/nr. înregistrării .....

Numele profesorului/psihopedagogului: .....

Educația individualizată a copilului cu CES în școala de masă îi va permite acestuia să fie împreună cu ceilalți copii în sala de clasă, să desfășoare activități comune de învățare, pe măsura capacităților sale, să dobândească unele competențe de bază pentru o viață normală și pentru o inserție socio-profesională adecvată. Este necesar ca actul evaluării să fie cât mai personalizat, realizat în funcție de particularitățile individuale de dezvoltare ale copilului, pliat pe curriculumul individualizat al acestuia, pentru o perioadă concretă.

Cadrele didactice care au în colectivul de elevi copii cu CES vor avea în vedere acțiuni ce presupun colaborarea cu părinții și consilierea acestora, implicarea directă în lucrul efectiv cu copiii. Părinții și copiii vor fi consiliați să fie realiști în așteptări, vor fi ghidați să evite izolarea și să comunice cu alți părinți și copii aflați în situații similare. Este nevoie de promovarea și abordarea pozitivă a acestui aspect; copiii vor fi implicați, atât cât este posibil, în

luarea deciziilor comune, se vor alege activități diferențiate la care vor participa. Părinții, cadrele didactice și școala trebuie să facă un front comun pentru a ajuta la integrarea copiilor cu CES în învățământul de masă.

3.3. Caietul dirigintelui

Caietul dirigintelui reprezintă un document școlar care are drept scop pedagogic proiectarea activității educative realizabile în cadrul unei clase de elevi organizate la nivelul învățământului gimnazial, liceal, profesional sub conducerea unui profesor cu rol și statut special (profesorul diriginte). Caietul dirigintelui este un instrument de lucru extrem de util, îndeplinind o multitudine de funcții:

- cunoașterea elevilor clasei și a principalelor aspecte ale grupului – clasă de elevi;
- întocmirea catalogului și a altor documente școlare;
- realizarea competențelor vizate de programa școlară pentru aria curriculară Consiliere și orientare;
- facilitarea îndeplinirii atribuțiilor dirigintelui de organizator al clasei și de conducător al consiliului profesorilor clasei.

Conținutul lui trebuie să pornească de la legislația în vigoare care reglementează munca dirigintelui în școală și ne raportăm la indicațiile metodice cuprinse în literatura pedagogică și psihologică, literatură care vizează metodologia activității educative.

Pentru a asigura unitatea și continuitatea muncii educative desfășurate la clasa de elevi, caietul este conceput pe niveluri de clase, oferind posibilitatea de consemnare a datelor chiar în cazul reorganizării claselor pe parcursul anilor școlari. De asemenea, caietul poate fi utilizat pe parcursul a 4 ani școlari chiar în condițiile încadrării diferite a diriginților de la un an la altul (în situații deosebite, când cadrele didactice nu sunt titulare). În acest caz, caietul este recomandat să fie predat conducerii la sfârșitul anului școlar, pentru a putea fi preluat de noul diriginte în anul următor.

Spicuim din temele ce pot face parte din cuprinsul unui caiet de dirigenție:

- structura anului școlar;
- Regulamentul intern;

- sarcinile dirigintelui;
- sarcinile elevului de serviciu pe clasă;
- atribuțiile Consiliului clasei/atribuțiile șefului clasei;
- Comisia diriginților;
- colectivul clasei;
- colectivul didactic al clasei;
- responsabilități în cadrul colectivului;
- orarul clasei;
- tematica orelor de dirigenție;
- planificarea activităților extracurriculare;
- evidența activităților derulate în cadrul unor proiecte educative;
- situația la învățătură și a absențelor;
- situația elevilor cu rezultate deosebite în activitatea școlară și extrașcolară;
- situația elevilor-problemă;
- situația sancțiunilor aplicate elevilor;
- situația opțiunilor școlare;
- situația manualelor primite/predate;
- componența Consiliului clasei;
- activități de colaborare cu profesorii clasei;
- colaborarea cu profesorul psihopedagog al școlii;
- organizarea colectivului de părinți;
- planificarea ședințelor cu părinții;
- procesele-verbale de la ședințele cu părinții;
- fișele individuale ale elevilor;
- fișa de asistență pentru ora de consiliere și orientare.

SECȚIUNEA IV.

Documentele profesorului mentor

Activitatea de mentorat trebuie să vină în continuarea stagiilor de practică pedagogică efectuate în timpul studiilor universitare de licență, îmbogățind această experiență cu exemplul personal de predare și de abordare a fenomenului educațional. Atașăm câteva dintre documentele necesare în această activitate.

4.1. Orarul profesorului mentor

Profesor .....

Liceul/ Școala .....

Ziua/ora	LUNI	MARȚI	MIERCURI	JOI	VINERI
8-9					
9-10					
10-11					
11-12					
12-13					
13-14					
14-15					
15-16					
16-17					
17-18					
18-19					
19-20					

4.2. Dosarul grupei

Tabel nominal cu studenții repartizați la practica pedagogică

Universitatea .....

Unitatea școlară de aplicație: .....

DPPD: .....

Nr.c rt.	Numele și prenumele studentului	Prezența la asistențe														Prezența la lecții finale	
		S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	S8	S9	S10	S11	S12	S13	S14		

4.4. Fișă de evaluare a lecției

La finalul lecțiilor susținute în fața clasei, prestația studenților va fi evaluată pe baza unor criterii punctuale, prezentate în următoarea fișă de observare și notare:

FIȘĂ DE EVALUARE A LECȚIEI

Data:

Propunător:

Clasa:

Profesor metodist:

Disciplina:

Profesor/învățător:

Indicatori		4	5	6	7	8	9	10
I.	PROIECTAREA ACTIVITĂȚII:	4	5	6	7	8	9	10
1.	Elaborarea proiectului și pregătirea condițiilor necesare pentru desfășurarea activității:							
	- documentarea științifică și metodică;							
	- definirea obiectivelor generale și operaționale;							
	- corelația între obiective și celelalte componente ale actului didactic;							
	- exprimarea, aspectul estetic;							
	- asigurarea mijloacelor de învățământ;							
	- organizarea colectivului.							
II.	DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚII:	4	5	6	7	8	9	10
2.	Conținutul științific.							
3.	Valențe educative.							
4.	Corelații inter- și intradisciplinare.							
5.	Caracterul practic-aplicativ.							
6.	Alegerea și folosirea metodelor de predare-învățare.							
7.	Îmbinarea diferitelor forme de activitate.							
8.	Integrarea mijloacelor de învățământ.							
9.	Crearea motivației. Activizarea copiilor.							
10.	Formarea deprinderilor de activitate independentă.							
11.	Strategii de individualizare și diferențiere.							

Indicatori	4	5	6	7	8	9	10
12. Strategii de accentuare a caracterului formativ.							
13. Densitatea activității.							
14. Evaluarea permanentă, formativă.							
III. COMPORTAMENTUL	4	5	6	7	8	9	10
15. Organizarea, îndrumarea, conducerea, controlarea activității de învățare. Dialog elev-elev.							
16. Perseverența în realizarea obiectivelor.							
17. Creativitatea în conceperea și conducerea lecției.							
18. Conduita în relațiile cu elevii. Comunicarea. Ținuta.							
19. Capacitatea stăpânirii de sine și prezența de spirit.							
IV. AUTOEVALUAREA	4	5	6	7	8	9	10
20. Autoanaliza și autoaprecierea obiectivă							

Adnotări speciale (aspecte privind contextul psihopedagogic strict determinat, evoluție etc.):

Recomandări:

Nota

Semnătura evaluatorului:

4.5. Fișa de evaluare a competențelor debutantului

Fișa de evaluare a competențelor debutantului se realizează la începutul programului de inserție profesională și se completează prin încercuirea numărului corespunzător nivelului de performanță apreciat de mentor pe o scală cu 5 trepte, unde 1 reprezintă punctajul minim, iar 5, punctajul maxim.

Criteriul specific	1	2	3	4	5
Proiectarea activităților educaționale					
Cunoaște și înțelege documentele curriculare corespunzătoare modelului centrat pe obiective.	1	2	3	4	5
Identifică nevoile de învățare ale grupului-țintă și stabilește obiective educaționale informative și formative în funcție de particularitățile de grup și individuale.	1	2	3	4	5
Manifestă deschidere pentru a fi consiliat în domeniul unei mai bune proiectări didactice.	1	2	3	4	5
Conducerea și monitorizarea procesului de instruire					
Cunoaște modul de organizare și conducere a activităților instructiv-educative.	1	2	3	4	5
Asigură adecvarea strategiilor de instruire la caracteristicile individuale și de grup ale elevilor.	1	2	3	4	5
Manifestă interes pentru a experimenta modele noi de conducere și monitorizare a proceselor de predare-învățare-evaluare.	1	2	3	4	5

SECȚIUNEA IV. Documentele profesorului mentor

Criteriul specific	1	2	3	4	5
Evaluarea activităților educaționale					
Cunoaște funcțiile evaluării, precum și unele metode și instrumente de evaluare specifice nivelului de învățământ la care activează.	1	2	3	4	5
Elaborează probe și instrumente de evaluare simple.	1	2	3	4	5
Apreciază în mod corect rezultatele în învățare ale elevilor.	1	2	3	4	5
Manifestă disponibilitate pentru îmbunătățirea instrumentarului pe care îl folosește în evaluarea rezultatelor și performanțelor școlare ale elevilor.	1	2	3	4	5
Integrarea și utilizarea TIC în educație					
Cunoaște terminologia specifică învățării cu ajutorul TIC.	1	2	3	4	5
Identifică unități de învățare care implică utilizarea TIC.	1	2	3	4	5
Cunoaște regulile deontologice de utilizare a resurselor electronice în procesul instructiv-educativ	1	2	3	4	5
Cunoașterea, consilierea și tratarea diferențiată a elevilor					
Cunoaște și înțelege importanța diferitelor metode și tehnici de consiliere și tratare diferențiată a elevilor.	1	2	3	4	5
Aplică diferite tehnici de colectare și consemnare a informațiilor despre elevi.	1	2	3	4	5
Manifestă disponibilitate de cunoaștere și folosire a noi metode și tehnici de consiliere a elevilor.	1	2	3	4	5
Managementul clasei de elevi					
Cunoaște caracteristicile clasei de elevi ca grup psihosocial.	1	2	3	4	5
Identifică în mod corect unele situații conflictuale.	1	2	3	4	5
Cunoaște unele strategii de rezolvare a conflictelor și crizelor educaționale.			3		
Aplică diferite metode de cunoaștere a clasei de elevi ca grup psihosocial.	1	2	3	4	5
Este deschis către dezvoltarea competențelor proprii în domeniul asigurării unui management eficient al clasei de elevi.	1	2	3	4	5
Dezvoltarea instituțională a școlii și dezvoltarea de parteneriate școală-comunitate					
Cunoaște unele atribuții ale instituțiilor din comunitatea locală și rolul lor în a sprijini procesul educațional din școli.	1	2	3	4	5
Proiectează și organizează activități extrașcolare, în colaborare cu colegii care au mai multă experiență și cu reprezentanții comunității locale.	1	2	3	4	5
Adoptă o atitudine deschisă în relațiile cu diferiți parteneri sociali ai unității școlare de învățământ din care face parte.	1	2	3	4	5

Criteriul specific	1	2	3	4	5
Manifestă interes pentru stabilirea unor parteneriate școală-comunitate.	1	2	3	4	5
Managementul carierei și al dezvoltării personale					
Apreciază în mod realist stadiul actual al propriei pregătiri profesionale.	1	2	3	4	5
Aplică unele metode și tehnici de autoevaluare a nevoilor proprii de formare și dezvoltare profesională.	1	2	3	4	5
Manifestă deschidere față de sugestiile primite din partea MIP referitoare la propria formare profesională.	1	2	3	4	5
Cercetare educațională aplicativă					
Cunoaște unele modele de elaborare a designului unei cercetări educaționale.	1	2	3	4	5
Elaborează microproiecte de cercetare educațională în condiții de asistență și consiliere metodologică.	1	2	3	4	5
Manifestă interes pentru cercetarea educațională.	1	2	3	4	5

4.6. Feedback pentru mentorul meu

Acest chestionar (Secieru, M., 2007, p. 6) oferă studentului posibilitatea de a reflecta asupra perioadei de practică pedagogică și de a face o evaluare a sprijinului pe care l-a primit din partea mentorului său. De asemenea, el este un feedback util și consistent destinat mentorului asupra muncii de cooperare cu studentul. Studentului i se solicită să încercuiască în coloana din dreapta o notă pe care o consideră potrivită pentru prestația mentorului, detaliată în coloana din stânga. Maximum posibil de puncte este de 120. Numărul total de puncte împărțit la 12 dă nota finală.

MENTORUL MEU	NOTA
1. Mi-a dat suficiente informații despre colectivul de elevi înainte de a începe practica pedagogică.	6 7 8 9 10
2. A încercat să mă ajute în relația mea cu clasele la care am asistat.	6 7 8 9 10
3. A fost întotdeauna abordabil când am avut nevoie.	6 7 8 9 10
4. Mi-a oferit ajutor în planificarea lecțiilor când i l-am cerut.	6 7 8 9 10
5. M-a ajutat să găsesc materiale didactice adecvate pentru a le folosi la clasă atunci când am avut nevoie.	6 7 8 9 10
6. Mi-a oferit întotdeauna feedback la sfârșitul orelor.	6 7 8 9 10
7. A discutat cu mine lecțiile în mod constructiv.	6 7 8 9 10
8. În evaluarea lecțiilor mele, a fost onest și consecvent.	6 7 8 9 10

MENTORUL MEU	NOTA
9. M-a ajutat să identific aspectele la care am probleme în predare (de exemplu: managementul clasei, utilizarea tablei interactive, utilizarea resurselor didactice, ritmul, încadrarea în timp etc.).	6 7 8 9 10
10. Mi-a oferit sugestii practice despre felul în care pot depăși aceste probleme astfel încât să-mi îmbunătățesc predarea.	6 7 8 9 10
11. M-a ajutat să-mi dezvolt abilitățile și încrederea în autoevaluarea muncii mele.	6 7 8 9 10
12. Mi-a acordat un grad de libertate rezonabil să conduc ora așa cum doresc.	6 7 8 9 10
Care sunt sentimentele tale legate de practica pedagogică?	6 7 8 9 10
13. Cât de potrivită a fost școala-pilot pentru practica pedagogică?	6 7 8 9 10

Alte observații:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

4.7. Fișa de asistență la lecțiile observative

Stagiul de practică pedagogică începe cu asistența la lecții susținute de mentori. Scopul orelor-model este familiarizarea cu procesul instructiv-educativ, cu nivelul de pregătire al elevilor, cu atmosfera de la clasă, dar și oferirea de repere pentru lecțiile de probă pe care le vor susține studenții în timpul anului. Activitățile didactice demonstrative vor avea la bază analize și îndrumări privind parcursul lecțiilor și se vor dezbate problemele întâlnite.

În cadrul practicii pedagogice, în asistența la o lecție se vor urmări:

A. participarea elevilor la actul de învățare:

- calitatea răspunsurilor date de elevi la întrebările profesorului și ale altor elevi;
- calitatea întrebărilor puse de elevi profesorului sau altor elevi;

- calitatea rezolvării situațiilor-problemă, a exercițiilor și problemelor teoretice și practice;
- gradul de înțelegere și aplicare a noțiunilor, capacitatea de transfer a elevilor.

B. prestația profesorului din punct de vedere științific, dar mai ales metodic, în activitatea de predare-învățare-evaluare:

- deducerea obiectivelor operaționale ale lecției;
- acuratețea științifică a demersului educațional;
- momentele parcurse de profesor în derularea lecției;
- puterea de a comunica și de a persuadea;
- metodele de predare utilizate de profesor;
- metodele de învățare induse (provocate) de profesor elevilor;
- modalitățile de evaluare utilizate de profesor (inițială, pe parcurs, finală; orală, scrisă, practică, cu ajutorul software-ului specializat; tradițională/consacrată, alternativă);
- recompensarea efortului elevilor;
- căile de reglare a demersului didactic adoptate de profesor în urma evaluării practicate.

Atașăm două modele de fișă de asistență observativă la clasă a studenților, prin care, pentru fiecare lecție observată, se vor putea completa la alegere, pe parcursul practicii observative, aspectele observate. Neclaritățile în receptarea sau interpretarea informațiilor observate în cadrul lecțiilor-model se vor clarifica împreună cu profesorul-mentor, care va oferi modele de planuri de lecție, explicații, pentru a servi la completarea datelor notate în fișele de asistență.

Modelul 1

I. Calități profesionale și personale	II. Planificarea lecției	III. Desfășurarea lecției	IV. Managementul clasei de elevi
1. Raportul cu elevii	1. Claritatea formulării obiectivelor	1. Folosirea materialului	1. Organizarea clasei
2. Atitudinea în clasă	2. Selectarea și înlănțuirea materialului	2. Capacitatea de a folosi materialul auxiliar	2. Implicarea elevilor
3. Vocea	3. Alegerea materialului auxiliar	3. Tehnici folosite pentru întrebări și răspunsuri	3. Corectarea greșelilor

I. Calități profesionale și personale	II. Planificarea lecției	III. Desfășurarea lecției	IV. Managementul clasei de elevi
4. Cunoștințe de specialitate	4. Echilibrarea activităților	4. Claritatea explicațiilor și instrucțiunilor	4. Monitorizarea lucrului în perechi
	5. Anticiparea dificultăților	5. Ritmul și încadrarea în timp a lecției	5. Timpul/durata cât a vorbit profesorul
		6. Realizarea obiectivelor	6. Capacitatea de a menține disciplina
			7. Evaluarea performanțelor elevilor

Modelul 2. Prezentăm un model eficient de *Fișă de asistență la lecțiile observative*, având ca sursă *Caietul de practică pedagogică* (2022, p. 13):

Fișa de observare a lecției

Școala: .....

Numele și prenumele cadrului didactic: .....

Numele și prenumele studentului asistat: .....

Clasa: .....

Data: .....

Disciplina: .....

Tema/subiectul lecției: .....

Tipul lecției: .....

NOTE:

1. Pentru indicatorii de observare marcați cu semnul *, studentul va repartiza ponderi astfel încât suma per indicator (punctele 1-7, 11) să fie 100%.
2. Pentru ceilalți indicatori de observare (nemarkați) se va realiza o descriere în spațiul repartizat fiecărui indicator.

INDICATORI DE OBSERVARE	OBSERVAȚII	PROCENTE %
I. Studiul programei și al manualului		
1. Cum sunt organizate cunoștințele din manual*:		
1.1 Conținutul conduce la formarea și dezvoltarea gândirii critice.		
1.2 Asigură asimilarea cunoștințelor necesare prin activarea memoriei.		
2. Compatibilitatea programei școlare cu manualul		

INDICATORI DE OBSERVARE	OBSERVAȚII	PROCENTE %
II. Observații asupra profesorului		
3. Forma de organizare a lecției*:		
3.1 frontală		
3.2 microgrupală		
3.3 individuală		
4. Metode folosite în cadrul lecției*:		
4.1 expunerea		
4.2 problematizarea		
4.3 conversația		
4.4 exercițiul didactic		
4.5 jocul de rol		
4.6 studiul de caz		
4.7 alte metode (specificați)		
5. Mijloace de învățământ folosite*:		
5.1 iconice		
5.2 audiovizuale		
5.3 mijloace „Gutenberg” (cărți, culegeri, cursuri, fișe de lucru tipărite)		
5.4. platforme de e-learning/aplicații IT		
6. Ponderea în lecție a următoarelor momente:		
6.1 momente teoretice		
6.2 momente aplicative		
7. Evaluarea continuă a elevilor		
7.1 Modalități de măsurare a performanței elevilor:		
7.1.1 prin întrebări (chestionare orală)		
7.1.2 prin fișe de muncă independentă		
7.1.3 prin lucrul cu manualul (culegere)		
7.1.4 prin observare continuă		
7.1.5 alte forme		
7.2 Tipurile de performanță care fac obiectul aprecierii*:		
7.2.1 capacitatea reproductivă a elevilor		
7.2.2 reformularea răspunsului folosind propriile cuvinte		
7.2.3 capacitatea de analiză și sinteză a subiectului		
7.2.4 creativitatea răspunsurilor formulate		
7.2.5 capacitatea de argumentare și susținere a răspunsului		
7.2.6 atitudini și comportamente constatate:		
a. proactive		
b. conformiste		
7.2.7 alte aspecte		
7.3 Modalitățile de apreciere a performanței elevilor:		
7.3.1 prin notă		

INDICATORI DE OBSERVARE	OBSERVAȚII	PROCENTE %
7.3.2 prin aprobare și încurajare		
7.3.3 prin critică stimulatorie		
7.3.4 alte aprecieri (specificați)		
8. Coerența parcursului didactic/lecției		
9. Particularitățile de personalitate și profesionale ale cadrului didactic asistat:		
9.1 experiența		
9.2 stilul didactic		
9.3 caracteristici personale: - calm, echilibrat, comunicativ, apropiat elevilor, sociabil, ușor abordabil, cu umor etc. - atitudine distantă, rece, nervos, irascibil, amenințător , indiferent - alte caracteristici (persuasiune, empatie, permisivitate)		
10. Modalități de captare a atenției		
III. Observații asupra elevilor		
11. Comportamentul în timpul lecției (pondera):		
11.1 sunt deosebit de activi, creativi, atenți, interesați		
11.2 sunt atenți, răspund corect la întrebări		
11.3 răspund la întrebări simple ca dificultate și cu sprijin din partea profesorului		
11.4 sunt neatenți și întârzie cu răspunsul		
11.5 deranjează profesorul și pe ceilalți elevi		
11.6 sunt pasivi, nu participă la lecție		
11.7 răspund la întrebări doar cu ajutorul profesorului		
11.8 alte manifestări		
12. Alte observații		

4.8. Fișa de evaluare a activității colegilor de practică pedagogică

Fișă de evaluare a activității didactice Evaluarea colegilor de practică pedagogică

Pe parcursul desfășurării lecțiilor susținute de colegii de practică, fiecare student va urmări demersul didactic și va întocmi o fișă de evaluare, după următorul model:

Numele studentului evaluator:	Numele colegului evaluat:	Disciplina:
Clasa:		
Titlul lecției:	Data:	

CRITERIU	Foarte bine	Bine	Satisfăcător	Slab	Foarte slab
I. CALITĂȚI PERSONALE ȘI PROFESIONALE					
Raportul cu elevii					
Atitudinea la clasă					
Vocea					
Cunoștințe de specialitate					
II. PLANIFICAREA LECȚIEI					
Claritatea obiectivelor					
Selectarea și înlănțuirea materialului					
Alegerea materialului auxiliar					
Echilibrarea activităților					
Anticiparea dificultăților					
III. DESFĂȘURAREA LECȚIEI					
Folosirea materialului					
Capacitatea de a utiliza materialul auxiliar					
Tehnici pentru întrebări și răspunsuri					
Claritatea explicațiilor și a instrucțiunilor					
Ritmul și încadrarea în timp					
Realizarea obiectivelor					
IV. MANAGEMENTUL CLASEI					
Organizarea clasei					
Implicarea elevilor					
Organizarea activităților					
Corectarea greșelilor					
Monitorizarea lucrului					
Timp/durata cât a vorbit					
Gesturi și mișcări					
Capacitatea de a menține disciplina					
Evaluarea performanțelor elevilor					

4.9. Chestionar de autoevaluare

Pe baza unei analize minuțioase, orice profesor (sau viitorul profesor) își poate îmbunătăți ulterior activitatea, realizând ce are de corectat și de modificat pentru a atinge cele mai bune rezultate. Autoevaluarea este una dintre

strategiile cu largi valențe formative, în același timp este un demers didactic care îndeplinește o funcție de reglare/autoreglare a oricărui sistem, iar experiența ne demonstrează faptul că atunci când demersurile evaluatoare și/sau autoevaluatoare nu se produc, activitatea desfășurată se desfășoară inadecvat. La finalul fiecărei lecții susținute în fața clasei, profesorul (sau viitorul profesor) trebuie să analizeze demersul didactic și să treacă în revistă atât punctele forte, cât și pe cele slabe.

În acest sens, fiecare student, dar și orice profesor care dorește, va completa un *chestionar de autoevaluare* (modelul de mai jos), analizându-și activitatea din cadrul lecțiilor susținute în fața clasei.

CHESTIONAR DE AUTOEVALUARE a gradului de corespondență cu profilul de competență al unui cadru didactic

Realizați o autoevaluare sinceră a măsurii în care corespundeți profilului de competență al unui profesor, după încheierea activității didactice. Completați chestionarul de mai jos, bifând căsuța care considerați că vi se potrivește

Unitatea de competență	Indicatori	1 - În foarte mică măsură	2 - În mică măsură	3 - În măsură potrivită	4 - În mare măsură	5 - În foarte mare măsură
Competențe în domeniul specialității (științifice)	Îmi sunt cunoscute conceptele, principiile, teoriile.					
Competențe metodologice	<i>Îmi sunt cunoscute:</i>					
	- finalitățile educației (scop, competențe, obiective)					
	- strategiile de predare (metode, procedee și mijloace didactice)					
	- metodele și mijloacele folosite pentru a stimula dezvoltarea capacităților cognitive (gândirea critică, motivația și creativitatea)					
	- modalități de individualizare a instruirii.					

Unitatea de competență	Indicatori	1 - În foarte mică măsură	2 - În mică măsură	3 - În măsură potrivită	4 - În mare măsură	5 - În foarte mare măsură
Competențe de comunicare	<i>Sunt capabil:</i>					
	- să comunic asertiv					
	- să ascult activ					
	- să formulez întrebări pertinente					
	- să captez atenția auditoriului					
	- să mă fac înțeles					
Competențe de evaluare	<i>Sunt capabil:</i>					
	- să concep instrumente de evaluare					
	- să aplic instrumentele de evaluare concepute					
	- să folosesc strategii și metode de evaluare diverse					
	- să analizez rezultatele evaluărilor și să precizez obiectiv performanța școlară					
Competențe de consiliere și orientare	<i>Sunt capabil:</i>					
	- să identific nevoile individuale și de grup					
	- să propun sugestii privind orientarea școlară și profesională					
	- să ofer suport elevilor/studenților în probleme personale					
	- să-i informez și să-i consiliesc pe părinții elevilor					
Competențe de management al clasei de elevi	<i>Sunt capabil:</i>					
	- să organizez eficace spațiul clasei					
	- să gestionez situații conflictuale					
	- să distribuie roluri și sarcini în clasă adaptate personalității elevilor					
	- să asigur un climat suportiv					
Competențe de manager al propriei cariere	<i>Sunt capabil:</i>					
	- să evoluez în carieră					
	- să reflectez asupra propriilor practici educaționale					

Anexe

Anexa 1.

Fișa disciplinei Practică pedagogică, sem. 1, Nivelul 1

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	UNIVERSITATEA TIBISCUS din TIMIȘOARA
1.2. Departamentul	Științe ale educației; Program de formare a competențelor profesionale pentru cariera didactică
1.3. Ciclul de studii	Licență – FDAP
1.4. Programul de studii/calificarea	Program de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică – Nivel I

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei		Practică pedagogică în învățământul preuniversitar obligatoriu (sem. I)					
2.2. Titularul activității de curs		Lect. univ. dr. Ghica Elena Doina					
2.3. Titularul activității aplicative		Lect. univ. dr. Ghica Elena Doina					
2.4. Anul de studiu	III	2.6. Semestrul	5	2.7. Tipul de evaluare	C	2.8. Regimul disciplinei	O

3. Timpul total estimat (ore pe semestru ale activităților didactice)

3.1. Numărul de ore pe săptămână	3	3.2. din care curs	-	3.3. seminar/laborator	3
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	3.5. din care curs	-	3.6. seminar/laborator	42
Distribuția fondului de timp					ore
Studiu după suport de curs, bibliografie și notițe					5
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren					20
Pregătire seminare/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					5
Tutoriat					0
Examinări					3
Alte activități					0
3.7. Total ore studiu individual					33
3.8. Total ore pe semestru					72
3.9. Numărul de credite					3

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	psihologia educației, pedagogie I, pedagogie II, didactica specialității
4.2. de competențe	Noțiuni elementare dobândite prin parcurgerea disciplinelor mai sus menționate.

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Utilizare laptop și videoproiector, prezentare PowerPoint și alte materiale-suport.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Asigurarea materialelor de lucru (fișe de lucru, suport printat, markere, coli, flipchart).

6. Competențe specifice acumulate

6.1. Competențe profesionale	<p>Competențe profesionale generale: CG1. Proiectarea activităților didactice. CG2. Conducerea și monitorizarea procesului de învățare. CG3. Evaluarea activităților educaționale.</p> <p>Competențe profesionale specifice: CS1. Interpretarea, proiectarea, aplicarea și evaluarea curriculumului național. CS2. Conducerea și monitorizarea procesului de formare și instruire a elevilor. CS3. Evaluarea elevilor și a activităților educaționale.</p>
6.2. Competențe transversale	<p>CT1. Dezvoltarea instituțională a școlii și a parteneriatului școală-comunitate. CT2. Cercetarea educațională aplicativă. CT3. Cooperarea eficientă în echipe de lucru profesionale, interdisciplinare, specifică desfășurării proiectelor și programelor din domeniul științele educației. CT4. Autonomie și responsabilitate. CT5. Aplicarea principiilor și a normelor de deontologie profesională, fundamentate pe opțiuni de valori explicite, specifice specialistului în științele educației. CT6. Interacțiune socială. CT7. Comunicare persuasivă și flexibilă.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1. Obiectivul general al disciplinei	➤ Proiectarea, organizarea și observarea lecțiilor la disciplina de specialitate din planul cadru pentru învățământul general obligatoriu, precum și realizarea unor activități educaționale complementare.
7.2. Obiectivele specifice	<p>➤ Familiarizarea cu modul specific de organizare, funcționare și conducere a unităților de învățământ și a claselor din învățământul general obligatoriu.</p> <p>➤ Înțelegerea principalelor responsabilități, îndatoriri și drepturi ale personalului didactic.</p> <p>➤ Realizarea produselor curriculare specifice cadrului didactic la disciplina de specialitate – planificare calendaristică, pe</p>

	<p>unități de învățare, a lecției – pe baza produselor curriculare principale specifice învățământului general obligatoriu.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Observarea și analiza lecțiilor susținute de mentori la disciplina de specialitate. ➤ Participarea la activitățile specifice școlii: activități de consiliere a elevilor, ședințe cu părinții, activități extrașcolare.
--	--

8. Conținuturi

8.2. Seminar/laborator	Metode de seminari-zare	Observații
1. Curs introductiv: profesia didactică – finalitatea modului pedagogic. Pedagogia – știință a educației.	Prelegerea, dezbaterea	3 ore
2. Cercetarea pedagogică – condiție a științificului. Educația – concept fundamental și obiect al pedagogiei. Formele educației.	Prelegerea, dezbaterea, exercițiul	3 ore Realizarea stagiilor de practică
3. Analiza și elaborarea documentelor curriculare. Studierea documentelor curriculare: plan-cadru de învățământ, scheme, orare, programele disciplinelor. Realizarea documentelor curriculare: - structura anului școlar; - o planificare calendaristică anuală; - o planificare a unei activități de învățare; - trei proiecte de lecție.	Explicația, exercițiul, activități practice	17 ore Realizarea stagiilor de practică
4. Observarea lecțiilor susținute de mentori, analiza acestora și consemnarea observațiilor. Proiectarea lecțiilor. Planificarea obiectivelor și a conținutului lecției. Tipuri și etapele lecției. Metodele și strategiile de instruire și de evaluare.	Activități practice	13 ore Realizarea stagiilor de practică
5. Dicționar introductiv: educație, formare, îndoctrinare, dresaj, pedagogie. Pedagogia este știință, sau artă? Comparați științele exacte și științele socioumane. Ipostazele îndoctrinării.	Conversația euristică, explicația, exercițiul, dezbaterea	3 ore Realizarea stagiilor de practică
6. Discuții finale. Predarea portofoliului.	Primirea portofoliului de practică	3 ore Acordarea notelor
<p>Bibliografie:</p> <ol style="list-style-type: none"> Albulescu, I., Albulescu, M. (2009), <i>Predarea și învățarea disciplinelor socioumane</i>, Editura Polirom, Iași. Bitcă, M. (2009), <i>Ghid de practică pedagogică</i>, Editura Academia Brâncuși, Târgu Jiu. Cădariu, L. (2000), <i>Practica pedagogică: îndrumător pentru studenți</i>, Universitatea „Eftimie Murgu”, Reșița. Cosma, T. (2008), <i>Ședințele cu părinții în gimnaziu: idei – suport pentru diriginți</i>, Editura Polirom, Iași. Nechita, M.A., Barkoczi, N. (2021), <i>Caiet de practică pedagogică</i>, Editura Utpress, Cluj-Napoca. *** Planuri cadru de învățământ. 		

7. *** Programe școlare 2024-2025, https://profesorjitaruionel.com/2017/09/05/an-scolar-2020-2021-noile-programe-scolare-adoptate-de-minister-la-gimnaziu-toate-materiile/
8. *** https://educatiejuridica.ro/ghiduri

Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, ale asociațiilor profesionale și ale angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului.

Au fost stabilite cu principalii angajatori în discuțiile prealabile la fundamentarea programului de studii.

9. Evaluare

Tip de activitate	10.1. Criterii de evaluare	10.2. Metode de evaluare	10.3. Pondere din nota finală
Practică/lucrări practice	Prestația în cadrul stagiului	Portofoliu	100 %
10.6. Standard minim de performanță			
<i>Standarde minime pentru nota 5:</i> - cunoștințe minime din domeniul studiat; - existența portofoliului de practică, ce conține jumătate din activitățile derulate.			
<i>Standarde minime pentru nota 10:</i> - cunoștințe de specialitate și transferul acestora în situații educaționale concrete; - asistențe la 7 lecții predate de tutori de practică pedagogică; - elaborarea documentelor curriculare; - coerența logică, fluența, expresivitatea în prezentul portofoliu.			
Caietul de practică va cuprinde:			
1. Centralizator + 8-10 fișe de asistență la lecție.			
2. Structura anului școlar 2024-2025.			
3. Planul-cadru.			
4. O planificare calendaristică anuală.			
5. O planificare a unei unități de învățare.			
6. Trei proiecte de lecție.			
7. Fișă de activitate – consilierea elevilor, ședințe cu părinții, activități extrașcolare.			

Data completării,
30.09.2024

Semnătura titularului de seminar:
Lect. univ. dr. Ghica Elena Doina

Data avizării în departament:

Semnătura directorului
de departament:

Anexa 2.

Plan de învățământ UNIVERSITATEA TIBISCUS DIN TIMIȘOARA DEPARTAMENTUL PENTRU PREGĂTIREA PERSONALULUI DIDACTIC (DPPD)

Se aplică din anul universitar: 2023-2024

Programul de studii: *Program de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică, 30 de credite*

Nivelul I (inițial) de certificare pentru profesia didactică. Durata studiilor: 3 ani. Forma de învățământ: ZI.

Precizări:

1. Numărul de săptămâni și, respectiv, numărul de ore pentru practica pedagogică rezultă din faptul că, potrivit standardelor actuale, ultimul semestru al studiilor universitare este de 10-12 săptămâni.
2. Perioada de 2 săptămâni prevăzută pentru examenul de absolvire este alocată pentru finalizarea portofoliului didactic.
3. Se aplică și în cazul studiilor universitare de licență cu durata de 4/5/6 ani.
4. C = cursuri, A = activități aplicative (seminare, laboratoare, practică).

Director DPPD

Prof. univ. dr. Loredana-Ileana Vișcu

PLAN DE ÎNVĂȚĂMÂNT
pentru programul de formare psihopedagogică de 30 de credite pentru nivelul I (inițial) de certificare pentru profesia didactică
- monospecializare -

Nr. crt.	Disciplinele de învățământ	Perioada de studiu al disciplinei			Numărul de ore pe săptămână		Totalul orelor			Evaluare	Credite
		Anul	Semestrul	Numărul de săptămâni	C	A	C	A	Total		
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Discipline de pregătire psihopedagogică fundamentală (obligatorii)											
1	Psihologia educației	I	1	14	2	2	28	28	56	E	5
2	Pedagogie I: - Fundamentele pedagogiei - Teoria și metodologia curriculumului	I	2	14	2	2	28	28	56	E	5
3	Pedagogie II: - Teoria și metodologia instruirii - Teoria și metodologia evaluării	II	3	14	2	2	28	28	56	E	5
4	Managementul clasei de elevi	III	6	14	1	1	14	14	28	E	3
Discipline de pregătire didactică și practică de specialitate (obligatorii)											
5	Didactica specializării	II	4	14	2	2	28	28	56	E	5
6	Instruire asistată de calculator	III	5	14	1	1	14	14	28	C	2
7	Practică pedagogică în învățământul preuniversitar obligatoriu (1)	III	5	14	-	3	-	42	42	C	3
8	Practică pedagogică în învățământul preuniversitar obligatoriu (2)	III	6	12	-	3	-	36	36	C	2
TOTAL: nivelul I		-	-	-	-	-	140	218	358	5E+3C	30
Examen de absolvire: nivelul I		III	6	2	-	-	-	-	-	E	5

Anexa 3.

STRUCTURA ANULUI ȘCOLAR 2024-2025
ORDIN M.E. Nr. 3.694 din 01.02.2024
PUBLICAT ÎN: MONITORUL OFICIAL, Nr. 111/7.II.2024

MODULUL I	<i>luni, 9 septembrie 2024 – vineri, 25 octombrie 2024</i>
SĂPTĂMÂNA VERDE	<i>luni, 21 octombrie – vineri, 25 octombrie 2024</i>
VACANȚĂ	<i>sâmbătă, 26 octombrie – duminică, 3 noiembrie 2024</i>
MODULUL II	<i>luni, 4 noiembrie – vineri, 20 decembrie 2024</i>
VACANȚĂ	<i>sâmbătă, 21 decembrie 2024 – marți, 7 ianuarie 2025</i>
MODULUL III	<i>miercuri, 8 ianuarie 2025 – vineri, 21 februarie 2025</i>
ȘCOALA ALTFEL	<i>luni, 17 februarie – vineri, 21 februarie 2025</i>
VACANȚĂ	<i>sâmbătă, 22 februarie 2025 – duminică, 2 martie 2025</i>
MODULUL IV	<i>luni, 3 martie 2025 – joi, 17 aprilie 2025</i>
VACANȚĂ	<i>vineri, 18 aprilie 2025 – duminică, 27 aprilie 2025</i>
MODULUL V	<i>luni, 28 aprilie 2025 – vineri, 20 iunie 2025</i>
VACANȚĂ	<i>sâmbătă, 21 iunie 2025 – duminică, 7 septembrie 2025</i>

Anexa 4. Plan-cadru gimnaziu

MINISTERUL EDUCAȚIEI NAȚIONALE
ȘI CERCETĂRII ȘTIINȚIFICE

PLAN-CADRU GIMNAZIU

Aria curriculară/disciplina		Clasa			
		V	VI	VII	VIII
I. Limbă și comunicare		8-10	8-10	9-11	8-10
Limba și literatura română	TC	4	4	4	4
Limba modernă 1		2	2	2	2
Limba modernă 2		2	2	2	2
Elemente de limbă latină și de cultură romanică		-	-	1	-
Opțional*	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
II. Matematică și științe ale naturii		5-7	8-10	10-12	9-11
Matematică	TC	4	4	4	4
Fizică		-	2	2	2
Chimie		-	-	2	2
Biologie		1	2	2	1
Opțional*	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
III. Om și societate		5-7	4-6	4-6	6-8
Educație socială**	TC	1	1	1	1
Istorie		2	1	1	2
Geografie		1	1	1	2
Religie		1	1	1	1
Opțional*	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
IV. Arte		2-4	2-4	2-4	2-4
Educație plastică	TC	1	1	1	1
Educație muzicală		1	1	1	1
Opțional*	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
V. Educație fizică, sport și sănătate		2-4	2-4	2-4	2-4
Educație fizică și sport	TC	2	2	2	2
Opțional*	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
VI. Tehnologii		2-4	2-4	2-4	2-4
Educație tehnologică și aplicații practice	TC	1	1	1	1
Informatică și TIC		1	1	1	1
Opțional*	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
VII. Consiliere și orientare		1-3	1-3	1-3	1-3
Consiliere și dezvoltare personală	TC	1	1	1	1
Opțional*	CDS	0-2	0-2	0-2	0-2
Opțional(e) integrat(e) la nivelul mai multor arii curriculare	CDS	1	1	1	1
Număr total de ore în TC		25	27	30	30
Număr total de ore în CDS***		1-3	1-3	1-3	1-4
Nr. minim- maxim de ore pe săpt.		26-28	28-30	31-33	31-34

TC = trunchi comun; CDS = curriculum la decizia școlii

Anexa 5.

UNITATEA DE ÎNVĂȚĂMÂNT:

Nr..... / .....

Avizat Director,

DISCIPLINA: Educație socială**ARIA CURRICULARĂ: Om și societate****ANUL ȘCOLAR: 2024-2025****Clasa: a VII-a****Nr. ore/săptămână: 1****PROFESOR:**

**PLANIFICARE ANUALĂ
EDUCAȚIE PENTRU CETĂȚENIE DEMOCRATICĂ**

Nr. crt.	Domenii de conținut	Compe-tențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Observații
Modulul I						
1.			Introducere	1	1	
2.	Sistemul politic în România	1.1.	• Drepturile omului.	2	2-3	
		1.2.	• Forme de guvernământ.	2	4-5	
		1.3.	• Regimuri politice:	1	6	
		2.1.	• regimuri democratice;	1	7	
		2.2.	• regimuri autoritare și totalitare.			
		2.3.				
		3.1.				
	3.2.					
MODULUL II						
			• Constituția României	1	8	
			• structura Constituției;	1	9	
			• valori și principii constituționale.	1	10	
			• Principii și instituții democratice:			
			• Statul democratic și principiul pluralismului: dreptul de asociere și partidele politice.	1	11	
			• Statul democratic și principiul separării puterilor; autoritățile statului român:	1	12	
			• autoritatea legislativă; legile;	1	13	
			• executivul; administrația centrală și locală;	1	14	
				1	15	

Nr. crt.	Domenii de conținut	Competențe specifice	Conținuturi	Nr. ore	Săptămâna	Observații
			<ul style="list-style-type: none"> • autoritatea judecătorească; aplicarea legilor; 			
Modulul III						
			<ul style="list-style-type: none"> • Președintele României; • statul de drept. 	1 1	16 17	
3.	Raportul cetățeni- autorități. Drepturi și responsabilități ce- tățenești în societatea democ- ratică	1.1. 1.2. 1.3. 2.1. 2.2. 2.3. 3.1. 3.2.	<ul style="list-style-type: none"> • Domnia legii și puterea cetățenilor. • Procesul de elaborare a legilor; partici- parea cetățenilor la elaborarea legisla- ției. • Drepturile și libertățile cetățenești și respectarea legilor; limite ale libertății. • Justiția ca instituție de apărare și de în- făptuire a dreptății. • Egalitatea în fața legii și accesul la justi- ție al cetățenilor; copilul în procesul ju- diciar. 	1 1 1 1	18 19 20 21	
Modulul IV						
			<ul style="list-style-type: none"> • Delincvența juvenilă; consecințe ale ne- respectării legii. • Evaluare. • Cetățenia activă. Participarea cetățeni- lor la luarea deciziilor publice și la controlul aplicării acestora. • Participarea cetățenilor la luarea deci- ziilor publice și la controlul aplicării acestora. • Implicarea civică în contextul democra- ției reprezentative și al formelor de ma- nifestare a democrației directe. 	2 1 1 1 1	22 24 25 26 27	
Modulul V						
			<ul style="list-style-type: none"> • Alegerile și votul; alegerea reprezen- tanților; evaluarea activității reprezen- tanților aleși. • Societatea civilă, organizații nonguver- namentale, tipuri de inițiative cetățe- nești în comunitățile locale. • Rolul îndeplinit de mass-media în soci- etate și în formarea opiniei publice. • Evaluare 	1 1 1 1	28 29 30 31	
4.	Proiectul educațio- nal dedicat probleme- lor comuni- tății educațio- nale locale	1.1. 2.1. 2.2. 2.3. 3.2.	<ul style="list-style-type: none"> • Elaborarea și derularea proiectului educațional dedicat problemelor co- munității educaționale/locale. • Alegerea temei. • Elaborarea fișei de proiect. • Derularea proiectului propus. • Evaluarea proiectului propus. • Recapitulare și evaluare finală. 	3 1	32-35 36	

*Săptămâna „Școala altfel”: 4-8 noiembrie 2024, *Săptămâna verde: 5-9 mai 2025

MODULUL I. 7 SĂPTĂMÂNI

NR. CRT.	UNITATEA DE ÎNVĂȚARE	COMPETENȚE GENERALE ȘI SPECIFICE	CONȚINUTURI	Nr. ore/săpt.	SĂPT.
1.	DREPTURILE OMULUI. FORME DE GUVERNĂMÂNT ȘI REGIMURI POLITICE	<p>1.1. Utilizarea corectă a termenilor specifici educației pentru cetățenie democratică.</p> <p>1.2. Analizarea unor situații problematice determinate de abaterea de la valorile, principiile, practicile societății democratice.</p> <p>1.3. Argumentarea în favoarea respectării valorilor, principiilor, normelor și practicilor specifice unei societăți democratice și statului de drept.</p> <p>2.2. Participarea, prin derularea unui proiect, la rezolvarea problemelor comunității educaționale/locale.</p> <p>3.1. Manifestarea disponibilității pentru participare civică și pentru exercitarea calității de cetățean.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ⊗ Despre drepturile omului ⊗ Forme de guvernământ și regimuri politice ⊗ Regimul politic democratic ⊗ Regimurile politice autoritare și totalitare 	7	S1-S7

Anexa 6.

PROIECT DE LECȚIE (modelul 1)

DATA:

UNITATEA ȘCOLARĂ:

PROFESOR MENTOR:

CLASA: a VII-a

PROPUNĂTOR:

DISCIPLINA: Educație socială

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: *Domnia legii și puterea cetățenească*

TITLUL LECȚIEI: *Delincvența juvenilă*

TIP DE LECȚIE: Recapitulare și sistematizare de cunoștințe

DURATA: 50 de minute

COMPETENȚE SPECIFICE:

- 1.1. Utilizarea corectă a termenilor specifici educației pentru cetățenia democratică.
- 1.2. Analizarea unor situații problematice determinate de abaterea de la valorile, principiile, practicile societății democratice.
- 2.3. Rezolvarea în echipă a unor sarcini de lucru referitoare la viața într-o societate democratică.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

- O1. Să precizeze cele trei puteri în stat și rolul fiecăreia.
- O2. Să explice conținutul citatului dat.
- O3. Să definească termenii: „delincent”, „delincvență juvenilă”, „cotravenție”, „infracțiune”.
- O3. Să prezinte cauzele care favorizează delincvența juvenilă.
- O4. Să identifice în practică situații care reprezintă abateri de la normele legale referitoare la minori.
- O6. Să explice diferențele dintre funcțiile judiciare (procuror, avocat, judecător).
- O7. Să utilizeze Codul Penal căutând și identificând textul unei infracțiuni.

Strategia didactică:

- a) Metode și procedee: conversația, explicația, problematizarea, modelarea, brainstormingul, jocul didactic;

- b) Mijloace de învățământ: videoproiectorul, tablă interactivă, fișe, marker;
- c) Forme de organizare: frontală, individuală.

Modalități de evaluare: observația sistematică, evaluare orală.

BIBLIOGRAFIE:

- Ministerul Educației Naționale, Programa școlară pentru disciplina *Educație socială*, clasele a V-a – a VII-a, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017.
- Bratu, Victor, Lupșa, Elena, Bratu, Alina, *Educație Socială*, - Manual pentru clasa a VII-a, Editura Corvin, Deva, 2019.
- Iucu Oana, *Didactica științelor juridice și administrative*, Editura Polirom, Iași, 2007.
- Danileț Cristi, *Eleoul și legea. Ghid practic de educație juridică*, Editura Publisol, București, ediția 2021.

	O3	- Li se explică elevilor noțiunea de justiție, rolul ei în societate și utilitatea echilibrului celor trei puteri din stat. - Se poartă discuții pe marginea diferențelor în legătură cu cele trei puteri ale statului.	apoi se notează pe tablă și în caiete informațiile. Cooperează și se implică activ în discuțiile legate de imaginile vizionate. Notează în caiete. Elevii rezolvă sarcinile individual, apoi urmează discuții colective.	Conversația Explicația Munca individuală	Fișa de lucru nr. 2	Individual Frontal	Evaluare orală
	O4	- Li se prezintă elevilor Fișa nr. 2, li se explică sarcinile: încercuirea cauzelor care provoacă delinvența juvenilă.				Frontal	
	O5	- Se explică sensul cuvintelor/expresiilor folosite pe toată durata desfășurării lecției. Li se cere elevilor să explice dacă au întâlnit cazuri de delinvență juvenilă.	Elevii primesc Fișa nr. 3, rezolvă sarcinile individual, apoi în colectiv se dezbate soluțiile.		Fișa de lucru nr. 3, tablă interactivă, videoproiector	Frontal	Evaluare orală
	O6	- Se propune un studiu de caz-speță – format PPT – videoproiector (FIȘA 3), se proiectează speța pe tabla interactivă. - Li se propune elevilor să își exprime părerea cu privire la infracțiuni și să susțină punctul de vedere din perspectiva acuzării, a apărării și a judecătorului. - Li se înmânează elevilor exemplare din Codul Penal și li se solicită să caute și să citească textul infracțiunii de lovire. Se poartă discuții pe marginea experienței practice de a se raporta la textul de lege cu exemplificări din viața de elev.	Formulează opinii în legătură cu speța pusă în discuție. Elevii răspund, pun întrebări, caută în Codul Penal pus la dispoziție infracțiunea de lovire și citesc textul acesteia.	Conversația, problematizarea Dezbaterea Explicația, conversația	Codul Penal	Individual Frontal Frontal	Evaluare orală
Asigurarea retenției și a transferului (5 min.)		- Li se propune elevilor realizarea unui eseu ca temă pentru acasă, cu titlul: <i>Delinvența juvenilă în școli.</i>	Elevii își notează sarcinile, primesc explicațiile necesare.	Explicația, conversația	caiete	Frontal	Observarea sistematică, aprecieri verbale
Încheierea lecției (2 min.)		Se fac aprecieri și recomandări în privința activității elevilor.	Elevii sunt atenți.	Conversația	Frontal		Observarea sistematică

Fișa nr. 1

Montesquieu, *Despre spiritul legilor* (1748):

„Pentru a nu se abuza de putere trebuie ca aceasta, în cadrul fiecărei ordini existente, să fie temperată de altă putere.”

În fiecare stat există trei feluri de putere: *puterea legislativă*, *puterea executivă* privitoare la guvernarea lucrurilor care derivă din drepturile oamenilor și *puterea executoare* a celor care derivă din dreptul civil. În numele celei dintâi se elaborează legi cu caracter temporar sau pentru totdeauna. În numele celei de-a doua se declară pace sau război. În virtutea celei de-a treia se pedepsesc infracțiunile sau se judecă litigiile dintre persoanele particulare. Pe cea din urmă o vom numi *putere judecătorească*.

Atunci când o persoană reunește atât puterea legislativă, cât și puterea executivă nu există libertate. Nu există libertate nici atunci când puterea judecătorească nu este separată de puterea legislativă și de cea executivă.

Cerințe:

1. Precizați care sunt cele trei puteri în stat și ce atribuții are fiecare.
2. Precizați care este justificarea lui Montesquieu pentru existența mai multor puteri în stat.

Fișa nr. 2**1. Încercuiește cauzele care pot favoriza delincvența juvenilă:**

- *Situația financiară precară a unei familii.*
- *Deficiențe la nivelul familiei (lipsa de supraveghere din partea părinților).*
- *Prezența modelului infracțional în familie.*
- *Influențarea de către persoanele majore.*
- *Condițiile meteo nefavorabile.*
- *Consumul de alcool și droguri (inclusiv în familie).*
- *Influența unui grup de prieteni (a găștii).*
- *Tendința de bravură (a fi „grozav” sau „cool”).*
- *Mediul școlar.*
- *Convingerea greșită că „dacă ești minor nu pățești nimic”.*
- *Abandonul școlar și lipsa de educație a tinerilor.*
- *Deficiențe la nivelul sistemului nervos (bolnav mintal).*

2. Identifică prin încercuire abaterile de la normele legale ale minorilor ca forme de manifestare a unui minor delincvent: furtul, tristețea, hoinăreala, minciuna, vagabondajul, libertinismul, consum de băuturi alcoolice, prostituția, consumul de droguri, tâlhăria, violul, crima.

Se vor purta discuții pe baza acestor situații-problemă și se vor prezenta evenimentele ce pot apărea în fiecare caz în viața de elev.

Fișa nr. 4

Se prezintă o speță.

Elevul Daniel și elevul Mihai din clasa a VIII-a, supărați pe colegile lor, Irimia Ioana și Căprariu Sofia, dintr-o altă clasă, au postat pe rețelele de socializare un mesaj urât la adresa lor.

Fetele i-au apostrofat când s-au întâlnit, a doua zi, pe holul școlii, reproșându-le faptul că au fost făcute de rușine în public.

Daniel și Mihai le-au adresat aceleași cuvinte urâte („proaste”, „c...”). Totodată, le-au cerut să înceteze să vorbească cu ei în pauză, pentru că vor fi așteptate la ieșirea de la ore și vor fi rupte în bătaie.

Ioana a ripostat, supărată, afirmând că sunt niște huligani.

Cei doi au început să o lovească, cu pumnii și picioarele. Sofia i-a rugat să înceteze, iar cei doi au început să o agrezeze și pe Sofia în același mod.

Răspundeți la întrebările:

- Ce rol judiciar au cei doi băieți, Daniel și Mihai? .....
- Ce rol judiciar au cele două fete? .....
- Ce ar trebui să facă părinții copiilor? .....
- În ipoteza unui proces penal:
  - Ce ați susține din poziția unui procuror? .....
  - Ce ați susține din poziția unui avocat? .....
  - Ce ați susține din poziția unui judecător? .....

Schița lecției

Există diferențe notabile între procesul penal și cel civil:

- **procesul penal** urmărește ca cel vinovat de comiterea unei infracțiuni să fie condamnat la o pedeapsă, cea mai severă fiind închisoarea. La procesul din fața judecătorului participă procurorul, ca reprezentant al societății, și părțile, care se numesc „persoană vătămată” și „inculpat”. Dovezile sunt căutate de organele legii;

- **procesul civil** urmărește obligarea unei persoane de a-și îndeplini o obligație prevăzută de lege sau de a respecta un contract pe care l-a încheiat. În fața judecătorului nu vine procurorul, ci doar părțile, care sunt „reclamantul” și „pârâtul”. Dovezile sunt invocate de reclamant.

Minor - persoana care nu a împlinit vârsta de 18 ani.

Delinvent – persoana care a săvârșit un delict (faptă) penal.

Delincvență – fenomen social care constă în săvârșirea de delict.

Contravenție – faptă de încălcare a unei legi, a unui regulament, care prezintă pericol social redus și care se sancționează cu sancțiuni administrative, în general amendă.

Infracțiune – faptă care prezintă pericol social, constând în încălcarea unei legi penale.

- Sintagma *delincvență juvenilă* nu se referă la orice abatere comportamentală, ci numai la comportamentul tinerilor până la vârsta de 18 ani care contravine legii, la abaterile de la legile juridice ale statului.
- Comiterea de către un minor a unor infracțiuni se numește *delincvență juvenilă*.

PROIECT DIDACTIC (model 2)

UNITATEA ȘCOLARĂ:

PROPUNĂTOR:

ARIA CURRICULARĂ: Om și societate

DISCIPLINA: Educație pentru cetățenie democratică

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE: Raporturi cetățeni-autorități. Drepturi și responsabilități cetățenești în societatea democratică.

Data:

CLASA: a VII-a C

SUBIECTUL/TITLUL LECȚIEI: *Alegerile și votul*

TIPUL LECȚIEI: mixtă.

COMPETENȚE SPECIFICE:

3.1 Manifestarea disponibilității pentru participare civică și pentru exercitarea calității de cetățean.

3.2 Aplicarea unor valori, norme și principii democratice în situații concrete care presupun decizie și acțiune.

OBIECTIVE OPERAȚIONALE:

O1. Să definească termenul „alegeri” și să enumere diferite tipuri de alegeri.

O2. Să identifice și să explice procesul electoral, de la înregistrarea candidaților și alegerea locului de votare până la numărarea voturilor și declararea rezultatelor.

O3. Să distingă între votul uninominal și votul de listă și să identifice avantajele și dezavantajele fiecăruia.

O4. Să enumere drepturile și responsabilitățile cetățenilor în procesul electoral, inclusiv dreptul de a vota și de a participa la alegeri.

O5. Să argumenteze importanța participării civice și a votului pentru o societate democratică și funcționarea corectă a unui stat de drept.

O6. Să recunoască condițiile necesare exercitării dreptului de a fi ales.

O7. Să redacteze în scris un eseu cu termeni dați.

RESURSE:**1. BIBLIOGRAFICE:***a) oficiale:*

Ministerul Educației Naționale, Programa școlară pentru disciplina *Educație socială*, clasele a V-a – a VII-a, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017.

b) metodico-didactice:

Bratu Victor, Lupșa Elena, Bratu Alina, *Educație Socială*, Manual pentru clasa a VII-a, Editura Corvin, Deva, 2019.

Constituția României, Editura Erc Press, București, 2014.

Iucu Oana, *Didactica științelor juridice și administrative*, Editura Polirom, colecția Collegium, Iași, 2007.

2. METODOLOGICE:

- *metode și procedee*: conversația euristică, lectura individuală, jocul didactic, explicația, munca individuală, observarea și aprecierea verbală;
- *mijloace de învățământ*: flipchart, marker, videoproiector, laptop, imagini, fișe de lucru, cartoane colorate, buletin de vot, urnă mobilă;
- *forme de organizare*: frontală, individuală, grupe;
- *forme și tehnici de evaluare*: evaluare orală, observare sistematică.

Suceesiunea secvențelor de învățare

Etapetele lecției	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	Evaluare
1. Pregătirea elevilor pentru activitate (2 min.)		Crearea climatului psihologic și a atmosferei necesare derulării acțiunii educaționale. Se verifică prezența elevilor și se pregătește materialul didactic.	Elevii spun absenții și se pregătesc de lecție.	Conversația	Catalogul electronic	Frontală	Observare sistematică a comportamentului elevilor
2. Reactualizarea cunoștințelor asimilate (5 min.)		Se verifică prin chestionare orală cunoștințele elevilor: - Ce este o societate civilă? - Ce reprezintă mass-media? - Ce este opinia publică?	Elevii răspund la întrebări, expunându-și punctele de vedere: - O societate civilă este o organizație nonprofit formată din membri ai societății civile care se unesc pentru a lucra împreună în interesul public. - Mass-media reprezintă ansamblul mijloacelor audio-video de informare a maselor, comunicarea fiind realizată prin presă (publicațiile periodice, radio, internet etc.). - Opinia publică este o reflecție a percepțiilor și părerilor unei colectivități de oameni cu privire la anumite subiecte sau probleme.	Conversația euristică Explicația	Tabla interactivă	Frontală Individuală	Evaluare orală
3. Captarea atenției (3 min.)		Se prezintă elevilor o urnă mobilă și un buletin de vot. Se poartă discuții	Elevii răspund la întrebări. Elevii sunt atenți la material, apoi participă activ, adăugând detalii pe	Conversația Explicația	Buletin de vot, urnă mobilă	Frontală	Observare sistematică a com-

Etapetele lecției	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	Evaluare
		despre importanța votului într-o societate democratică: să votezi nu este doar un drept, ci și o datorie. Participarea la alegeri creează cetățenilor posibilitatea de a participa la viața politică, de a-și exprima voința politică prin intermediul reprezentanților aleși. Alegerile sunt o condiție a democrației, dacă sunt libere și corecte.	care le cunosc din viața cotidiană sau din alte surse (școala, televiziunea, familia).				portamentului elevilor
4. Anunțarea temei lecției și a obiectivelor lecției (3 min.)	O1 O2 O3 O4 O5 O6	Se anunță titlul lecției: „ <i>Alegerile și votul</i> ”. Se notează titlul lecției pe tablă, iar elevii o vor face în caiete. Se anunță obiectivele operaționale.	Elevii notează pe caiete titlul noii lecții, ascultă și devin atenți la obiectivele operaționale prezentate.	Conversația euristică	Tablă interactivă, Caiet, Manual	Frontală Individuală	Observare sistematică a comportamentului elevilor.
5. Dirijarea învățării (15 min.)	O1 O2	Li se propune elevilor să urmărească un material pe YouTube, realizat în aplicația PPT:	Elevii vizionează filmulețul, se poartă discuții asupra termenilor întâlniți, se notează informațiile importante transmise pe tablă și în caiet.	Conversația euristică Expunerea Conversația	Conversația, flip-chart	Frontală	Observare sistematică a comportamentului elevilor.

Etapetele lecției	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	Evaluare
	O3	<p>https://www.youtube.com/watch?v=rd8UACxCZIA.</p> <p>Activitatea care urmează constă în desenarea unui cerc pe tablă, care va conține cuvintele elevilor legate de tema propusă. Prin clasă va circula un pluș/o minge, iar elevul care posedă obiectul este nevoit să spună un termen/o definiție/o sintagmă legată de lecția predată, „Alegerile și votul”, astfel verificându-se modul lor de gândire și cel de interpretare a cunoștințelor. Mingea va circula prin clasă de la elev la elev, astfel încât fiecare elev să fi fost implicat direct în activitate măcar o dată.</p>	<p>Elevii identifică și explică procesul electoral, de la înregistrarea candidaților și alegerea locului de votare până la numărarea voturilor și declararea rezultatelor.</p> <p>Elevii fac distincția între votul nominal și votul de listă și identifică avantajele și dezavantajele fiecăruia.</p>	euristică jocul didactic	Minge/ pluș	Frontală	Observare sistematică a comportamentului elevilor.

Etapetele lecției	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	Evaluare
6. Asigurarea feedbackului (10 min.)	O4 O5 O6	Activitatea constă în împărțirea clasei în trei grupe, care să alcătuiască individual două partide politice, respectiv grupul care va vota. Lucrând în echipă, fiecare își alege un nume potrivit, reprezentantul și rolul pe care îl ocupă (echipele care alcătuiesc partidul politic). Ulterior, vor organiza propria lor campanie electorală, fiind ajutați de câteva întrebări-suport scrise în fișă.	Elevii vor aplica cunoștințele însușite de-a lungul activității de predare. Vor enumera drepturile și responsabilitățile cetățenilor în procesul electoral, inclusiv dreptul de a vota și de a participa la alegeri. Vor argumenta importanța participării civice și a votului pentru o societate democratică și funcționarea corectă a unui stat de drept. După ce își vor nota ideile pe coala de hârtie primită, liderii vor merge în fața clasei și își vor prezenta platforma electorală.	Conversația euristică jocul didactic	Fișa nr. 1	Activitate pe grupe	Evaluare orală
7. Fixarea cunoștințelor (10 min.)	O7	Li se distribuie elevilor fișa în care se cere să redacteze un eseu cu termeni dați.	Elevii rezolvă sarcina de lucru, apoi se citesc mai multe variante de eseuri.	Conversația Explicația Munca independentă	Fișa nr. 2	Frontală Individuală	Observare sistematică a comportamentului. elevilor Evaluare orală.
8. Încheierea lecției (2 min.)		Se vor face aprecieri și recomandări referitoare la modul de desfășurare a lecției.	Elevii salută.	Observația și aprecierea verbală		Frontală	Observare sistematică a comporta-

Etapete lecției	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	Evaluare
		Profesorul anunță încheierea lecției și le mulțumește elevilor pentru implicare și colaborare.					mentului elevilor

Fișa nr. 1

Activitatea constă în împărțirea clasei în trei grupe, care să alcătuiască individual două partide politice, respectiv grupul care va vota. Lucrând în echipă, fiecare își alege un nume potrivit, reprezentantul și rolul pe care îl ocupă (echipele care alcătuiesc partidul politic). Ulterior, vor organiza propria lor campanie electorală, fiind ajutați de următoarele întrebări-suport:

- Ce denumire are partidul pe care l-ați înființat?
.....
- Ce lideri ați ales?
.....
- Ce obiective și ce planuri de acțiune ați hotărât?
.....
- Cum v-ați gândit să vă desfășurați campania electorală pentru a putea obține cât mai multe voturi?
.....

După discutarea în plen a rezolvării sarcinilor fișei, se va organiza o simulare de alegeri, în care elevii vor avea posibilitatea să voteze pentru unul dintre cele două partide. Se contabilizează (se numără) voturile și se vor declara rezultatele (ce partid a câștigat).

Fișa nr. 2

Alcătuieți un scurt eseu în care să folosiți termenii: *vot, drept, responsabilități, mandat, scrutin, sufragiu*.

.....

Schița lecției „Alegerile și votul”

Alegerile – sunt procese prin care oamenii votează pentru a selecta lideri politici, reprezentanți, sau pentru a decide asupra unor probleme sau propuneri specifice.

Conform Constituției, în țara noastră există patru tipuri de alegeri:

1. alegeri locale – pentru primari și consilieri, o dată la 4 ani;
2. alegeri parlamentare – pentru deputați și senatori, o dată la 4 ani;

3. alegeri prezidențiale – pentru președintele țării, o dată la 5 ani;

4. alegeri europene – pentru Parlamentul european, o dată la 5 ani;

Votul – reprezintă exprimarea opiniei cetățenilor unei țări față de alegerea reprezentanților, pentru o perioadă de timp.

Votul în România este un drept fundamental al cetățenilor, garantat de Constituția României.

Cetățenii români au dreptul de a vota la vârsta de 18 ani și pot exercita acest drept în mod liber și secret.

Nu au drept de vot alienații mintal, puși sub interdicție, persoanele condamnate la pierderea drepturilor electorale (persoanele condamnate definitiv pentru infracțiuni împotriva statului sau democrației).

În țara noastră votul se desfășoară în *tururi de scrutin*.

Scrutinul reprezintă actul de a vota.

Votul în România se caracterizează prin aceea că:

- *este universal* – toți cetățenii au drept de vot;
- *este legal* – fiecare cetățean are dreptul la un singur vot pentru alegerea aceluiași organ reprezentativ;
- *este direct* – exercitarea dreptului de vot se face în mod nemijlocit, personal;
- *este secret* – fiecare alegător își exprimă opțiunea fără să fie cunoscută de alții și fără presiuni;
- *este liber exprimat* – fiecare persoană decide dacă și pe cine votează;
- *este exprimat periodic*.

PROIECT DE LECȚIE (model 3)

Propunător:

Unitatea școlară:

Aria curriculară: Om și societate

Disciplina: Educație socială

Unitatea de învățare – Persoana și drepturile sale

Data:

Clasa: a VII-a

Subiectul lecției: Drepturile omului

Tipul lecției: dobândire de noi cunoștințe

Competențe specifice:

- 1.1. Utilizarea corectă a termenilor specifici educației pentru cetățenie democratică.
- 1.2. Analizarea unor situații problematice determinate de abaterea de la valorile, principiile, practicile societății democratice.
- 2.3. Rezolvarea, în perechi/echipă, a unor sarcini de lucru referitoare la viața într-o societate democratică.

Obiective operaționale:

- O1 - Să definească drepturile omului folosind ca suport materialele prezentate.
- O2 - Să enumere principalele documente legislative care au reglementat drepturile omului în istoria omenirii.
- O3 - Să recunoască și să explice drepturile omului.
- O4 - Să identifice conținutul drepturilor civile, economico-sociale, culturale.
- O5 - Să ierarhizeze drepturile indicate în funcție de importanța pe care o acordă fiecăruia în viața de toate zilele.
- O6 - Să explice drepturile de care se bucură și situații în care un drept este încălcat, emițând opinii personale în acest sens.

RESURSE

1. BIBLIOGRAFICE:

a) oficiale:

- Ministerul Educației Naționale, Programa școlară pentru disciplina *Educație socială*, clasele a V-a – a VII-a, aprobată prin OMEN nr. 3393/28.02.2017.

b) metodicodidactice:

- Bratu Victor, Lupșa Elena, Bratu Alina, *Educație Socială*, - Manual pentru clasa a VII-a, Editura Corvin, Deva, 2019.

Constituția României, Editura Erc Press, București, 2021.

www.living-democracy.com/ro/textbooks/volume-3/part-2/unit-5/

2. METODOLOGICE:

- *metode și procedee*: conversația euristică, explicația, învățarea prin cooperare (în grup), jocul didactic, turul galeriei, dezbateră, problematizarea;
- *mijloace de învățământ*: flipchart, marker, videoproiector, laptop, imagini, fișe de lucru;
- *forme de organizare*: frontală, individuală, pe grupe;
- *forme și tehnici de evaluare*: evaluare orală, observare sistematică.

3. **TEMPORALE**: 50 de minute

4. **UMANE**: elevii clasei a VII-a, profesor

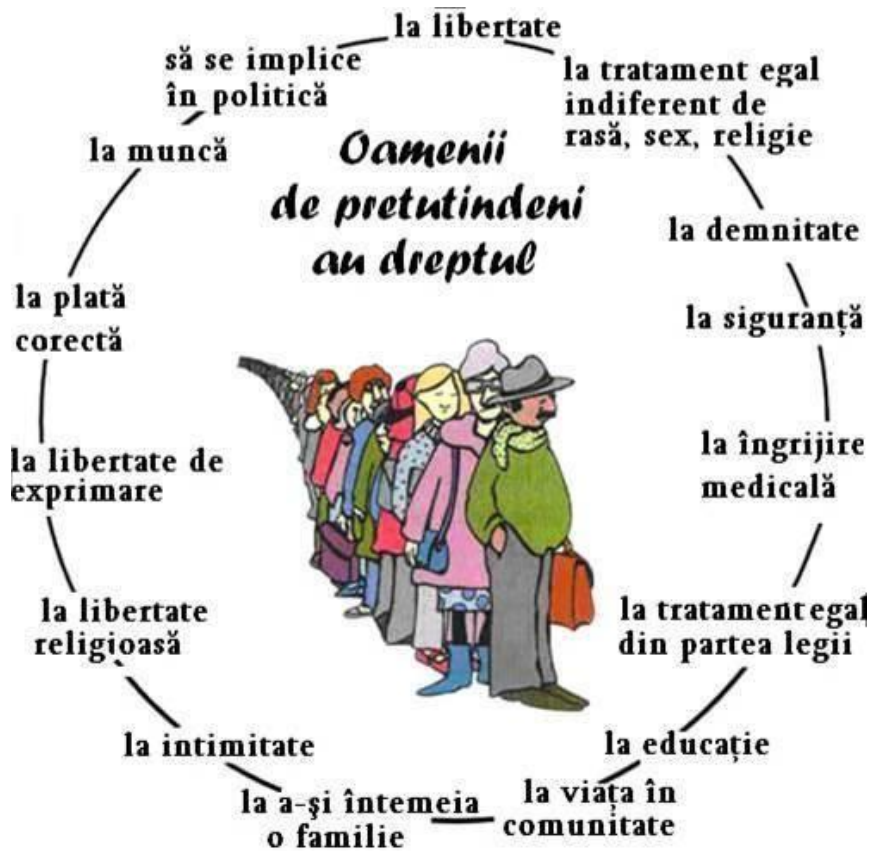
Etapetele lecției	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	Evaluare
1. Pregătirea elevilor pentru activitate (2 min.)		Crearea climatului psihologic și a atmosferei necesare derulării acțiunii educaționale. Se verifică prezența elevilor și se pregătește materialul didactic.	Elevii spun absenții și se pregătesc de lecție.	Conversația	Catalogul	Frontală	Observare sistematică
2. Captarea atenției (2 min.)		Se prezintă videoclipul „O altfel de istorie”, despre istoria drepturilor și libertăților cetățenilor, bing.com/videos	Elevii sunt atenți la material, apoi participă activ, adăugând exemple pe care le cunosc din viața cotidiană.	Conversația, explicația	Videoproector, tablă interactivă	Frontală	Observare sistematică
3. Anunțarea temei lecției și a obiectivelor lecției (5 min.)	O1 O2 O3 O4	Se anunță titlul lecției: „ <i>Drepturile omului</i> ”. Se notează titlul lecției pe tablă.	Elevii notează pe caiete titlul noii lecții, ascultă și devin atenți la competențele specifice urmărite.	Conversația euristică, explicația	Tabla interactivă Caiet Manual	Individuală	Observare sistematică
4. Dirijarea învățării (20 min.)	O1. O2 O3 O4	- Propun spre vizionare o prezentare PowerPoint pe tema drepturilor omului. După prezentare, inițiez o mică discuție pe tema evoluției drepturilor omului și solicit elevilor să enumere principalele documente legislative descoperite în prezentare. - Pe baza prezentării date și a materialului-suport oferit, prezint fiecărei grupe câte o fișă de lucru și cer rezolvarea ei (Fișa nr. 1). Se împarte grupelor Fișa nr. 2. Fiecare grupă are alt conținut ca sarcină de lucru. Vezi Anexa 2 (grupele A, B, C).	Elevii vizionează atenți PPT, răspund oral la întrebări pe marginea materialului. Elevii urmăresc prezentarea și identifică noțiuni și cunoștințe legate de drepturile omului. Elevii vor scrie în caiete primele idei formulate împreună și scrise pe tablă. Elevii urmăresc prezentarea și identifică noțiuni și cunoștințe legate de drepturile omului. Răspund la întrebări cu cuvintele proprii.	Conversația euristică, explicația Conversația euristică, explicația	Videoproector, tablă interactivă Tablă interactivă Fișele de lucru	Frontală Frontală Frontală Individuală	Observare dirijată Chestionare orală Observare dirijată

Etapetele lecției	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică			
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee	Mijloace didactice	Forme de organizare	Evaluare
		grupelor să treacă răspunsurile găsite pe tablă, pe tema drepturilor fundamentale ale omului (economice, sociale și culturale).	Elevii vor fi organizați în 3 grupe. Elevii citesc cerințele fișei de lucru și identifică drepturile omului. Elevii trec răspunsurile găsite în fișa de lucru și apoi se completează schema lecției pe tablă. Elevii își notează în caiet.		Fișele de lucru Caiete	Activitate pe grupe	
5. Fixarea și consolidarea cunoștințelor (10 min.)	05	Activitatea constă în formarea a 3 grupe, care să propună oral câte un caz (real/fictiv) de încălcare a drepturilor omului în România, precizând textul pe posterul grupei. Fiecare grupă să identifice o responsabilitate a cetățenilor, care să fie însoțită de un exemplu. Un reprezentant al fiecărei grupe va ieși în fața clasei pentru a prezenta materialul.	Elevii îndeplinesc cerințele fișei de lucru (Fișa nr. 3). Posterul final al fiecărei grupe va fi prezentat de liderul grupei în fața clasei și va fi afișat în fața clasei.	Conversația euristică, explicația, dezbaterea, problematizarea	Videoprojector, tablă interactivă Poster	Activitate pe grupe	Observare dirijată Colaborare în echipă Prezentarea unei idei în fața unui public
6. Obținerea performanței și a feedbackului (10 min.)	06	Voi cere fiecărui elev să își decupeze conturul unei mâini pe o foaie de hârtie. Fiecare elev va scrie pe mâna decupată: în palmă numele, pe primele patru degete drepturile de care se bucură, iar pe degetul mic un drept care i-a fost încălcat, și o va lipi pe tablă. La finalul lecției voi aprecia, voi face observații și îi voi încuraja pe elevi în privința importanței cunoașterii drepturilor și responsabilităților fiecăruia.	Elevii realizează sarcina de lucru individual. Elevii analizează lucrările colegilor.	Conversația, explicația Jocul didactic Turul galeriei	Fișă Tabla interactivă	Individuală Frontală	Observare sistematică
7. Încheierea lecției (1 min.)		Se vor face aprecieri și recomandări referitoare la modul de desfășurare a lecției.	Elevii ascultă atenți.	Conversația, explicația		Frontală	Aprecieri generale și particulare

Anexa nr. 1.

FIȘA nr. 1

Cerință: Identificați și explicați oral conținutul drepturilor omului prezentate.

Anexa nr. 2.

FIȘA nr. 2: CLASIFICAREA DREPTURILOR OMULUI – GRUPA A

Pe baza materialului-suport și utilizând informațiile de mai jos, scrieți pe fișa de lucru cel puțin 4 **drepturi civile și politice ale omului**.

Fiecare grupă va trece drepturile găsite, obținând astfel o clasificare a drepturilor omului. Aceasta este o listă a drepturilor omului conținută în: Declarația Universală a Drepturilor Omului (UDHR), Convenția Internațională cu privire la Drepturile Civile și Politice (ICCPR), Convenția Internațională cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale, Convenția Europeană a Drepturilor Omului (ECHR) și Carta Socială Europeană revizuită (ESC).

1. Dreptul la viață.
2. Fără tortură.
3. Fără sclavie.
4. Dreptul la libertate și securitate.
5. Dreptul la un proces corect.
6. Dreptul la reparație eficientă în caz de încălcare a drepturilor.
7. Fără discriminare; drept la egalitate.
8. Dreptul de a fi recunoscut ca persoană; dreptul la naționalitate.
9. Dreptul la intimitate și viața de familie.
10. Dreptul la căsătorie.
11. Dreptul la proprietate personală.
12. Dreptul la circulația persoanelor.
13. Dreptul la azil.
14. Libertate de gândire, de conștiință și religioasă.
15. Libertate de expresie.
16. Libertatea de adunare și asociere.
17. Dreptul la mâncare, băutură și adăpost.
18. Dreptul la îngrijire medicală.
19. Dreptul la educație.
20. Dreptul la angajare.
21. Dreptul la odihnă și timp liber.
22. Dreptul la protecție socială.

23. Dreptul la participare politică.
  24. Dreptul de a participa la viața culturală.
  25. Interzicerea distrugerii drepturilor omului.
  26. Dreptul la ordine socială care recunoaște drepturile omului.
  27. Responsabilitățile și îndatoririle individului.
- Liderul fiecărei grupe va scrie drepturile găsite pe tablă.

Fișa nr. 2: CLASIFICAREA DREPTURILOR OMULUI – GRUPA B

Pe baza materialului-suport și utilizând tabelul de mai jos, scrieți pe fișa de lucru cel puțin **4 drepturi sociale și economice** ale omului. Aceasta este o listă a drepturilor omului conținută în: Declarația Universală a Drepturilor Omului (UDHR), Convenția Internațională cu privire la Drepturile Civile și Politice (ICCPR), Convenția Internațională cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale, Convenția Europeană a Drepturilor Omului (ECHR) și Carta Socială Europeană revizuită (ESC).

1. Dreptul la viață.
2. Fără tortură.
3. Fără sclavie.
4. Dreptul la libertate și securitate.
5. Dreptul la un proces corect.
6. Dreptul la reparație eficientă în caz de încălcare a drepturilor.
7. Fără discriminare; drept la egalitate.
8. Dreptul de a fi recunoscut ca persoană; dreptul la naționalitate.
9. Dreptul la intimitate și viața de familie.
10. Dreptul la căsătorie.
11. Dreptul la proprietate personală.
12. Dreptul la circulația persoanelor.
13. Dreptul la azil.
14. Libertate de gândire, de conștiință și religioasă.
15. Libertate de expresie.
16. Libertatea de adunare și asociere.
17. Dreptul la mâncare, băutură și adăpost.
18. Dreptul la îngrijire medicală.

19. Dreptul la educație.
20. Dreptul la angajare.
21. Dreptul la odihnă și timp liber.
22. Dreptul la protecție socială.
23. Dreptul la participare politică.
24. Dreptul de a participa la viața culturală.
25. Interzicerea distrugerii drepturilor omului.
26. Dreptul la ordine socială care recunoaște drepturile omului.
27. Responsabilitățile și îndatoririle individului.

Liderul fiecărei grupe va scrie drepturile găsite pe tablă, obținând astfel o clasificare a drepturilor omului.

Fișa nr. 2: CLASIFICAREA DREPTURILOR OMULUI – GRUPA C

Pe baza materialului-suport și utilizând tabelul de mai jos, scrieți pe fișa de lucru cel puțin **4 drepturi culturale ale omului**.

Aceasta este o listă a drepturilor omului conținută în: Declarația Universală a Drepturilor Omului (UDHR), Convenția Internațională cu privire la Drepturile Civile și Politice (ICCPR), Convenția Internațională cu privire la Drepturile Economice, Sociale și Culturale, Convenția Europeană a Drepturilor Omului (ECHR) și Carta Socială Europeană revizuită (ESC).

1. Dreptul la viață.
2. Fără tortură.
3. Fără sclavie.
4. Dreptul la libertate și securitate.
5. Dreptul la un proces corect.
6. Dreptul la reparație eficientă în caz de încălcare a drepturilor.
7. Fără discriminare; drept la egalitate.
8. Dreptul de a fi recunoscut ca persoană; dreptul la naționalitate.
9. Dreptul la intimitate și viața de familie.
10. Dreptul la căsătorie.
11. Dreptul la proprietate personală.
12. Dreptul la circulația persoanelor.
13. Dreptul la azil.

14. Libertate de gândire, de conștiință și religioasă.
15. Libertate de expresie.
16. Libertatea de adunare și asociere.
17. Dreptul la mâncare, băutură și adăpost.
18. Dreptul la îngrijire medicală.
19. Dreptul la educație.
20. Dreptul la angajare.
21. Dreptul la odihnă și timp liber.
22. Dreptul la protecție socială.
23. Dreptul la participare politică.
24. Dreptul de a participa la viața culturală.
25. Interzicerea distrugerii drepturilor omului.
26. Dreptul la ordine socială care recunoaște drepturile omului.
27. Responsabilitățile și îndatoririle individului.

Liderul fiecărei grupe va scrie drepturile găsite pe tablă, obținând astfel o clasificare a drepturilor omului.

Anexa nr. 3.

Fișa nr. 3

FIȘA 3.1: DREPTURILE NATURALE ALE OMULUI – GRUPA A

Colaborați cu colegii de grupă pentru a ierarhiza drepturile de mai jos în funcție de importanța pe care o acordați fiecăruia. Scrieți ierarhia într-un tabel pe o coală de flipchart, apoi lipiți coala pe tabla din fața clasei. Liderul grupei va explica opțiunile făcute.

Puteți exprima opinii privind opțiunile celorlalte grupe de lucru.

DREPTURI: dreptul de asociere, dreptul la o judecată corectă, dreptul la viață, dreptul la opinie.

FIȘA 3.2: DREPTURILE NATURALE ALE OMULUI – GRUPA B

Colaborați cu colegii de grupă pentru a ierarhiza drepturile de mai jos în funcție de importanța pe care o acordați fiecăruia. Scrieți ierarhia într-un tabel pe o coală de flipchart, apoi lipiți coala pe tabla din fața clasei. Liderul grupei va explica opțiunile făcute.

Puteți exprima opinii privind opțiunile celorlalte grupe de lucru.

DREPTURI: dreptul la liberă circulație, dreptul de a alege și de a fi ales, dreptul la întrunire liberă și pașnică, dreptul la proprietate.

FIȘA 3.3: DREPTURILE NATURALE ALE OMULUI – GRUPA C

Colaborați cu colegii de grupă pentru a ierarhiza drepturile de mai jos în funcție de importanța pe care o acordați fiecăruia. Scrieți ierarhia într-un tabel pe o coală de flipchart, apoi lipiți coala pe tabla din fața clasei. Liderul grupei va explica opțiunile făcute.

Puteți exprima opinii privind opțiunile celorlalte grupe de lucru.

DREPTURI: dreptul de a avea o cetățenie, dreptul la libertate, dreptul copilului de a fi protejat, libertatea conștiinței.

Schița lecției „Drepturile omului”

Drepturile omului sunt drepturile fundamentale pe care o persoană le are pur și simplu pentru că este o ființă umană. Drepturile omului sunt, astfel, considerate ca fiind universale și egalitare.

Istoricul drepturilor omului se regăsește în: *Codul lui Hammurabi, Legea celor XII tabele, Magna Carta, Declarația universală a drepturilor omului. Declarația universală a drepturilor omului* este un document la care au aderat majoritatea statelor, în care sunt prevăzute drepturile civile, drepturile politice, drepturile economice și sociale și drepturile culturale ale cetățenilor. *Cetățenii au drepturi, dar și responsabilități.*

Principalele drepturi ale omului sunt:

Dreptul la o familie.
 Dreptul la protecție din partea legii.
 Dreptul la viață.
 Dreptul la protecție împotriva violenței.
 Dreptul la libertate de expresie.
 Dreptul la libertate de gândire.

Principalele responsabilități ale omului:

Responsabilitatea de a-i respecta pe ceilalți membri ai familiei.
 Responsabilitatea de a cunoaște și respecta legile.
 Responsabilitatea de a nu pune în pericol viața omului.
 Responsabilitatea de a nu folosi violența în raport cu ceilalți.
 Responsabilitatea de a nu pune în pericol sau leza demnitatea altora.

Anexa 7. Model cu explicații în redactarea proiectului de lecție

Unitatea de învățământ (școala): .....

Profesor: .....

Disciplina de studiu (cea pentru care se proiectează lecția): .....

Clasa: .....

Data: .....

PROIECT DIDACTIC/DE LECȚIE

Unitatea de învățare (din care face parte lecția proiectată. Poate fi un capitol/o sumă de capitole care vizează o temă ce se abordează integral și unitar, așa cum a fost proiectată în planificarea calendaristică):
.....

Subiectul lecției (se scrie titlul lecției): .....

Tipul lecției (de predare-învățare/de formare de deprinderi/de recapitulare/de evaluare sau mixtă, în care se fac și predare, și recapitulare, și formare de deprinderi, și evaluare; este tipul de lecție cel mai des folosit): .....

Competențe specifice/rezultate ale învățării vizate (sunt cele din programa școlară a disciplinei. De regulă, sunt luate în calcul acele competențe/rezultate ale învățării care pot fi formate parțial și prin conținutul lecției vizate; se regăsesc inclusiv în proiectul unității de învățare din care face parte lecția proiectată):
.....

Obiective operaționale (sunt comportamente finale concrete/punctuale, observabile și măsurabile în timpul lecției, care asigură formarea competenței specifice/rezultatului învățării vizat și nominalizat mai sus. Obiectivele se formulează corect și complet, conform metodei ABCD de operaționalizare. Se stabilesc atâtea obiective operaționale câte consideră profesorul că se pot realiza/atinge pe parcursul lecției respective, raportându-se la gradul de dificultate al conținutului lecției, nivelul de pregătire al elevilor și motivația învățării):
.....

O1: .....

O2: .....

On: .....

RESURSE

1. BIBLIOGRAFICE:

- a) *oficiale*: programe școlare;
- b) *metodico-didactice*: metodici, auxiliare didactice

2. METODOLOGICE:

- *metode și procedee*: conversația euristică, lectura individuală, jocul didactic, explicația, munca individuală, studiul de caz/problematizarea/observația didactică, eseul;
- *mijloace de învățământ*: flipchart, marker, videoproiector, laptop, imagini, fișe de lucru;
- *forme de organizare*: frontală, individuală, pe grupe;
- *forme și tehnici de evaluare*: evaluare orală, observare sistematică, evaluare pe parcurs, evaluare scrisă.

PRECIZĂRI:

Înainte de prezentarea părții de conținut a proiectului de lecție, se impun câteva precizări cu privire la evenimentele instrucționale ale oricărei lecții (numite și etape sau momente ale lecției):

1. sunt expresia pedagogică a succesiunii secvențelor motivaționale ale oricărei activități didactice, care întotdeauna este declanșată de un impuls inițial, orientat către atingerea unui scop final al activității (de ex.: motivația elevului de a învăța ceva, nivelul de mobilizare în rezolvarea sarcinilor de învățare etc.);
2. rolul profesorului în parcurgerea acestor etape ale lecției este esențial și definitoriu, în sensul că el dirijează științific învățarea, pornind de la datele specifice ale disciplinei de studiu, de la nivelul de pregătire și motivare al clasei de elevi, cât și de la nivelul de competență al profesorului etc.;
3. etapele/evenimentele lecției au o anumită succesivitate logică și se întrepătrund pe parcursul activității didactice; fiecărui eveniment al lecției i se acordă un anumit număr de minute (din totalul de 50 de minute, cât are o

oră didactică), în funcție de rolul momentului respectiv și de dificultatea sarcinii de învățare;

4. În didactica modernă sunt nominalizate 8 (opt) evenimente instrucționale/ etape/momente ale oricărei lecții. În funcție de tipul de lecție vizat (de ex.: de predare-învățare; de aplicare/formare de deprinderi; de recapitulare; de evaluare; mixtă sau combinată), dominant este momentul care vizează dirijarea învățării în vederea obținerii performanțelor prevăzute la nivelul obiectivelor operaționale, alocându-i-se aprox. 25-30 de minute.

În continuare, prezentăm **structura de conținut a scenariului/proiectului didactic al unei lecții de dobândire de cunoștințe (care are ca eveniment/moment culminant comunicarea noilor conținuturi ale învățării):**

Desfășurarea lecției:

Etapetele (evenimentele, momentele) lecției/ timp alocat	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică		
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee/ mijloace didactice	Forme de organizare	Evaluare
1. Pregătirea elevilor pentru activitate. Este condiția asigurării climatului educațional (2 min.)		Profesorul verifică prezența elevilor și pregătește materialul didactic.	Elevii spun absenții și se pregătesc de lecție.	conversația didactică/ catalogul	Frontală	Observare sistematică
2. Reactualizarea cunoștințelor. Este etapa în care profesorul verifică oral sau în scris, individual, frontal sau pe grupe, conținuturile învățate anterior (aproximativ 5 min.)		Profesorul pregătește modalitatea de verificare: chestionar oral, fișe de lucru, postere, etc.	Elevii realizează sarcinile pregătite.	conversația didactică, problematizarea/ observația didactică/fișe didactice, tabla interactivă	Frontală și/sau pe grupe și/sau individuală	Evaluare orală sau scrisă
3. Captarea atenției este etapa care are în vedere pregătirea elevilor pentru receptarea conținutului, sensibilizarea acestora cu privire la tema abordată. Este o condiție directă a desfășurării normale a oricărei lecții, deoarece învățarea impune și ea o serie de etape pentru a se declanșa și realiza (receptarea informației și, eventual, notarea ei). Etapele învățării nu se produc/nu se activează dacă elevii nu sunt susținuți să se concentreze, să fie atenți și eventual curioși.		- Profesorul prezintă un film didactic de câteva minute, sau supune atenției o situație-problemă incitantă, fie prezintă ceva ce ține de istoricul domeniului abordat sau pornește de la un exemplu concret/un caz real, sau realizează o conversație de câteva minute pe baza un text/citat dat spre lectură, sau solicită câteva puncte de vedere cu privire la tematica propusă prin lecția respectivă etc. Scopul este acela de a stârni curiozitatea/interesul cât mai multor elevi, pentru a le susține motivația învățării.	Sarcina elevilor este: - să urmărească filmul/să rețină descrierea făcută de profesor; - să încerce descifrarea cazului prezentat/a situației-problemă; - să spună ce știe despre.../să întrebe despre.../să solicite clarificări, completări; - să avanseze opinii personale, bazate pe experiența și cunoașterea sa etc.	conversația didactică, studiul de caz/ problematizarea, observația didactică, filmul didactic/text/planșă/citat/desen etc.	Frontală și/sau pe grupe	observația sistematică a comportamentului elevului evaluare pe parcurs
4. Anunțarea titlului lecției și precizarea obiectivelor operaționale de atins. Este o etapă care vine după captarea atenției,	Se anunță obiectivele lecției	Profesorul trece în revistă obiectivele operaționale (ale învățării), face un minim comentariu explicativ, răspunde întrebărilor elevilor, dă instrucțiuni precise	- Notează, eventual, titlul lecției. - Solicită clarificări sau completări.	Explicația Conversația/ tabla interactivă, marker, caiete	Frontală	Observația sistematică

Etapetele (evenimentele, momentele) lecției/ timp alocat	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică		Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee/ mijloace didactice	Forme de organizare	
<p>pentru a asigura disponibilitatea elevilor pentru învățare și îndeplinirea sarcinilor de lucru date de către profesor (aproximativ 10 minute)</p> <p>5. Prezentarea optimă a conținutului și dirijarea învățării pentru obținerea performanțelor.</p> <p>Într-o lecție mixtă, acesta este momentul principal al lecției, alocându-i-se cel mai mult timp. Se precizează în proiect atât ce se va preda elevilor, eșalonat pe obiective de atins, cât și cum se va proceda în fiecare moment pentru a se realiza învățarea și ce vor face elevii în acest timp. Ideal este ca elevul să fie pus în situația de a lucra efectiv, de a căuta răspunsuri sau soluții la problemele abordate (20 min.).</p>	<p>Se precizează obiectivele aferente</p>	<p>Profesorul selectează conținutul de predat (numai ceea ce se va învăța în clasă).</p> <p>Apoi, repartizează ceea ce este de învățat pe obiectivele operaționale stabilite și așa va și desfășura predarea.</p> <p>De exemplu: CO1 (conținut aferent obiectivului 1): va preciza punctual care este acel conținut (de ex.: definirea termenilor x, y, z.../demonstrarea formulei/relației.../ descrierea și explicarea cazului „z” etc. Apoi se trece, rând pe rând, la fiecare obiectiv prevăzut în proiect și se procedează la fel.</p>	<p>- Unii propun o anume manieră de abordare a subiectului lecției.</p> <p>Elevii realizează sarcinile (notează ceea ce scrie profesorul pe tablă, pun întrebări destinate înțelegerii și edifi-cării cunoștințelor, etc.).</p>	<p>Explicația</p> <p>Problematizarea</p> <p>Conversația didactică</p> <p>Demonstrația etc. În funcție de ceea ce presupune obiectivul vizat, profesorul va folosi diferite metode didactice, pe care le va combina cât mai bine pentru a-l ajuta pe elev să înțeleagă, să discearnă, să poată aplica sau rezolva etc.</p> <p>Exemple de metode: explicația, problematizarea, conversația didactică, demonstrarea didactică, exercițiul didactic, joc de rol etc.</p> <p>Fișe de lucru sau alte materiale de învățare, propuse de</p>	<p>Frontală</p> <p>și/sau pe grupe și/sau individuală</p>	<p>Evaluare orală sau scrisă</p>

Etapale (evenimentele, momente) lecției/ timp alocat	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică		Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee/ mijloace didactice profesor și necesare elevului.	Forme de organizare	
<p>6. Asigurarea feedbackului este evenimentul care conduce la reglarea comportamentului profesorului și al elevului, profesorul putând decide dacă este cazul să treacă la un alt moment al lecției, iar elevul conștientizând gradul de stăpânire a materiei. Practic, feedbackul se realizează simultan cu predarea, explicarea, exemplificarea, demonstrarea etc., pentru a putea regla din mers nivelul și profunzimea învățării, corectitudinea preluării cunoștințelor și înțelegerea acestora (aproximativ 5 min.).</p> <p>Fixarea cunoștințelor presupune repetare, sistematizare a cunoștințelor și deprinderilor, aplicații ce implică transfer al cunoștințelor și deprinderilor în contexte diferite de cele create în etapa de dirijare a învățării (aproximativ 5 min.)</p> <p>Asigurarea retenției și a transferului/tema pentru acasă. Această etapă constă în precizarea temei pentru acasă, însoțită de explicațiile necesare pentru</p>	Se precizează obiectivele afe-rente	Profesorul testează sistematic (la trecerea de la un obiectiv și respectiv conținut la următorul) dacă elevii înțeleg ceea ce li se predă, dacă sunt atenți, dacă îndeplinesc sarcinile de învățare punctuale date de profesor. Solicită răspunsuri sau explicații punctuale, corectează/completează răspunsurile greșite sau incomplete, confirmă răspunsurile bune, cere opinii personale de la elevi etc.	Elevii notează ceea ce le recomandă sau le solicită profesorul. Elevii răspund/cer explicații suplimentare/ cer completări/reluări/rezolvă sarcina dată etc.	Conversația didactică Exemplificarea Exercițiul didactic Descrierea Expunerea/reexplicarea Rea Problematizarea etc.	Frontală și/sau pe grupe și/sau individuală	Evaluare orală sau scrisă
		Profesorul face o sinteză (idei principale) a ceea ce s-a predat/face schema esențializată a lecției (pe tablă).	Împreună cu profesorul, elevii construiesc schema finală a lecției predate. Pun întrebări, solicită clarificări etc.	Conversația didactică Organizatorul grafic	Frontală și/sau pe grupe și/sau individuală	Observarea sistematică a elevilor Evaluare orală sau scrisă
		Profesorul precizează tema de casă (indică, după caz, capitolul, pagina, numărul de subiecte de rezolvat etc.).	Elevii notează sarcinile.	Expunerea didactică a temei de casă	Frontală	Observarea sistematică a elevilor

Etapele (evenimentele, momente) lecției/ timp alocat	Ob. op.	Eșalonarea conținutului		Strategia didactică		Evaluare
		Activitatea profesorului	Activitatea elevului	Metode și procedee/ mijloace didactice	Forme de organizare	
continuarea învățării și pentru asigurarea operării cu noile cunoștințe și deprinderi în condiții/contexte noi (2 sau 3 min.).		Se recomandă a se da spre rezolvare acasă sarcini diferențiate pentru fiecare categorie de elevi (slabi/mediocri/ buni/f. buni), bine dimensionate sub aspectul dificultății și complexității.				

Anexa 8.

Unitatea de învățământ
Nr...../.....

Director,
Prof. ....

**PROIECT EDUCAȚIONAL
EDUCAȚIA JURIDICĂ A ELEVILOR VA-
LOARE, ADEVĂR, DREPTATE**

Echipa de proiect:

Prof: .....

Psiholog: .....

Judecător: .....

An școlar 2024-2025

ARGUMENT

„Educația este cea mai puternică armă pe care o poți folosi pentru a schimba lumea.”

Nelson Mandela

Abordarea, în cadrul disciplinelor de educație socială, la dirigenție, în Programul „Școala Altfel” sau opțional, a unor teme ce vizează dezvoltarea și diversificarea competențelor sociale și civice în cadrul învățământului pre-universitar prin studierea tematicilor referitoare la prevenirea infracțiunilor, discriminării, respectării drepturilor și obligațiilor civile într-un stat de drept prezintă o problemă de interes major.

Concret, în orele de educație juridică în cadrul Programului „Școala Altfel”, prin activitățile propuse, elevii înțeleg de ce libertatea presupune nu doar drepturi, ci și obligații; ei pot să învețe ce îndatoriri au copiii în familie, ce obligații au părinții față de copii, care sunt gradele de rudenie și cum poate fi prevenită și combătută violența domestică; care sunt pericolele consumului de substanțe interzise; în ce condiții pot elevii accesa serviciile medicale; cum identifică și unde apelează când achiziționează produse defecte sau expirate; cum trebuie reacționat și cum se pot feri de agresiuni fizice și sexuale; în ce condiții se poate căsători o persoană; care sunt regulile de comportament și sancțiunile în mediul școlar; cum se previne discriminarea; cum se combate corupția; care sunt regulile de circulație pe drumurile publice și care este comportamentul dezirabil în mijloacele de transport în comun; care sunt regulile de călătorie în afara țării; cine încheie acte pentru minor până la 14 ani, respectiv după ce el împlinește această vârstă; cum se poate deschide un cont bancar; cum trebuie îngrijit un animal; ce trebuie să conțină un contract de muncă și cum se muncește legal cu ziua; ce înseamnă să faci voluntariat sau internship; cum se obține indemnizația de șomaj; cum sunt protejate viața privată și demnitatea în relația directă cu ceilalți; care sunt regulile de utilizare și de securitate personală pe rețelele sociale.

Educația juridică în școli presupune implicarea altor parteneri ai justiției în acest demers – instituții și autorități publice cu relevanță pentru dome-

niul justiției, reprezentanți ai profesiilor liberale precum: avocați, notari publici, executori judecătorești, mediatori, practicieni în insolvență, precum și reprezentanți ai societății civile care sunt invitați să adere la obiectivul promovării educației juridice în unitățile de învățământ preuniversitar.

Având în vedere impactul semnificativ al normelor de drept asupra individului, precum și tendința de creștere a numărului și a complexității reglementărilor specifice unei societăți democratice guvernate de principiul respectării normei de drept, organizarea unor activități „vii” este de un real interes pentru elevi și constituie o prioritate a instituțiilor în educarea acestora din punct de vedere juridic.

Magistrații pot participa la implementarea proiectelor de educație juridică atât în timpul Programului „Școala Altfel”, cât și pe parcursul întregului an școlar, în funcție de disponibilitatea de timp a acestora. Proiectul de față presupune întâlniri și discuții cu elevii, la care vor participa reprezentanți ai instanțelor judecătorești (Judecătoria Caransebeș, Parchetul de pe lângă Judecătoria Caransebeș, reprezentanți ai IPJ Caransebeș) și nu numai. Aceștia vor fi invitați să le prezinte elevilor diverse spețe sau situații, să-i familiarizeze cu anumite informații care apar în spațiul public și cu care riscă să se și confrunte.

1. Misiunea proiectului

- Să educe tinerii să adopte o comportare civică într-o societate democratică, să își asume responsabilități, militând pentru afirmarea drepturilor lor.
- Să contribuie la dezvoltarea comportamentului participativ al tinerilor și la implicarea lor în viața socială.
- Să completeze oferta educațională a școlii și a familiei, prin implicarea tinerilor înșiși, ca ofertanți de educație.
- Să dezvolte valorile etice ale elevilor.
- Să îi învețe să se ferească de pericole și să evite mediul infracțional.

2. ECHIPA PROIECTULUI:

- Coordonator proiect: prof. G.E.
- Membri în echipa de proiect:

- Profesor: O.C.
- Psiholog: A.T.
- Bibliotecar: G.L.

3. PARTENERI

- IPJ Caransebeș
- Judecătoria Caransebeș
- Parchetul de pe lângă Judecătoria Caransebeș
- Baroul Caransebeș

4. SCOP

Proiectul își propune informarea elevilor de către autoritățile judiciare competente, educarea și inițierea lor în aspecte juridice privind drepturile omului, unele aspecte ale procesului legislativ, probleme generale privind organizarea și funcționarea sistemului judiciar și a procedurilor judiciare, elemente de drept civil și drept penal, problematica prevenției și a combaterii corupției, a traficului de droguri și a traficului de persoane, dezvoltarea unor abilități de comunicare asertivă.

5. OBIECTIVE

- să opereze corect cu termenii juridici;
- să identifice consecințe pe termen scurt și lung ale comiterii unor fapte antisociale de către anumite persoane de vârsta lor;
- să identifice factorii de risc infracțional la vârsta adolescenței;
- să enumere și să aplice strategii de a evita comportamente de risc infracțional;
- să indice situații în care curiozitatea și presiunea grupului influențează comportamentul antisocial.

6. PERIOADA DE IMPLEMENTARE A PROIECTULUI:

4 NOIEMBRIE – 8 NOIEMBRIE 2024

7. GRUP-ȚINTĂ

Elevi din clasele a VII-a și a VIII-a ale Colegiului Național „Traian Doda” Caransebeș, părinți ai acestora.

8. BENEFICIARI

Direcți: elevii claselor amintite.

Indirecți: cadre didactice, familiile din care provin elevii.

9. ZONA DE IMPLEMENTARE

Municipiul Caransebeș, Colegiul Național „Traian Doda”, jud. Caraș Severin, Judecătoria Caransebeș, Parchetul de pe lângă Judecătoria Caransebeș.

11. ACTIVITĂȚI

Educația juridică va cuprinde următoarele forme de organizare:

- expuneri ale practicienilor dreptului în cadrul unității de învățământ Colegiul Național „Traian Doda” Caransebeș, în proiectul cu titlul: *Educația juridică a elevilor: valoare, adevăr dreptate*;
- vizite ale elevilor la instanță, parchet și poliție;
- organizarea de evenimente având ca temă educația juridică (dezbateri publice, mese rotunde, workshopuri, campanii de promovare, concursuri pentru elevi etc.) în liceu;
- distribuirea în școli a materialelor informative cu specific juridic;
- participarea practicienilor dreptului, cu statut de invitat, în cadrul unor ore de consiliere și orientare/dirigenție, cursuri opționale, alte activități.

Repartizarea conținuturilor:

1. Prezentarea unor noțiuni introductive despre drept, noțiuni privind abuzul, corupția, traficul de droguri și traficul de persoane etc., realizată de un procuror din cadrul Parchetului de pe lângă Judecătoria Caransebeș sau de invitați de la Parchetul de pe lângă Judecătoria Caransebeș, în Săptămâna „Școala Altfel”.

2. Prezentarea elementelor de bază despre profesia de avocat de către un avocat din Baroul Caransebeș, în Săptămâna „Școala Altfel”.
3. Prelegeri, prezentări și dezbateri pe tema traficului de persoane susținute de reprezentanți ai DIICOT Reșița în Săptămâna „Școala Altfel”.
4. Prelegeri, prezentări și dezbateri pe tema drogurilor, a prostituției, a noului Cod Penal și a altor subiecte de interes pentru elevi în educarea valorilor etice și civice, în educarea privind evitarea conflictelor, evitarea infracțiunilor și a influențelor grupurilor infracționale; invitat: un judecător de la Judecătoria Caransebeș, în Săptămâna „Școala Altfel”.

12. EVALUAREA PROIECTULUI

Elevii au posibilitatea să reflecteze asupra măsurii în care proiectul a avut succes, să evalueze gradul de reușită și posibilitățile de îmbunătățire a unei asemenea activități. În acest scop, au primit sarcina de a redacta, pe parcursul proiectului, un jurnal autoreflexiv, în care să prezinte experiența dobândită prin derularea acestui proiect și să răspundă la întrebările: Cât am reușit să mă implic? Ce rol mi s-a potrivit? Ce rol mi s-a părut greu de realizat? Ce mi-a plăcut astăzi în cadrul activității desfășurate? Ce dificultăți am întâmpinat? Cât de cooperant am fost? Ce am aflat despre colegii mei? Ce am aflat despre mine la finalul activității?

EVALUAREA ELEVILOR ÎN CADRUL ACTIVITĂȚILOR:

CANTITATIVĂ:

- numărul de elevi implicați în proiect;
- numărul de activități realizate;
- gradul de informare a beneficiarilor direcți – chestionare;
- gradul de apreciere a activităților proiectului – chestionare de satisfacție.

CALITATIVĂ:

- **la nivelul instituției:** creșterea interesului pentru problematica educației juridice;

- **la nivelul elevilor:** conștientizarea acestora în legătură cu necesitatea formării unui comportament participativ și a cultivării respectului față de lege și om ;
- **la nivelul cadrelor didactice participante:** dobândirea unor competențe de a realiza obiectivele educației juridice și participarea într-un mod eficient, care să trezească interesul elevilor pentru acest domeniu de educație;
- **la nivelul comunității:** conștientizarea părinților în legătură cu rolul activ al justiției în plan social, cu rolul cunoștințelor juridice în însușirea și respectarea normelor de comportare în societate.

13. ACTIVITĂȚI DE PROMOVARE, MEDIATIZARE ȘI DISIMINARE ÎN PERIOADA DE IMPLEMENTARE A PROIECTULUI:

- mese rotunde de informare a elevilor, a părinților și a cadrelor didactice;
- dialoguri deschise, dezbateri interactive cu presa locală;
- promovarea proiectului pe Canalul TV Reșița.

Anexa 9. Fișă psihopedagogică model completată

FIȘĂ PSIHOPEDAGOGICĂ

I. DATE PERSONALE

Numele și prenumele elevului:

Nr. matricol:

Data și locul nașterii: .....
Domiciliul elevului: .....

II. DATE FAMILIALE

1. COMPONENTA FAMILIEI		Numele și prenumele	Vârsta	Locul de muncă	Funcția
	Tata				
	Mama				
	Soră				
	Frate				
2. SITUAȚIA FAMILIALĂ	Starea civilă a părinților	Căsătoriți			
	Nr. membrilor familiei				
	Cameră separată	Are			
	Climatul educativ	Stimulativ			

III. COMUNICARE ÎN FAMILIE

Atmosferă caldă, prietenoasă X
Relații apropiate, de încredere X
Stil democratic X
Părinții colaborează bine cu profesorii X
Implicare normală a părinților X
Control normal X
Așteptări în raport cu posibilitățile copilului X
Suport socio-emoțional ridicat din partea părinților X

- Relațiile din cadrul familiei sunt armonioase, bune, organizate, bazate pe dragoste, înțelegere, oferind condiții favorabile pentru creștere și dezvoltare echilibrată.
- Există o atmosferă destinsă și o preocupare deosebită a părinților pentru dezvoltarea copilului din toate punctele de vedere.
- Părinții sunt mereu preocupați și interesați de evoluția copilului și de educația primită în școală, acesta fiind susținut și stimulat pentru a îndeplini sarcinile cerute de profesori.

IV. STAREA SĂNĂTĂȚII ȘI DEZVOLTAREA FIZICĂ

Starea generală a sănătății	FB/Sănătos clinic
Antecedente	NU
Dezvoltare fizică normală	DA
Deficiențe, handicapuri	NU

V. PROCESE COGNITIVE, REGLATORII ȘI ENERGIZANTE

5.1.1. Mecanisme cognitive primare

Senzații, percepții:

- are un câmp vizual central și periferic normal dezvoltat
- are capacitatea de a diferenția cu precizie nuanțele cromatice
- are capacitatea de apreciere pe cale auditivă a distanței dintre obiecte

Spirit de observație:

- are percepție bună – spirit de observație
- are capacitate de orientare spațio-temporală bună

5.1.2. Mecanisme cognitive: normal dezvoltate

Memoria

- Are o capacitate extraordinară de stocare a informațiilor, reușind într-un timp scurt să rețină aproape toată cantitatea de date transmise.
- Memoria de lungă durată este foarte bună.
- Memorează atât logic, cât și mecanic.

Gândirea

- Are o gândire algoritmică, deductivă și productivă.

- Surprinde legăturile dintre cunoștințele anterioare și cele care trebuie asimilate.
- Rezolvă cu ușurință probleme, exersând diverse modele rezolutive, dar și prin găsirea de noi alternative.
- Stabilește rapid relații logice și cauzale între fenomene, între materialul intuitiv și realitatea înconjurătoare.
- Găsește soluții ingenioase pentru rezolvarea unor situații noi.

Imaginația

- Are o imaginație reproductivă, înțelege conținuturi cu un grad ridicat de abstractizare, construind suportul imagistic al acestora.
- Poate reconstitui și exprima prin imagini datele unei probleme și relațiile dintre acestea, își imaginează modul de funcționare a diverselor experimente, fenomene naturale.

5.2. Mecanisme reglatorii

Atenția

- Volumul atenției: se orientează asupra unui număr mare de elemente.
- Concentrarea atenției: are capacitate de concentrare sporită.
- Stabilitatea atenției: are atenție mobilă, flexibilă.
- Distributivitatea atenției: are atenție distributivă.

Voința: uneori manifestă nehotărâre, are comportament oscilant, dar are încredere în forțele proprii.

Comunicarea și limbajul

- Comunicarea verbală: cu intonație.
- Comunicarea nonverbală: trăirile sale sunt acompaniate și întărite de o gestică corespunzătoare.
- Limbajul oral: foarte expresiv, fluent.
- Limbajul scris: scrie îngrijit, ordonat, acordă atenție scrisului.

5.3. Mecanisme energizante

Motivația: nu dorește să atragă în mod expres atenția și simpatia celor din jur, este o fire independentă. Motivația este atât intrinsecă (nu are nevoie de foarte multe aprecieri), cât și extrinsecă (uneori, pentru sarcini care nu-i sunt pe plac are nevoie de aprecieri și recompense).

Afectivitatea

- Capacitatea de autocontrol: foarte bună, se manifestă cu măsură.
- Exprimarea adecvată a propriilor emoții: își exteriorizează într-o manieră plăcută trăirile.
- Dispoziția afectivă: este un copil echilibrat, dar prezintă o ușoară labilitate emoțională, specifică vârstei.

5.4. Personalitatea

Temperamentul

- Are un temperament preponderent extrovertit, sangvinic.
- Este un elev care se implică ușor în activitate și are un ritm uniform de lucru.
- Este echilibrat și rezistent la stres. Se adaptează ușor la situațiile noi, este optimist și trăirile emoționale sunt adecvate împrejurărilor.

Aptitudinile

Predominante sunt aptitudinile pentru științele reale: dovedește o aptitudine elementară de a realiza calcule numerice și o curiozitate vie pentru mediul înconjurător, pentru explorarea realității și naturii, pentru tot ce este nou.

Caracterul

Este sociabil, exprimă respect și apreciere pentru ceilalți, este amabil, politicos și își îndeplinește sarcinile în mod corespunzător.

Creativitatea

Întotdeauna este creativ, acest lucru reflectându-se în răspunsurile complexe și bogate pe care le dă.

VI. PARTICULARITĂȚILE MUNCII INTELECTUALE

1. CARACTERISTICI	
Pregătire sistematică, temeinică, depășind manualul	DA
Pregătire organizată, temeinică, limitându-se la manual	NU
Alternează pregătirea conștiincioasă cu perioade de demotivare	NU
Neglijent, improvizează răspunsurile, copiază temele de la colegi	NU
Învață în salturi, pentru a obține calificative minime	NU

VII. REZULTATE ȘCOLARE

Mediile din anii anteriori: rezultate de Foarte bine la toate disciplinele de învățământ.

VIII. PARTICIPAREA LA CONCURSURI ȘCOLARE ȘI EXTRAȘCOLARE:

.....

IX. ORIENTAREA ȘCOLARĂ ȘI PROFESIONALĂ

În ceea ce privește dezvoltarea ulterioară a elevului, este indicat ca acesta să se orienteze către orice domeniu cu caracter științific, exact, având în vedere aptitudinile și pasiunea pentru științele exacte.

X. CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

Elevul învață foarte bine, este conștiincios, prezintă un nivel al achizițiilor școlare peste medie.

Manifestă un interes deosebit pentru disciplinele exacte.

Are o atitudine pozitivă față de școală și familie, interacționează și colaborează foarte bine cu colegii și profesorii.

În ceea ce privește receptivitatea la învățare, elevul are o capacitate mare de concentrare, are memorie logică.

Motivația de învățare este intrinsecă, cognitivă.

Elevul este perseverent, își pregătește lecțiile cu conștiinciozitate, învață sistematic, logic.

Este activ și atent la ore, nu absentează, are un spirit de observație dezvoltat. Toate operațiile gândirii sunt funcționale la un nivel ridicat, atât în domeniul obiectelor și fenomenelor, cât și în sfera noțiunilor și ideilor abstracte.

În ceea ce privește memoria, prezintă un nivel normal al raționamentului logico-matematic, un volum mare al memoriei de scurtă/lungă durată.

În concluzie, dezvoltarea elevului în plan fizic, psihic și educațional se realizează în limitele specifice vârstei.

Pentru ca roadele muncii intelectuale să se poată configura într-o carieră împlinită, are nevoie de un real sprijin și motivație din partea părinților, a profesorilor, a celor apropiați, fără a-l supraaglomera și presa.

Data:

Prof.:

Bibliografie

1. Achim, F., Boja, A., Ignat, O., Maier, M., Pirău, M., *Prelegeri de didactică generală*, Editura Universității de Nord, Baia Mare, 2009.
2. Alois, Gherguț, *Psihologia persoanelor cu cerințe speciale*, Editura Polirom, Iași, 2006.
3. Bocoș, M., *Instruirea interactivă*, Editura Polirom, Iași, 2013.
4. Bocancea, V., *Corelarea profilului absolventului cu sistemul de competențe școlare*, în *Didactica Pro*, nr. 4-5, 2019.
5. Cerghit, I. (coordonator), *Perfecționarea lecției în școala modernă*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1983.
6. Cerghit, I. *Metode de învățământ*, ediția a IV-a, Editura Polirom, Iași, 2006.
7. Cucuș, C. (coordonator), *Psihopedagogie pentru examenele de definitivare și gradele didactice*, Editura Polirom, Iași, 1998.
8. Crăciun, D., Jeflea, I., *Ghid de practică pedagogică – Specializarea Fizică*, Universitatea de Vest din Timișoara, 2022.
9. Diaconu, M., Jinga, I. (coord.), *Pedagogie*, Editura ASE, București, 2004.
10. Gagné, R.M., Briggs, L., *Principii de design ale instruirii*, E.D.P., București, 1977.
11. Gagné, R.M., *Condițiile de învățare*, Aguilar, Madrid, 1970.
12. Glava, C., *Perspectiva constructivistă asupra învățării în contextul integrării educaționale a noilor tehnologii*, Cluj-Napoca, 2011.
13. Herlo, D. (coordonator), Egerău, A., Dughii, T., Balos, E., Bran, C., *Ghid de practică pedagogică*, extras din volumul *Elemente teoretico-aplicative pentru formarea inițială a cadrelor didactice*, Editura Eikon, Cluj-Napoca, 2014.
14. Ionescu, M., Radu, I., *Didactica modernă*, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1995.
15. Jinga, I., Istrate, E. (coord.), *Manual de pedagogie*, Editura BIC ALL, București, 2007.

16. Mara, D., *Strategii didactice în educația incluzivă*, Editura Didactică și Pedagogică RA, București, 2004.
17. Nechita, A. M., Barkoczi, N., *Caiet de practică pedagogică*, UTPRESS Cluj-Napoca, 2021.
18. Nicola, I., *Pedagogie*, Editura Didactică și Pedagogică R.A, București, 1994.
19. Oprea, O., *Tehnologia instruirii*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1979.
20. Oprescu, N., *Pedagogie*, Editura Fundației România de Măine, București, 1996.
21. Popovici, D.V., *Elemente de psihopedagogia integrării*, Editura Pro Humanitate, București, 1999.
22. Potolea, D., Manolescu, M., *Teoria și metodologia curriculumului*, Ministerul Educației și Cercetării, Proiectul pentru Învățământul Rural, 2006.
23. Petrache, A.D., Ciobotaru, A., Dumitru, A., *Ghid de practică pedagogică*, Editura Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, 2023.
24. Tudorică, R., Florea, N., *Caiet de practică pedagogică*, Universitatea „Spiru Haret”, București, 2007.
25. Secieru, M., *Portofoliu de practică pedagogică pentru studenții Facultății de Litere*, Iași, 2007.
26. ***Metodologii de finalizare a programului de formare psihopedagogică a Departamentului pentru Pregătirea Personalului Didactic, Universitatea Tibiscus Timișoara, din 05.12.2022.
27. *** Regulament privind efectuarea stagiilor de practică pentru studenți, în cadrul Ministerului Educației, Anexă la Ordinul ministrului educației nr. 7.420/18.11.2024.
28. ***Caiet de practică pedagogică <https://www.ueb.ro/dfp-ueb/practica/CAIET%20DE%20PRACTICA%20PEDAGOGICA%20pentru%20cursantii%20PFP%20ai%20UEB%20an%20univ%202023%202024.doc>, destinat cursanților Programului de Formare Psihopedagogică, Nivelul I și Nivelul II, din cadrul Universității Ecologice din București. Caietul are la bază concepte teoretice, exemple, din *Ghidul de practică pe-*

- dagogică* al profesorului Marin MANOLESCU, ediția 2006, și din lucrările menționate în secțiunea bibliografică a prezentului caiet, accesat la 12.10.2024.
29. ***Legea Învățământului Superior nr. 199/2023, cu modificările și completările ulterioare.
  30. ***Legea Învățământului Preuniversitar nr. 183/2023, cu modificările și completările ulterioare.
  31. ***Ordin 4139/2022 din 29.06.2022 privind aprobarea Metodologiei-cadru de organizare a programelor de formare psihopedagogică în vederea certificării competențelor pentru profesia didactică de către departamentele de specialitate din cadrul instituțiilor de învățământ acreditate.
  32. ***OME nr. 3693/2024 pentru aprobarea Metodologiei-cadru privind organizarea admiterii în învățământul superior în ciclurile de studii universitare de scurtă durată, de licență, de master și doctorat.
  33. ***OME nr. 5.957 din 13.08.2024 privind componența rețelei naționale a școlilor de aplicație pentru anul școlar 2024-2025.
  34. ***OMECT nr. 3955/2008 privind aprobarea cadrului general de organizare a stagiilor de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență sau masterat și a Convenției-cadru privind efectuarea stagiului de practică în cadrul programelor de studii universitare de licență sau masterat.
  35. ***Strategia comună de acțiune privind proiectarea didactică a ISJ Timiș https://www.isj.tm.edu.ro/public/data_files/specializari/fisier-4300.doc), accesat pe 12.10.2024.
  36. www.dex.ro/lec%C8%9Bie, Dex lecție, lecție, definiție lecție, dex.ro, accesat pe 12.10.2024.

ISBN: 978-606-37-2446-6